

Лезги газет

Жуван Ватан, ватанэглияр, дидед чIал хуьх!

1920 – йисалай акъатзава

№ 8 (10757) хемис 23 – февраль, 2017 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

23-февраль - Ватан хуьзвайбурун югъ

За Дагъустан Республикадин территорияда бинеламиш хъанвай къушунрин частарин аскервилин къуллугъчийриз ва гражданин кеспийрал машгул ксариз, армиядинни флотдин ветеранриз, вири дагъустанвийриз Ватан хуьзвайбурун югъ мубаракзава.

И юкъуз чна чеб патал четин, амма гъурметлу пеше - Ватандиз вафалудаказ къуллугъ авунин, уьлкведин милли итижар хуьнин, адан оборонадан бажарагълувал мягъкемарунин, чи ватандашриз уьмуьрдин ислягъ, къулай шартIар, Россия дурумлудаказ вилик финин шартIар яратмишунин пеше хъанавай ксар тебрикзава.

Агъур имтигъанрин йисара хайи чил душмандикай хвейи гзаф несилрин аскеррин къеъгалвилер халкъдин рикIера збеди яз амуькъда.

Дагъустан Республикадин Къил

Алай вахтундани чи уьлкведин Яракълу Къуватар международный террориствилин организациийриз акси женгинин эвелимжи сенгеррал ала. Абуру Мукъвал тир РагъкъечIдай пата, Сирияда Россиядин гуманитарный проектар къилиз акъудунин кардани активдаказ иштиракзава.

Зун дагъустанвийри гележегдани чпин аскервилин буржи намуслудаказ къилиз акъуддайдахъ, Россиядин Федерациядин Яракълу Къуватрин жергейра лайихлудаказ къуллугъдайдахъ, Ватандиз гъакъикъатдани вафалувилин чешне къалурдайдахъ инанмиш я.

Загъ квехъ ислягъвал ва хушбахтвал, Дагъустан, чи чIехи Ватан - Россия абад хъун патал цийи агалкъунар хъун кланзава.

РАБДУЛАТИПОВ

Тебрик

ГЪУРМЕТЛУ ДАГЪУСТАНВИЯР!

За квез Дуьньядин халкъарин дидед чIаларин югъ мубаракзава!

Гъар са дагъустанви патал дидед чIал хуьнин месэла - им жуван халкъдин милливал, къетIенвилер ва адетар хуьнин месэла я. Дидед чIаларин бинедар руьгъдинни ахлакъдин эрзиманрин ва медениятдин девлетрин ивиррин зурба къуват ава. Тарихда чIала ирс агакъарунин ва ирс къабулуни везифа къилиз акъудзавайди я. Дагъустандин халкъарин чIаларин, чеб сивин яратмишунин ва литературадин эсерин лап хъсан чешнейра ачухарнавай девлетди ва жуьреба-жуьре тавари Дагъустандин медениятдин, Дагъустандин бажарагъдин ирсинин вири деринвал аннамшдай мумкинвал гузва.

Эхиримжи йисара республикада дидед чIалар хуьн ва вилик тухун патал хейлин крар авунва. Амма чаз дидед чIаларал школайра клелдай, чпи алай аямдин вири истемешунриз жаваб гузвай цийи учебникрин патахъай еке игътияж ава, инал чIалан алмир чпин гаф лугъун лазим я.

Дагъустандин адетдин ахлакъдинни марифатдин ивирар, чIаларин девлет ва къе-

Дагъустан Республикадин Къил

РАБДУЛАТИПОВ

ОБЩЕСТВО

Гимназиядиз Советрин Союздин Игит Абас Исрафилован тIвар ганва. Чна адан чIехи игитвилел дамахвава. Иллаки алай вахтунда. Гимназиядин коллективдиз аялар Игит Абасан уьмуьрдин баркаллу чешнейралди ватанпересар яз тербияламишунай баркалла!

▶ 3

СПОРТ

Спортди гъакъикъатдани инсандин сагъламвал мягъкемарзава, уьмуьрда гъалтзавай гзаф четинвилерал регъятдаказ гъалибвал къазанмишиз алакьдай инсанар тербияламишзава.

▶ 12

Месэла къарагъарзава

Тарихдин зурба имарат

Ахцегърин къеле вучиз гъилий-виляй вегъенва?

Эмираслан ШЕРИФАЛИЕВ

Къадим Дагъустандиз гзаф чапхунчияр, цIаяр, динар акуна. Чи такабурулу дагълар гзаф дявейрин шагьидар хъана. Дагъвияр, чпин чилер, меденият, аслу туширвал хуьз чапхунчийрин хура акъваздайкай тарихдин чешмейри, къелейри, минарайри, дагълух хуьрерини шагьидвалзава. Ахцегъ райондин Мугъулат дерада авай куьгъне хуьрериз фей-

Анал зурба къеле хъайиди субутарзавай малуматар несилрилай несилрал агакънава. Анин къванер гъатта Жуьмя мискиндин эцигунра, Келез хивен кланик багълар кутадайла, кетера ишлемишиз хъана. Къеледин амуькъаяр хвенайтIа, къе абурукай чи тарихдин къиметлу шагьидар жада.

Агъалирин яшайишни гъал-агъвал патал еке метлеб авай Тебиатдин надир макан тир Ахцегъа гъар са девирда къелеяр хъана. Келез хивел са шумуд

Къеледа авай казарма. Патав барут хуьзвай чка гва

ила аквада хьи, на лугъуди, абур чапхунчияр къевезвайдайкай садалай-садал хабар Ахцегъиз агакъарзавай, герек хъайила, душмандин рехъ атIузвай къагъриманрин маканар я. Дагъвияр цан цунал, хипехъанвилел, гъурчехъанвилел машгул жезвай. Итим вичин хизандивай яргъа тахъун патал яваш-яваш хизанарни дагълариз хутахиз, цийи-цийи кIвалер пайда жез, минараяр алай чкайрал хуьрер-къелеяр арадал къевез башламишна жеди.

Ахцегъ райондин къелейрикай суьгъбет кватайла, зи фикирдиз Василий Тимма чIугунвай шикил къевезва. 1848-йисуз Ахцегъа авай урусин къеле хуьнин женина Тихонов, Гродько, Новоселов тафаватлу хъана. Абурун суьретар авай “Русский художественный листок” (1851-йисан 15-нумра)* журналда Ахцегърин шикилни гъатнава. Анай аквазвайвал, гъеле XIX асирдин сифте къилера Келез хивел къеле аламай. Чкадин агъсакъалри чеб гъвечи вахтунда къеледин хандакIар амай лугъузва. И къеледихъ девлетлу тарих хъайидал шак алач.

къеле хъайидайкай тарихдин са жерге чешмейрай аквазва.

Гъеле I Петр Дагъустандиз къведалди Урусатдин пачагълугъдиз Кавказ вичиз табий ийиз клан хъайидини малум я. Наполеонахъ галаз дяве куьтягъ хъайила, Россияди Кавказдиз артух фикир гуз башламишна ва ам муьтIугъарунин жавабдарвал 1812-йисуз урусин 1-армиядин штабдин начальник хъайи Алексей Петрович Ермолован хиве туна. Им 1816-йис тир. Дагъвийрихъ галаз гъа сифте бягъсера малум хъана хьи, дявейрин гъужумралди Кавказ къаз жадач. Гъа икI, Дагъустандин стратегиядин мана авай чкайра къелеяр эцигиз башламишна. Гъа жигъетдай яз 1839-йисуз Ахцегъани, ичин багъларин юкъва, Ахцегъ ва Самур вацIар сад-садак какахъзавай чкадал, Россиядин виридалайни къибле пата зурба къеледин дарамат хжажна. Эцигунар яргълди давам хъанач. Генерал Головинан регъбервилик кваз къакъан зурба цлар ва яд авай хандакI галай къеле 40

▶ 8

* 1851-1862-йисара Василий (Георг-Вильгельм) Тимма ихътин тIвар алаз журнал чапзавай. Ана неинки ада, гъаи маса художникри яргъай шикиларни гъатнава. И журналда Кавказдиз талукъ тамам са цикIава.

Гимндин сесерик кваз

21-февралдиз Дагъустан Республикадин Кьил Рамазан Абдулатипов Каспийский флотилиядин цин винелай фидай гимийрин 106-бригададин командованидихъ ва личный составдихъ галаз гуьруьшмиш хъана.

И гуьруьш Ватан хуьзвайбурун йи-кьан суварихъ галаз алакьалу авунвайди тир. Морьякри региондин руководитель, низамда акъвазна, Россиядин Гимн тамамаруналди ва пудра ура лугьуналди кьаршиламишна. Аскервилин кьуллугъчийрихъ элкьвена рахай Дагъустандин Кьили вири дуьньяда гьалар пайгардик кваз хуьнин барадай РФ-дин армияди акьалтай важиблу роль кьугъ-вазайди кьейдна.

“Россиядин тарих армиядихъни флотдихъ галаз сихдаказ алакьалу я. Чи уьлкве неинки вичин халкьдин, гьакI дуьньядин маса халкьарин кьисметдин патахъайни жаваб гузвай кьудратлу пачагьлугъ я. Алай макьамда чи армия дуьньяда терроризмдихъ галаз женг члугъвазвай асул кьуват я. Армиядин, кьенепатан кьушунрин, кьанункъайда хуьдай органрин ва махсус кьуллугърин куьмекдалди Дагъустанда терроризмдин винел гъалибвал

кьазанмишна. Бандитрин тешкилла дестейрикай амайди клусарни чукар я. Сирияда террориствилин дестеяр кукI-варзавай кьуватрин арада Каспийский флотилияда “Дагъустан” гимиди кьуллугъзавай чи морьякри аваз хьун лишанлу кар я.

За квез алуькьзавай Ватан хуьзвайбурун югъ мубаракзава, заз квехъ женгинин рекъай гъазурвал акунин карда агалкьунар хьун, куь кьилел ислягъ цав хьун кланзава”, - лагъана Рамазан Абдулатипова.

Ахпа тафаватлу хъайи аскервилин кьуллугъчийриз РФ-дин гуьрметдин грамотаяр ва Дагъустандин Кьилин паттай твар кхьенвай сяттер гана.

Жавабдин гаф рахай Каспийский флотилиядин цин винелай фидай гимийрин 106-бригададин командир Сергей Бабскова хуш келимайрай Рамазан Абдулатиповаз сагърай лагъана, бригада жегилриз ватанпересвилин тербия гуьнин карда вири жуьрейрин куьмекар ийиз гъазур тирди кьейдна.

Ахпа Сергей Бабсковани ракетаяр алай “Дагъустан” гимидин командир, кьвед лагъай рангдин капитан Аюб Дадаева Рамазан Абдулатипов патал “Дагъустан” гимиди экскурсия тешкилна.

Чехи Гъалибвал - чехи адетар

21-февралдиз Дагъустан Республикадин Кьил Рамазан Абдулатипова республикадин “Гъалибвал” твар ганвай тешкиллувилин комитетдин заседание тухвана.

Мярекат ачухай региондин Кьили лагъана: “Гъалибвилин сувар чун патал кьилин вакъайрикай сад яз амукьда. Чи халкьари чпелай сад жез, кьуватар агудиз, хайи Ватан хуьн патал кьарагъиз алакьдайди кьалурна. И ерияр алай вахтундани хвена кланда. Дагъустан викигь ксаралди гьамиша машгур хъайиди я. Цуд агъзурралди дагъустанвийриз орденарни медалар, 62 дагъустанвидиз Советрин Союздин Игитвилин твар ганва, 7 касдикай Баркалладин вири пуд дережадинни ордендин сагъибар хъанва. Чи Ватандин аслу туширвал хвейи аскерар эбеди яз рикел хуьда”.

Дагъустандин Кьили Ватандин Чехи дяведин ветеранрин патахъай кьайгударвал авунни чарасуз тирди кьейдна: “Чи жергейра абурукай 259 кас ама. Чна и чехи вакъиа кьейд авунин ва ветеранриз куьмек гуьнин барадай чакъ авай адетар хуьн лазим я. Дяведин иштиракчийрин хендедайризи куьмекун вири пуд дережадинни ордендин сагъибар хъанва. Чи Ватандин аслу туширвал хвейи аскерар эбеди яз рикел хуьда”.

Заседанидал рахай РФ-дин Гьукуматдин Председателдин Сад лагъай заместитель Анатолий Къарибова лагъана: “Ватандин Чехи дяведин иштиракчийриз материальный жигъетдай куьмек гуьнин серенжемар - РФ-дин Кьилин указрал асаслу яз а серенжемрик ветеранриз уьмуьрлук гьар вацра алава яз пулдин куьмек гун, Гъалибвилин йикъахъ галаз алакьалу яз садра 30 агъзур манатдин кьадарда аваз пул гун акатзава - вахтунда ва тамам дережада кьилиз акъудда”.

Яшайишдин жигъетдай куьмек гун яз ветеранриз вад йисалай тимил тушир вахтунда абурун хсусиятда авай яшайишдин квалер ремонт авун патал 100 агъзур манатдин кьадарда садра пособие гуда. Винидихъ кьалурнавай мурадар патал республикадин бюджетдай вад миллион манатдин такъатар чара ийидайвал я. Идани дяведин иштиракчийр тир 50 касдиз куьмекдай мумкинвал гуда.

Махачкъаладин мэр Муса Мусаева хабар гайивал, шегьердин администрацияди ветеранрин иштираквал аваз мергъяматлувилин серенжемар кьиле тухун, абуруз яшайишдин жигъетдай куьмек гун, квалериз фена, сувар мубарак авун фикирдиз кьачунва. “Памятникар, обелискар, стхавилин сувар ва мемориальный маса имаратар дуьзгунь кьайдадиз гьунин квалехар кьиле тухунни фикирдиз кьачунва”, - лагъана Муса Мусаева.

Адан гафаралди, алай вахтунда Махачкъалада 84 кас Ватандин Чехи дяведин иштиракчийр ва блокададин девирда Ленинградда яшамаш хъайи 8 кас ава. Абурукай гьар садахъ йикъан ва йифен гьар гьи вахтунда хъайитлани куьмек гуз гъазур тир кьве социальный работник галкьурнава.

“Муниципалитетриз чна “Чехи Гъалибвал республикадин халкьдин девлет я” лишандик кваз серенжем кьиле тухун теклифна ва кьунши района авай гуьмбетрал фин меслят кьалурна, вуьчиз лагъайтIа Гъалибвал патал женгина телеф хъайибур чи виридан багърияр я. Акуша район Крым Республикадин Керчь шегьерда Советрин Союздин Игит Сумен Къурбанов эбеди яз рикел хуьнин серенжем кьабулунин теклиф гваз экъечина. С.Къурбанов и шегьер азад ийидайла телеф хъайиди я. Крымдин руководстводи ва Керчдин мэрд и тIалабуниз кьуват гана: автопробег тешкилдавал я, идалай гьейри, са куьчедиз чи Игитдин твар гуда”, - лагъана РФ-дин милли политикадин рекъай министр Татьяна Гамалея.

Месэла веревирд авунин нетижаяр кьур Дагъустандин Кьили тешкиллувилин вири серенжемар гьиле авай йисан 9-Майдалди гьалун лазим тирди кьейдна.

Буржи кьилиз акъудна

15-февралдиз Махачкъалада Дагъустан Республикадин Кьил Рамазан Абдулатипов РФ-дин милли гвардиядин кьушунрин Федеральный кьуллугъдин директордин - РФ-дин милли гвардиядин кьушунрин главнокомандующийдин сад лагъай заместитель Сергей Меликовахъ галаз гуьруьшмиш хъана.

“Территориальный органар тешкилуни квалех регионар патал иллаки важиблуди я. И чIавалди чна Росгвардиядин вири территориальный органар тешкилнава. Дагъустан Республикада авай территориальный орган чун патал гзаф важиблуди я. Ам талукъ тир гъазурвал авай ксаралди таъминарнава, ина и кьурулуш датIана гъазур яз хуьниз куьмек гудай талукъ тир вири шартIар яратмишнава. Дагъустанда территориальный органдин кьиле Дагъустандин хатасузвал таъминарун патал гзаф йисара квалехай кас акъвазнава. И кар адан наградайри ва ам Россиядин Игит яз хуьнини тешкирзава”, - лагъана, кьилди кьачуртIа, Сергей Меликова.

Ада Росгвардиядин квалехдихъ галаз алакьалу месэлайриз фикир гунай республикадин руководстводи сагърай лагъана: “Куь кьарардалди пешекарриз чка гуьниз ва территориальный орган тешкилуниз талукъ кьетIи

серенжемар кьабулна”. Федеральный органдин истемешунар лазим тирвал кьилиз акъуднауй РФ-дин кьенепатан крарин министрстводилай разивал кьалурналди, Сергей Меликова вилик эцигнавай везифаяр гележегда ни гьиле-гьилди ва ери аваз тамамардайдахъ инанмишвал кьалурна.

“Вичин патай яз региондин Кьили кьейдна: “Чна Ватандин вилик жуван буржи тамамарзава, Куьне лагъайтIа, и буржи гьамиша вини дережада аваз кьилиз акъудзавайди я. За гьисабзавайвал, Куьне Кеферпатан Кавказдин федеральный округда Россиядин Президентдин патай тамам ихтиярар ганвай Векил яз лап лайихлудаказ квалехна”.

Эхирдай Рамазан Абдулатипова Сергей Меликова “Дагъустан Республикадин вилик лайихлувилай” орден вахкана.

Гуьруьшда РФ-дин милли гвардиядин кьушунрин Кеферпатан Кавказдин округдин командующийдин заместитель Николай Долонина, РФ-дин Росгвардиядин управленидин начальник Мегьамед Баачилова, РФ-дин Халкьдин Собранидин Председатель Хизри Шихсаидова, РФ-дин Кьилин ва Гьукуматдин Администрациядин руководитель Исмаил Эфендиева иштиракна.

Къайда хуьн патал

17-февралдиз Дагъустандин Кьил Рамазан Абдулатипован регьбервилек кваз Координационный совещание хъана. Анал республикада кьанун-къайда хуьн таъминарунин рекъай тухвай квалехдин нетижаяр веревирдана.

Дагъустандин кьенепатан крарин министр Абдурашид Мегьамедован гафаралди, республикада умуми уголовный тахсиркарвилин дережа, РФ-дин маса субъектив гекъигайла, са кьадар агъузди яз ама. И категориядин чехи пай тахсиркарвилер эмендиз талукъ-бур я. Гьа и вахтунда наркотикар ва яракъ законсуздаказ кардик кутунин вилик пад кьунин месэлаяр мукьвал-мукьвал вилик акъвазнава. 2016-йиса кьалурвайвал, экстремизмдин ва терроризмдин вилик пад кьунин кьетIен фикир гун лазим я. Наркотикрихъ галаз алакьалу тахсиркарвилер “жегил хуьни” секинсузвал кутазва. Санлай яшар тамам тахъанвайбурун арада тахсиркарвилерин кьадар тIимил жезва. И рекъай квалехдиз 2017-йисуз кьетIен фикир гун лазим я, кьейдна министрди.

Дагъустандин прокурор Рамазан Шагнавазова рецидивный тахсиркарвилерин кьадар, ички хъванвай ксарин законар чурунрин, чуьнуьхунрин кьадар артух жезвайди кьейдна. Гьа са вахтунда агъур ва лап агъур тахсиркарвилерин, инсанар чандиз кьаст ийиз кьунин, гуж гъалибунин, тараш-чапхунунин дуьшуьшрин кьадар тIимил жезва. Идалайни гьейри, терроризмдинни экстремизмдин фикиррал алай гражданин активвал агъуз, бандитрин тахсиркарвилер негъзавай ва абурун фикирриз кьуват гун тийизвай ксарин кьадар артух хъанва. Нетижаяда республика террориствилин гьерекатар галагиз яшамаш жез пуд йис хъанва.

Обществода хатасузвал таъминарунин месэлайри агалийрик секинсузвал кутун давам жезва. Амма шаз ва адалай виликан йисара гьалар пайгардик кваз хуьнин нетижаяда граждани яшайишдин рекъай чпин ихтиярриз

ийизвай итиж артух хъанва. Рекьерин еридиз, коммунальный кьуллугъар лазим тир гьалда авуниз талукъ ва са жерге маса месэлайрай абуру прокуратурада чпин итижар хуьзва”, - лагъана республикадин прокурорди.

Адан рахунриз баян гуналди, Рамазан Абдулатипова РФ-дин хатасузвилерин Советдин секретарь Абдулмуслим Абдулмуслимоваз ва РФ-дин Гьукуматдин Председателдин Сад лагъай заместитель Анатолий Къарибоваз тапшуругъар гана.

“2015-2020-йисара Дагъустан Республикада общественный кьайда хуьн ва тахсиркарвилериз аксивал авун” твар ганвай Госпрограммадин бинедаллаз жегилрин, школьникрин, студентрин арада экстремизмдин, терроризмдин ва кьанунсузвилерин вилик пад кьунин рекъай абуруз талукъ подпрограмма туькьурун лазим я. Чпе и квалех кьиле тухун тийидай муниципалитетрин кьилериз кьелелай туьбуьгъ ийида”, - тагъкимарна Р.Абдулатипова.

Дагъустандин Кьили СМИ-ра ва социальный электронный ресурсра жуьреба-жуьре миллетрин векилрин арада чуьруькрик ва маса кьал-макьалрик цай кутунин вилик пад кьунин квалех гужлу авун лазим тирдини кьейдна.

Кьанунсузвилерин вилик пад кьунин месэлайрал хтуналди, Дагъустандин Кьили республикадин телевиденидай ва муниципальный тешкилатрин телекомпанийрин эфирдай “Ирссагъибар” лишандик кваз передачакар гун чарасуз тирди кьейдна. “Передачадин сергьятра аваз жегилар района, республикада, уьлкведа ва дуьньяда машгур ксарихъ галаз гуьруьшмиш жеда. Акьалтзавай несил чи ирсиниз гуьрмет авунин руьгьдаллаз тербияламышун герек я”, - инанмишвал кьалурна Рамазан Абдулатипова.

Совещанидал Каспийскдин кьил Мегьамед Абдуллаеван, Хасавюртдин кьил Зайнудин Окмазован, Сулейман-Стальский райондин кьил Нариман Абдулмуталибован докладыни яб акална.

РФ-дин Президентдин Чар веревирдзава Россия басрухрин хура...

Мердали ЖАЛИЛОВ,
литературадин отделдин редактор

РОССИЯ - чи Ватан чахъ авай сад тирдакай тимил рахазвач. Адаз гьар жуьре басрухар гуникай ийизвай веревирдерини фикир желб тавуна туш. Ихтилат гьам кьецепатай, гьам кьенепатайни гузвай басрухрикай физва.

И кардикай Россиядин Президент В.Путинан Чарче икI баян ганва: "Кье чна экономикадиз, яшайишдин месэлайриз ва кьенепатан политикадиз гзаф фикир гуда. Чун вири и месэлаяр, тарихда идалай виликни шумудни садра хьайивал, муракаб, адетдинбур тушир шартIара гьялуниз мажбур хьанва. Россиядин халкьди вичелай чIехи басрухрин хура акьвазиз, уьлкведин милли итижар, кьилдинвал ва аслу туширвиллин рехъ хуьз алакьзавайди мад серферда инанмиш жедайвал субутарна..."

Чун гьавурда акьазвайвал, ихтилат сифте нубатда эхиримжи йисара чал дуньядин ампаири илитIнавай "санкцийрин" басрухрикай физва.

А кьадагьайринни сергьятар эцигунин хура чавай акьвазиз хьанвайди чи экономика, иллаки хуьруьн майишатдинни суьрсетрин хел виликди финин еришар хкаж, базарра ва туьквенра жуван чилел гьасилзавай шей, продуктар артух хьуни субутзава. Лап кьилин мярекатрални и кардин тариф тавуна туш. Инсанрин разивал артух хьанвайдини гьиссзава. Ерли кардик кумачир бязи карханайрални, майишатрални чан хкиз алахьнава. Багьларин, саларин, уьзюьмлухрин майданар артух жезва. Базарриз жуван чилин яр-емиш, майваяр, техил, якIун продуктар ахмиш жез гатIуннава. Умудар генани екебур я.

ЯтIани им вири крар хьсанзава, чун садалайни аслу тушир шартIара гьахьнава лагьай чIал туш.

Президентдини кьейднава: "Ваь, четинвилер ва гьял тавунвай месэлаяр исятIа бес кьадарда ава. Амма абурун себебрин гьавурда авазва, кьилинди лагьайтIа, чна абуру саналди, са шакни алачиз, алуддайдахъ инанмишвал ава. Россия патал кIвалах ийиз гьазурвал, адан патахъай лап рикIин сидкьидай кьай-гьударвал авун - гьа и ерияр икI тупламиш хьунин бинедда ава".

Суал кьезва: гьял тавунвай месэлаяр гьихьтинбур я? Кьилди чи регион, Кьиблепатан Дагьустандин район, хуьрер кьачуртIани, чахъ йисарагди гьялиз тежезвай, лап вини дережайрани, рикIел алайди хьиз кьалуриз, амма жуьреба-жуьре "себебралди" вилик-гьилик кутан тийизвай крар гьикьван кIватI хьанва?! Алай вахтунда неинки чи дагьлух хуьрера, гьакI арандин (дуйзендин) хуьрерани хуьруьн майишатдин гзаф майданар, цаз-кьалгьан акьалтна, бум-буш я.

Чахъ вичелай чешне кьачуз жедай хьтин хуьруьн майишатдин са кархана, машинринни техникадин кьуватлу са парк, станция, тежрибайрин хьсан майишат авач. Аллагьдиз шукур, тек-туьк фермерни (эгер тахминан гьакI гьисабайтIа) чеб алай чкаяр чирзава. Багьлар кухтазва, чилер кьарагьарзава... Малар, хипер, кьушар кухтунал машгул жезва... Амма гьикьван "фермерар", чкадин гьакимринни, патанбурунни басрухриз дурум гуз тежез, кIват хьийизватIа, ни гьисабна?

Гьакьван майданра емишар, майваяр битмишариз, як, нек, сар, хамар гьасилиз жезвай чи районар хаммал гьялдай са цех авач. Абуру кардик кутаз алахьнавай викIегь рухьварни, рушарни авачизни туш. Амма, бубайри лугьудайвал, суьруьда са хьб хуьналди адакай дул бажагьат жеда.

Акьазвайвал, кьецепатан санкцийри-лайни гзаф чун чи бюрократрин кьуьруьк-рини чи пелешвили, кьайгьусузвили кIеве твазва. Са гзаф чиновникрин, иллаки крар чпелай аслу тирбурун фагьум-фикир, экономикадин кIалубар хьагьунин рекьер "перестройщикрини" "приватизаторри" чал илитIнавай 90-йисаринбур яз амазма. Либералри идара ийизвай экономика чна кьецепатаз акьудзавай ("маса гузвай" шартIу-налди лугьуз жеда) хаммалдинди, кьецепатан технологийрилай аслу тирди чи кьенни йикьарин гьакьикьатдини субутзава. Месела, тамар чибур яз, кIарас масана гьялун вуч кIвалах я?..

И муькьвара (27.01.2017) чапдай акьатнавай "Комсомольская правда" газетда журналист-экономист Евгений Артохинан "Россиядихъ WTO-дай экьечIдай хьсан мумкинвал хьанва" макьала чапнава. Ада кьейдзавайвал, Америкадин цIийи президент Трамп (ада сифте акьудай указ США виликан президент Обамади арадал гьайи "Транстихоокеанское партнерство" лугьудай тешкилатдай экьечIунин гьакьиндай я) кьунвай политикадин рекьчи чи уьлкведиз "либералрин алатай вахтарин скелетрай" экьечIиз куьмек гуда.

Экономистди вичин фикир генани ачухарнава: Россия 1990-йисалай инихъ гужуналди WTO-дин (Всемирная торговая организация) член жез алахьна. Им лагьайтIа, РагьакIидай патан "консультантри" ганвай тапшуругъ тир. 2011-йисуз чи либералар а метлебдиз агакьна. Амма гьа WTO-да гьахьайвалди чи кьенепатан базарра, иллаки хуьруьн майишатдихъ галаз алакьалу тир хилера акьалтIай кьайдасузвал, сада-садаз басрухар гун гьатна. Жуван чилел гьасилзавай суьрсетриз санани чка тунач.

И кар гилани чи базарра гьакI тушни? Чал илитIнавайди "азад алвер" лугьудайди, вичел, иллаки кьиметар эцигдайла, са сергьятни алачирди я. Ахцегьани Кьасумхуьрел битмишарзавай емишар гьакьван усалбур я жал? Чи базарра абуруз чка авач. Чкадални абуру хуьз, я гьялиз жезвач. ШартIар авач.

Мад гьа Кьасумхуьрел, Мегьарамдхуьре, Белижда, Дербентда, масанра авай консервийрин комбинатрал кьени чан хкизвач. Томат лагьайтIа, Ирандайни Туркиядай гьизва.

ЦипицIар Билбилхуьре, Оружбайрал, Азадогьлида, масанра гьасилзава. Чехирринни коньжакрин заводрин иесийри, абуру чпиз кIани кьиметрай маса гун тавуртIа, гьа чкадилайни юзуриз тазвач, зегьмет саданди - кфет масаданди?!

Ихьтин мисалар гзаф я. Санкцияр лугьудайда чахъ чи лап хьсан еридин ципицIар, помидорар, афнияр, халияр, яр-емиш, дуьгуь, техил авайди чирнатIани, абуру гьялиз, хуьз, кьазанжияр кьачуз тади акатзвач. Вучиз лагьайтIа, пул (инвестицияр) гьайбуру чпиз хийирар авай чкаяр хьязва.

WTO лугьудайда гилани чи экономика бамишарун давамарзавайди, гьайиф хьи, акьаз кIанзавач.

Чун вичикай винидихъ раханвай макьалада авторди суал ганва: "Герек яни Россиядиз WTO-дай экьечIун?" Жавабни ганва: "Заз чиз, эхъ!" Ихьтин кар герек тирди миллиардер, гила Америкадин президент хьанвай Трампан гьерекатрини субутзава.

Гила чун мад чи Президент В.Путинан Чарчел хквен. Ада Россия ва россиявияр хуьникай икI лагьанва: "Гьа са вахтунда инсанри чпиз чпихъ авай алакьунар кьалурун патал, карчивилин, гражданилин инициативаяр уьмуьрдиз кечирмишун патал зегьенши ва сад хьтин мумкинвилер таьминаруник, чпиз чпин ихтиярриз, азадвилериз, чпин зегьметдиз гьуьрмет авуник умудар кутазва".

Ингье чун басрухрикай хуьнин рехъ!.. Иншаллагь, умудар крариз элкьведай вахтни кьведа. Президентдин Чарчи а умуд чак кутазва...

РФ-дин Общественный палатадин секретардин малумат

"Мажбуридаказ хуьзвай чкайра инсандин ихтиярар таьминарунал общественный контроль кьиле тухунин ва мажбуридаказ хуьзвай чкайра авай ксариз куьмек гуник гьакьиндай" 2008-йисан 10-июндин 76-нумрадин Федеральный закондал асаслу яз, Дагьустан Республикадин гуьзчивалдай общественный комиссия Россиядин Федерациядин Общественный палатадин Советдин 2016-йисан 20-октябрдин 53-нумрадин кьарардал асаслу яз 9 касдикай ибарат яз тешкилнава (Абдулаев Камил Мегьамедович, Гьажиев Мегьамед Набибуллаевич, Гьамзатова Лейла Мегьамедовна, Кумаев Давид Мегьамедаминович, Мусаев Багьрат Гьамзатович, Омаров Омар Нурутдинович, Темирова Мадина Гьаруновна, Умаев Осман Исаевич, Хадулаев Шамил Мутайевич).

Комиссия авай чкадин адрес: 367001, Дагьустан Республика, Махачкьала шегьер, Ленинан куьче, 2 "а"-нумрадин кIвал.

ЧIал - медениятдин ирс

Махачкьалада урус чIалай ва Дагьустандин халкьарин чIаларай РД-дин Кьилин патав гьай Советдин заседание хьана.

Мярекат Рамазан Абдулатипован регьбервилек кваз кьиле фена.

КIватI хьанвайбуруз Дуньядин халкьарин дидед чIаларин югъ мубарак авуналди, Рамазан Абдулатипова дагьустанвийриз багьри культура ва чIалар хуьнин карда кьуватар сад авуниз звер гана.

Идалай гьейри, ада кьейд авурвал, урус чIал, Дагьустандин халкьарин вири чIалар хуьнин ва вилик тухунин месэлаяр миллетрин арада авай алакьаяр пайгардик кутун, республикадин садвал ва саламатвал таьминарун патал акьалтIай важиблу метлеб авайбуру я.

Заседанидал рахай РД-дин образованидин ва илимдин министр Шагьабас Ша-

гьова умуми образованидин идарайра урус ва Дагьустандин халкьарин чIаларай тарсар гун авай гьалдикай лагьана.

Республикадин урус чIаланни культурадин центради урус чIал хуьнин ва адан сенгерар мягькемарунин барадай кьабулзавай серенжемрин патахъай идарадин руководитель Лариса Кукановади малумат гана. ИкI, Центрадин патав «Грамотей» лишандик кваз меслятар кьалурудай гьакьисуз телефонный линия кардик кутунва.

Месэла гьялуни нетижаяр кьур Рамазан Абдулатипова дидед чIалар чирунин майданар жезмай кьван гегьеншарун чарасуз тирди кьейдна: "Гьич садани чи вилик сергьятвилер эцигзавач. Эгер чи ватандашриз милли чIаларал учебникар акьудиз кIанзаватIа, абуруз куьмекни гана кIанда", - кьейдна ада.

Афгьанвияр рикIел хкана

Кьагьриман ИБРАГЬИМОВ

Белижда Советрин Союздин Игит Абас Исрафилован тIварунихъ галай гимназияда Ватандалай кьецепата кьуллугьдин везифаяр тамамарай россиявияр аскерар рикIел хкизвай югъ кьейдна.

Мярекат башламишдалди, Дербент райондин кьил Мегьамед Желиловни галаз атанвай муьгманар гимназияда кардик квай Абас Исрафилован тIварунихъ галай музейдиз килигна.

Мярекатда Дербент райондин кьил Мегьамед ЖЕЛИЛОВА, райондин администрациядин кьилин заместитель Садир ЭМИРГЬАМЗАЕВА, Дербент Дагьустандин Огни шегьеринни Дербент райондин военный комиссар Адил КЬУЛИЕВА, Белиж поселоқдин кьил Рамиз ГЬАБИБУЛАЕВА, дяведин, зегьметдин, яракьлу кьуватрин ва кьанун-кьайда хуьдай органрин ветеранрин Советдин председатель Гьуьсейн ЯХШИБАЕВА, Афгьанистандин ветеранрин Союздин чкадин отделенидин председатель Гьасайни ГЬАСАЙНИЕВА, аскерри-афгьанвийри, гимназиядин жаван армейцийрин отрядди, муаллимри ва аялри иштиракна.

Мярекат ачухай М. Желилова лагьана: "Кье чун, Афгьанистанда кьиле фейи ва кьаяр рикIел хкиз, Белиж поселоқдин гимназияда кIватI хьун дуьшуьшдин кар туш.

Гимназиядиз Советрин Союздин Игит Абас Исрафилован тIвар ганва. Чна адан чIехи игитвилел дамахзава.

Ам сапер тир. Афгьанистандин Лагман вилайтда командованидин жавабдар тапшуругъ кьилиз акьуддайла, адал залан хер хьана. Галай юлдашар кьутармишун патал ада вичин чан кьурбандна.

Ихьтин кьегьалвилер гегьеншдиз раиж авунин лазимвал ава, иллаки алай вахтунда. Гимназиядин коллективдиз аялар Игит Абасан уьмуьрдин баркаллу чешнейралди ватанпересар яз тербияламишунуна баркалла!" Военный комиссар А.Кьулиева Дербент райондин чилел афгьанвияр-интернационалистар рикIел хуьнин югъ кьетленди тирди ва афгьанви аскерин жергедай Советрин Союздин Игитвиллин тIвар ганвай Абас Исрафилов багьри Ватанда кучукун кьисмет хьанвай, Кеферпатан Кавказда вичин вилериз Игитвиллин гьед такуна кучукунавай тек сад тирдини кьейдна.

Ахпа анал Рамиз Гьабибулаев, Гьасайни Гьасайниев, гимназиядин директор Нариман Шихмегьамедов ва масабур рахана. Абурун виридан фикир сад тир: кьегьал рухьвайрин игитвилерал дамах авун, акьалтзавай несилдиз ватанпересвиллин тербия гун.

КIватI хьанвайбуруз аялри Афгьанистандин темадай сегьнеяр кьалуруна, манияр лагьана, кьуьлерин нумраяр тамамарна.

Эхирдай Игитдин обелискдал цуьквер эцигна, рикIел аламуькьдай шикил яна.

Советрин Союздин Игитар -

Тарихдин дастан тир чи гуьзел Лезгистандихъ вири девирра Ватандин таъсиб хвейи, чи халкъдиз хас тир дирибашвиллин, жуьртлувиллин виниз тир ерияр къалурай игит рухвар тИмил хъанач. Эхъ, гьар девирдихъ вичин къагьриманар жеда.

Валентин Аллагьярович Эмиров
(1914-1942)

Советрин Союздин Игит (1942). Капитан, Закавказский фронтдин гвавадин 4-армиядин авиадивизиядин 926-истребительный полкунин командир. 1914-йисан 4(17)-декабрдиз Ахцега дидедиз хъана. 1939-йисуз Сталинграддин военный училище аькалтIарна. Финрихъ галаз дяведа иштиракна. Ватандин Чехи дяве башламишайла, авиаэскадрильядин кыле хъана. 170 сеферда цавуз экъечина, и женгера кылди са вичи душмандин ирид самолет яна гадарна. 1942-йисан сентябрдиз телеф хъана. Игитдиз Ленинан, Яру Пайдах орденар ганва.

Эсед Бабастанович Салиг'ов
(1919-1944)

Советрин Союздин Игит. 2-Прибалтикадин фронтдин 22-армиядин 37-стрелковый дивизиядин 247-стрелковый полкунин батальондин командир. Кьурагь райондин Клирийрин хуьре рабочийдин хизанда дидедиз хъана. Белоцерковский пияда кьушунрин училище аькалтIарна. Женгера къалурай къегьалвилерай майор Яру Пайдах, Ватандин дяведин I дережадин, Александр Невскийдин орденар ва "Жуьртлувиляй" медаль гуниз лайихлу хъана. 1944-йисан 15-январдиз Эсед кыле авай аскерри Псковдин областда душмандин полкунин штаб тергна, 200 фашист телефона.

Гьасрет Агьяевич Алиев
(1922-1981)

Советрин Союздин Игит. Степной фронтдин 46-армиядин 236-стрелковый дивизиядин 496-разведротадин разведчик. Ахцега райондин Хинерин хуьре дидедиз хъана. 1943-йисан 26-сентябрдин йифиз Днепрпетровский областдин Сошиновка хуьрун патавай Днепрдилай элячIдайла, иллаки тафаватлу хъана, разведчикди командованидив душмандик ай важиблу делилар агакьарна. 1946-йисалай Игит запаса авай. Махачкъалада кIвалахна. Ам Ленинан, Яру Гьед орденриз ва хейлин медалриз лайихлу хъана.

Араз Къазимгьамедович Алиев
(1925-1984)

Советрин Союздин Игит. Карельский фронтдин 7-армиядин гвардиядин 98-стрелковый дивизиядин 296-полкунин стрелок. Эсил Кьурагь райондин Цилингрин хуьрйя. 1944-йисан 21-июндиз Свирь вацIалай элячIдайла, иллаки тафаватлу хъана. Душманди, хар хъиз, цай кьурзавайтIани, адан лутькве сифтебурукай яз вацIун а патаз экъечина ва фашистрин пулеметдин расчет тергна, чи полкуниз рехъ ачухна. И къегьалвилер Араз Алиеваз 1944-йисан июлдиз Советрин Союздин Игит лагьай тIвар, Ленинан орден ва "Къизилдин Гьед" медаль гана.

Ватанпересар тербияламишзава

Жанлу гафуниз къилав гуз

Ш.ШИХМУРАДОВ

Эгер вичин далудал алайди руьгьдай аватнавай инсан тирди гьисс авуртIа, балкандивай, кIвачер шанкIал хъайиди хъиз, зарб кваз, яни кьудалди катиз жедач, лугьзува мисалда.

Жегьил-жаванар уьтквембур, руьгьдизни мягькембур яз тербияламишун - им чIехи несилрин векилрин хиве авай везифайрикай сад я. И кардин важиблудвал, жавабдарвал аннамшна, гафуниз кылава гуз, датIана чпин устадвал хкажзавай ксарни чи арайра авачиз туш. Ахьтинбур алай-алай чкаяр аквазва, ватанпересар тербияламишунин рекье чIугвазвай зегьметдиз лайихлу кьиметни гузва.

ИкI, и мукьвара са шад хабар агакьна: ЦIийи йисан вилик квай йикъара чи яр-дуст, газетдин активный даяхрикай сад, бажарагьлу журналист, Махачкъала шегьердин Советский райондин ветеранрин Советдин председателдин заместитель **ТАГЬИРБЕГОВ Рачаб Велиметович** "Россиядин ветеранрин Союздин 60 йис" рикIел хуьнин знак вахкана. Мубаракрай!

И медаль РФ-дин Гьукуматдин 2006-йисан 13-ноябрдин кьарардалди арадал гьанвайди я ва ватанпересвиллин жигьетдай тафаватлу хъайибуруз гузва. Вуч фикирда къазва лагьайтIа, аькалтзавай несилар ватанпересвиллин руьгьдаллаз тербияламишуник хуси чIехи пай кутун, кьуллугьда, зегьметда ва общественный кIвалахра ватанпересвал къалурун. Рачаб Велиметовичан вири уьмуьр халис ватанпересвиллин чешне я. Гила - вири галай-галайвал.

Рачаб 1943-йисан 27-сентябрдиз Кьасумхуьрун райондин Цмуррин хуьре дидедиз хъана. Райцентрада 8-класс аькалтIарай жаван Махачкъалада авай зооветтехникумдик экечIна. 1963-1966-йисара Советрин Армиядин жергейра вичин хиве авай пак буржи намуслувилелди, дирибашвилелди, частунин ва Арзамас шегьердин общественный уьмуьрда, комсомолрин кIвалахда активвилелди иштиракуналди кылиз акъудна. Сержантар гьазурдай школа куьтягьай адакай отделенидин командир, Советрин Армиядин отличник хъана. Спортсмен-командир аскервиллин вири знакриз, лап хъсандиз кьуллугь авунай, активный общественный ва комсо-

молдин кIвалахдай, гьилик квай аскерар ватанпересвиллин руьгьдаллаз тербияламишунай ВЛКСМ-дин Арзамас шегьердин комитетдин ва частунин командованидин патай гьуьрметдин грамотайриз лайихлу хъана. Частунин Гьуьрметдин ктабда адан тIвар гьамишалугь яз кхенва.

Армиядай хтана, Даггоспединститутдин биологиядин факультет аькалтIарай Р.Тагьирбеговакай балугьрин майишатдин Каспийдин илимдин ахтармишунрин институтдин балугьрин азаррин рекьяй лабораторияда илимдин кьуллугьчи хъана. КIвалахни ийиз, КПСС-дин обкомдин кьвалав гвай марксизмдин-ленинизмдин университетдин журналистикадин факультетни Яру диплом къачуналди куьтягьна.

1978-йисуз Рачабаз Дагтелерадиодиз лезги чIалал передачаяр гузвай кылин редакциядиз кIвалахал атун теклифна. Адакай сифте жегьилар, аялар патал редачайрин

редактор, 1985-йисуз старший редактор, 2001-йисалайни кылин редактор хъана. 1984-йисуз телевиденидинни радиовещанидин работникрин чирвилер деринардай Вирисоюздин институтда пешекарвал хкажна.

Яратмишунардай кIвалахда Рачаб Велиметовичан агалкьунар ВЛКСМ-дин Дагьустандин обкомдин, "Дагьустан" Гостелерадиокомпаниядин, РД-дин журналистрин Союздин, Вирироссиядин гостелерадиокомпаниядин гьуьрметдин грамотайралди, "Пионерская зорька"-дин дипломдалди, "Зегьметдин ветеран" знакдалди, Ватандин Чехи дяведа Гьалибвиллин 20 йис, И.В.Сталинан 130 йис тамам хуьнин юбилейрин медалралди, "РД-дин культурадин лайихлу работник" лагьай тIвар гуналди къейднава.

Р.Тагьирбегов радиодин фонотекадиз алава хъувур пьеса хъиз туькIуьрай (инсценировка) пуд шейинин, ирид ктабдин ("Эхиримжи аждагьа", "Къацу аптека", "Хуьруьн айиб туш", "Хийирлу меслятар", "Кьиблепатадан Дагьустандин дарманар квай набататар", "Мамуля - бабуля", аялар патал махарин "Ажайиб кац" ктабрин автор я.

Советский райондин ветеранрин Советди тухузвай вири кIвалахрикай кхьин хъайитIа, газетдин са шумуд чин къада. Абурукай са къадарбур къейд ийин. Яшайишдин ва са жерге маса месэляяр гьялунихъ галаз санал ветеранрин тешкилатди жегьил - жаванар эдеб-ахлакь авайбур яз, ватанпересвиллин руьгьдаллаз тербияламишуниз артух фикир гузва.

- "2016-2020-йисара граждана патриотвиллин руьгьдаллаз тербияламишун" госпрограмма уьмуьрдиз куьчурмишунал чна хъсан гьазурлухвал авай активистар - дяведин, зегьметдин ветеранар, пенсионерар ва уьмуьр

"Россиядин патриот" медаль "Россиядин Союздин 60 йис" знак

Лезгистандин къагъриманар

Абур халкъдин лувар, намус, таъсиб, даях-дамах, къени чаз чешне я. Игитар рекъидач, абур халкъдин рикле эбеди яз амукъда. Къе, Ватан хуьдайбурун юкъуз, чна абурун руьгъдиз, юкъ агъузана, икрамзава.

Мирзе Давлетович Велиев
(1923-1944)

Советрин Союздин Игит. 2-Украинский фронтдин 46-армиядин 109-стрелковый дивизиядин гвардиядин 309-полкунин тупунин расчетдин командир. Эсил Докъузпара райондин Къаракуьредаи я. Къусар райондин Вили Легер хуьре дидедиз хъана. Кавказдай Будапештдиз къван женгинин рехъ фена. Венгрияда анин меркездивай яргъа тушиз Вашад хуьруьн патав текдиз амукъай Мирзеди душмандин мад пуд танк, бронетранспортер ва аскерар авай машин тергна, вичихъ гуьлле галуьдалди душмандал цай къурун акъвазарнач. Вашад хуьре фаракъатнава. Ам Ленинан, Баркалладин 3-дережадин орденар, медалар гуниз лайихлу хъана.

Абас Исламович Исрафилов
(1960-1981)

Советрин Союздин Игит. Афгъанистанда гвардиядин 103-десантдин дивизиядин 357-полкунин инженерно-саперный взводдин командирдин заместитель. Дербент райондин Белиж поселокда дидедиз хъана. Абас къиле авай взводди 1981-йисан апрель-сентябрь варцара 139 минани 51 фугас, къилди са вичи лагъайтла, 76 мина ва 42 фугас хатасуз авуна. 17-октябрдиз Алишанг районда, взвод хъиткъинна, залан хер хъанвайтлани, взводдиз команда гун даварна. Хъайи хирерикди 1981-йисан 26-октябрдиз рагметдиз фена. Адаз Ленинан, Яру Пайдахдин орденар, "Къизилдин Гъед" медаль ва маса наградаяр гана.

Радим Абдулхаликович Халиков
(1970-2003)

Россиядин Игит. 1970-йисан 8-декабрдиз Сулейман-Стальский райондин Къулан Сталдал дидедиз хъана. Капитан. Хунзах районда погранотряддин "Мокок" отряддин 3-заставадин командир тир. 1994-йисан февралдиз контракт кутунна, погранкъушунра къуллугъиз башламишна. 2003-йисан 15-декабрдиз шаклу ксар пайда хъанвайдакай малумат агакъайла, 8 кас аскерарни галаз къеъкъез фейила, Шаури хуьруьн патав Р.Гелаеван дестедай тир боевикрал расалмиш хъана, абурухъ галаз къизгъин женгиник экечина. Залан хирерикди къеъгал командир телеф хъана. 2004-йисан 22-январдиз Россиядин Игит лагъай твар гана.

Жидадалдини къелемдалди

Нариман КЪАРИБОВ

Дербентдин Женгинин баркаллувилин музейда Ватандин Чехи дяведа къеъгалвал къалурай гзаф дербентвийриз талукъ экспонатар ава, къилдин пиплер ачухнава. Музейдиз къевзвайбурун фикир архивдин документрин, шикилрин арада авай шегъердин вилкан агъали, военный журналист **Александр ХАМАДАНАЗ (Файнгар)**, адан женгинин рекъиз бахшнавай экспонатри чпел желбзава. Ватандин дяведин ягъунра дирибашвал къалурай ва гъа са вахтунда къелемни гъилляй ахъай тавур военкордикай ина "Севастополдин репортажар" ктаб ва ада дяведин йисарин газетра къеъгал аскерикай чапнавай макъалаяр, репортажар къатнава.

Ватандин Чехи дяведин йисара Севастополь Гитлеран фашистрикай хвейи женгерин иштиракчи, дипломат, журналист ва писатель Александр Хамадан 1908-йисуз Дербент шегъерда дидедиз хъана. Ада лап жаван йисарилай сифте Астраханда, ахпа Бакуда къвалахна. Гуьгъуьнлай ам комсомолди Юкъван Азиядиз басмачрихъ галаз женг члугъаз рекъе туна. Гъа ина къхиз башламишай А.Хамаданан публициствилни писателвилни бажарагъ ачух хъана.

Къеъгал дербентви, фронтдин журналист А.Хамадан Севастополь душмандикай хуьдай женгера есирвиле гъатна. Ам Михайлов фамилия алаз Севастополдай дустагъханадиз тухвана ва гъана ам фашистри гуьллеламишна.

акунвай камаллу маса ксар желбзава, - сугъбетзава Рачаб Велиметовича. - Районда авай къад лицейдихъ, гимназиядихъ, мектебрехъ гъар садахъ чи активистар галкъурнава. Абуру районда, шегъерда къиле тухузвай вири мярекатра иштиракзава, анрал чпин ялавлу гаф лугъузва, гъакни призывникрин вилик рахазва.

"Ветеран патал яшамаш жезва", "Гележег", "Хтул" ва маса акциярин сергъятра аваз къелзавайбуру ветеранрихъ галаз гуьруьшмиш жезва, абурал, къвалериз физ, къил члугъазва. Идалайни гъейри, субботникра иштиракиз, Советрин Союздин Игитрин гуьмбетрин патарив гвай чкъар къайдадик кваз хуьзва. Мектебра ветеранрин иштираквал аваз журьэтулувилин тарсар, классрин сятер, "Дяведин рекъера", "Къутармишнавай дуьньяди риклел хкизва", "Гъалибвал патал", "Абуру Ватан патал женг члугуна", "Гъич са касни, гъич са затлри риклелай алуднавач", "Тарихдин чинар ахъаюналди" ва тематикадин маса сугъбетар тешкилзава. Шикилрин, цлан газетрин конкурсарни адетдиз элкъевена. Шегъерда, районда, гимназиярани лицейра, вузра къиле тухузвай кар алай вири мярекатар ветеранрин активный иштираквал аваз тешкилзавайди я.

Ватанпересвилни тербия гунин къвалахда активвилелди иштиракунай, ветеранрин яшайшдин шартлар хъсанарунин къайгъуда хъунай къиле председатель Темирбегов Мегъамед Салигович ва адан заместитель Рачаб Велиметович Тагъирбегов авай райондин ветеранрин Совет са шумудра РД-дин ветеранрин Советдин гуьрметдин доскадиз акъудна, адаз Минобразованидин, Республикадин ветеранрин Советдин, жегъилрин крарин рекъай Министерствонин, РД-дин дяведин ва военный къуллугъдин ветеранрин Комитетдин патай дипломар ганва.

Чи баркаллу ветеранрихъ чандин сагъвал, абурун тешкилатрихъ жегъил-жаванар ватанпересвилни руьгъдаллаз тербияламинунин важиблу къвалахда мадни агалкъунар хъун чи мурад я. Къез Ватан хуьдайбурун югъ мубаракрай, гуьрметлу ветеранар!

Къеъгалвиллин чешне къалурна

Гъазурайди - Земфира БАБАЕВА

Гъар йисан февралдин вацра чи уьлкведа Ватан хуьзвайбурун йикъахъ галаз санал советрин къушунар Афгъанистандай ахкъудай йикъарни къейдзава. Саки 10 йисуз давам хъайи дяведа агъзурралди жегъил чанар пуч хъана. Абурук вишералди дагъустанвийарни акатзава, гъа жергедай яз чи лезги къеъгаларни. Йисар къез алатзаватлани, Афгъанистанда чан гайи игитар чи риклера гъамшалугъ яз амукъда.

Советрин къушунар Афгъанистандай эхкъечлайдалай инихъ 28 йис тамам хъуниз талукъарнавай мярекат Мегъарамдхуьруьн райондин ЦТКНР-дин идарадани къиле фена. Ам райондин культурадин отделди райондин искусствойрин школадин, центральный библиотекадин кумекни галаз санал къиле тухвана.

Мярекатда райондин администрациядин къилин заместитель Марта Абдуллаевади, культурадин работникри, общественный организаторин руководителри, афгъанвийарин хендедайри, жегъилри, СМИ-рин векилри иштиракна. Суварик кикбоксингдай Европададин чемпион Рагъим Алиевни атанвай.

Мярекат ачухай культурадин отделдин директор **Эседуллагъ СЕЛИМОВА** Афгъанистандин къизгъин женгера интернациональный буржи виктегъвилелди таммарай аскерин дирибашвал, къеъгалвал садрани риклелай алат тийидайдакай лагъана. Ада къватл хъанвайбурун риклел 1989-йисан 15-февралдиз, 28 йис идалай вилик, Афгъанистандай советрин къушунрин эхиримжи частар Ватандиз хтайди

хкана. "Малум тирвал, гуьллейрин, тупарин ван атлуналди дявеяр къуьтягъ жезвайди туш. Дявейра иштираккай риклера, рухъаяр телеф хъайи дидейрин, Ватандиз хкведай къисмет хъайи аскерин риклера а залум женгерин тлал сагъ тежер хер яз амукъзавайди я", - къейдна Э.Селимова.

Ватандин Чехи дяведилайни яргъал феи Афгъанистандин дяведай чи къушунар эхкъечлай югъ, афгъанви-аскерар эбеди яз риклера хуьнлай гъейри, анай хтай аскерриз къулайвилер тешкилуьнин югъни я", - лагъана **Марта АБДУЛЛАЕВАДИ**.

Мегъарамдхуьруьн райондин Общественный палатадин председатель **Агъадаш НАГЪМЕТУЛЛАЕВА** россиявийарин уьмуьрда ва вакъиа тарихдин метлеб авайди тирди малумарна. "Къе чна интернациональный буржи намуслувилелди къилиз акъудай вири аскерар риклел хкизва. Афгъанистандин дяведа чи аскерри дирибашвал, къастунал къевивал, къеъгал-

вал, бажарагълувал, Ватандиз, дидебуьбадиз вафалувал къалурна. Гзафбуруз элкъевена хкведай къисмет хъанач. Абуру эбеди яз чи риклера амукъда", - малумарна ада.

Мегъарамдхуьруьн райондин афгъанви ветеранрин Советдин председатель **Гъабиддин АЛИЕВА** а уьлкведа чи аскерри чпин буржи уьткъемвилелди къилиз акъудайдакай лагъана. Ам гъакл ветеранрин Советди акъалтзавай несил ватанпересвилни, инсанпересвилни руьгъдаллаз тербияламинунин жигъетдай тухузвай къвалахдикайни рахана.

Гуьгъуьнлай райондин къил Фарид Агъмедован тварунихъай Марта Абдуллаевади мярекатда иштираккай афгъанвийарин юлдаширз пулунин пишкешар ва цуьквер багъишна.

Иштиракчияр "Афгъанистан: дерт ва риклел аламуькун" лишандик кваз тешкилнавай шикилрин выставкадиз тамашна.

Алем кърарсатмишай вакъиаяр

Нариман ИБРАГЪИМОВ

Дуьньяда пачагьлугьрин, тамам халкъарин, вилайтрин къисметра гьич гуьзлемиш тавур, тарихда гьатай гзаф къадар вакъиаяр арадал атана. Абурукайни сад 1917-йисан февралдиз кьиле фейи ва вири алем кърарсатмишай инкъилаб я. Адаз талукъ яз гьам советрин, гьам дуьньядин ва гьам инкъилабдилай гуьгьуьниз Рагъакидай патан уьлквейриз катая урусрин тарихчийри гзаф ктабар, илимдин кьвалахар, художественный эсерар кхьенва. Гьелбетда, Февралдин инкъилабдиз ганвай къиметарни жуьреба-жуьрбуя.

Советрин тарихчийри ам буржуазиядин демократиядин инкъилаб я лагъана тескьарна. Рагъакидай патан советологри Февралдин инкъилабдиз чпин къиметар гана: "бесклассовый ва единопдушный", "демократиядин", "гишин халкъарин бунт" ва икI мад. Гьа са вахтунда абуру Октябрдин инкъилаб "заговор", "яру бунт" яз гьисабна.

Урусатдин империяда ам сад лагъай инкъилаб тушир. 1905-1907-йисарани уьлкведа гьукуматдиз, пачагьдиз акси яз, экономикадин, политикадин, яшайишдин рекъай дегишвилер тунин мураддалди инкъилибар кьиле фенай, амма абурухъ нетижа хьаначир.

Инкъилабдин вилик квай йисар империядин халкъар патал пара четинбур тир. Дуьньядин сад лагъай дяведик экечIай Урусатдин пачагьлугьдин экономика кIаняй акъатна. Гзаф къадар заводар акъвазна. Армиядив бес къадарда яракъ, партал, суьрсет агакъзавачир. Хуьруьн майишатдилай, транспортдин къурулушдилай чпин вилик эцигнавай везифаяр таммариз алакъзавачир. Уьлкведал алай къецепатан буржуини къадарар лап екебур хьана. Ихьтин крари халкъдин яшайишдизни анжах чIуру патахъвай таъсирна. Гзаф чкайра каш гьатна. Пачагьди тухузвай дяведиз акси къуватарни артух хьана. Эхиж тежедай шартIар гьатай аскерар, морякар армиядай, флотдай катиз башламишна. Гьукуматдихъ уьлкведа гьалар пайгардик кутадай реформаярни тухудай ашкъи авачир. Гьелбетда, ихьтин муракаб макъамдикай большевикрини, меньшевикрини менфят къачуна ва рабочияр, аскерар, лежберар халкъдин чандилай монархия алуддай инкъилабдиз гьазурна.

И чIавуз уьлкведа дегишвилер тунин къаст авай асул къуватдизни большевикрин партия кьиле авай рабочий класс элкьвена. Абурун тереф чеб бес къадар чилералди таъминарунни истемешунар гваз экьечIнавай лежберрини хьена. Аскерин арада кьиле тухузвай таблгьатдин, абуруз партиядин, рабочияр мурад ар ва къастар ачухаруни нетижада гьиле яракъ авай рабочияр ва лежберин рухвайрин фикирар дуьз патахъ дегиш хьана. Ихьтин кьвалахди дуьзгьун нетижадални гьана.

Тарихчийри, инкъилабдин иштиракчийри 1917-йисан февралдиз кьиле фейи вакъиаяр катая тамам ва гьакьикъи делилар, кхьинар тунва.

Иллаки 1916-йисан эхирра халкъди суьрсетдикай, факай кьитвал гьиссна. Месзла са жуьреда гьалун патал гьукуматди техилдин

гьамбарар авайбурувай гьужуналди ам вахчуз (идаз продрозверстка лугьзува) гатлунна. Пландик кутунвай 772, 1 миллион пут техилдин чкадал госуларстводин гьамбарханайриз анжах 170 миллион пут техил гьиз алакьна. 1916-йисан декабрдиз аскерриз йикъа гузвай 3-дан чкадал 2 пут гуз хьана. Ахпа ам 1,5 путунал хкана. Москвада, Киевда, Харьковда, Одессада, Черниговда, Подольскда, Воронежда ва маса шегьеррани фан карточкаяр туна. Агьзурралди агъалияр фу, гьуьр маса гузвай тукьвенрихъ, базаррихъ нубатда акъвазна. Витебск, Полоцк, Кострома шегьерра халкъар каша гьатна. Петрограддани фан карточкаяр туна. 1916-йисан декабрдизлай 1917-йисан апрелдалди Петербургдин ва

Москвадин районри тайинарнай къадардин 71 процент фу агакъна. Гьа ихьтин гьалда армияни авай. Адав анжах 67-70 процент суьрсет агакъна.

1917-йисан 21-февралдиз Петрограддин гзаф районар фан тукьвенар ва лавкаяр кукI-варна. Чеб-чпелай арадал атай кIватIалар, дестеяр, "Чаз фу це. Фу це" гафар эзбериз, куьчедай куьчедиз фена.

Халкъдин гьулгьуладикай къурхувал гьиссай Урусатдин пачагь II Николай 22-февралдиз Петрограддай Верховный главнокомандующийдин Ставка авай Могилев шегьердиз фена. Къенепатан крарин министр А.Протопова пачагьдиз "меркезда авай гьалар тамамвилелди чи гуьзчивилик ква ва гьукуматдиз акси са серенжемдизни чна рехъ гудач" лагъана малумарнай. 14-февралдиз, Госдумадиз цийи сессия ачухзавай юкьуз, рабочияр гьукуматдин сиясатдиз акси демонстрация кьиле тухуз кIанзавайди тир. Полицияди рабочияр активный дестеярин кьиле авай регьберар кьунвай ва Протопов, инкъилабдин кар алай къуватар чпин гьиле ава лугьуз, разизвай. Ам чеб патал чIуру вакъиаяр жедач лагъана инанимиши тир. Амма крар маса патахъ элкьвена.

23-февралдиз пачагь авай поезд Могилевдиз агакъна. Петроградда лагъайтIа, дяведиз акси митингар тухунив эгечIна. Куьнейриз гзаф къадарда рабочияр экьечIна. Яракъар акъудай завод, парчяяр храдай фабрика акъвазаруни мажбур хьана. Выборг райондин демонстрантар Петрограддин юкьван куьнейриз рекъе гьатна. Лесной куьнеда абуру "Цийи парвианен" заводдин 3 агьзур рабочияр акахъ хьувуна. Центрадиз "Старый Лессер", "Цийи Лессер", "Айваз", "Эриксон", "Русский рено", "Розенкранц", "Феникс", "Промет" заводдин рабочияр ахмиш хьана. Нянихъ Невский проспектал Выборг, Петроград, Рождественский, Александр-Невский, Нарв райондин карханайрин, идарайрин рабочияр, агъалияр атана. 130 агьзурдав агакъна авай инсанри "Дяве герек авач", "Самодержавие терг ая", "Чаз фу це" гафар кхьенвай лозунгар гвай.

Шегьердин юкьва демонстрациядиз экьечIнавайбурук казакри ва полицейскийри кьал кутуна ва ина абурун чуьруькар арадал атана. Корпусный, Нижегородский куьнейра рабочияр полицейскийри гатна.

23-февралдиз фу кьит хьуни кугал гьанвай хейлин карханайрин рабочияр кьвалах акъвазарна ва абуру десте-десте, чпин нарази-

вал малумариз, куьнейриз экьечIна. РСДРП(б)-дин Петербургдин комитетди ва ЦК-дин урус бюроди и гьаларикай менфят къачуна ва рабочияр гьерекатдиз мадни къуват гана. Нянихъ Выборг районда кьиле фейи советнидал большевикри забастовка мадни гегьеншарунин, цийи демонстрацияр тешкилуни, аскерин арада таблгьат артухарунин ва рабочияр яракъдалди таъминаруни гьакьиндай къарар къабулна. Инал кьилин кьве лозунгни тайинарна: монархия тахтунай вегьин ва империализмдин дяве акъвазарин.

Шегьердин кьиле авайбури Петрограддин военный округдин командующий генерал С.Хабалов кьиле аваз чпин совещание кIватIуниз мажбурна. Ада кIеви ва кьетIи серенжемар къабулуни ва гьар са казакдиз артухан 50 келек алава яз гунир тапшуругъ гана.

24-февралдиз 224 карханадин 200 агьзурдалай виниз рабочияр сад тир забастовка гатлунна. Абурук гьакI студентар, курсисткаяр, хейлин идарайрин гьевечи къуллугъчияр экечI хьувуна. Йикъан сятдин 12-даз шегьердин начальник Балка С. Хабалов шегьердин юкьваз кIватI жезвай халкъдин гьерекатдин вилик пад къаз тежезвайдакай хабар гана. Командующийди казакриз ва полицейскийриз куьмек яз гвардиядин Гренадерский, Кексгольмский, Московский, Финляндский полкар рекъе туна. Абуру кар алай рекьер, куьчяяр, гьукуматдин идараяр, почта, телеграф, муькьвер къуна.

Нисинилай алатайла, Знаменский майдандал зурба митингдиз гатлунна. Казакри митинг чукуруни тапшуругъ кьилиз акъудуникай кьил къакъудна. Гьатта абуру рабочияр гатазвай полицейскийри майдандилай чукурна. Гьалар яваш-яваш кьизгьинвилехъ элкьезвай. 25-февралдин сятдин 10-даз Выборгдин ва Петрограддин патарихъай муькьверив агьзурралди демонстрантар кIватI хьана. Са рехунни алач, генералрин, начальникрин, хузаинрин тапшуругъар гьакьикъидаказ къабулай полицейскийрини, казакрини, аскерини яракъар, къамчияр кардик кутуна. Ида рабочиярни жаваб гуниз мажбурна. Кьве терефдихъайни са шумуд кас телеф хьана. Полицейскийрал, жандармериядал гранатар, петардаяр, бутылкаяр гадарай дуьшуьшарни хьана. Гьа и йикъан нянихъ II Николаяз Петрограддай атай хабаррай чир хьана хьи, инкъилабдив гатлуннава. Ада тади гьалда генерал Хабалов тел ракъурна ва меркезда кьиле физвай вири бунтарал, гьерекатрал эхир эцигун буйругьна. Йифиз охранадин отделдин куьлугъчийри шегьердин вири районар вишералди кар алай ксар, РСДРП(б)-дин 150 членни къуна.

Гьайиф хьи, и серенжемри халкъдиз акси сиясат тухузвай пачагьдин тахт хуьниз куьмекна. Акси яз, халкъ мадни ажугьламишна. 26-февралдиз Петрограддин куьчяяр рабочияр, аскеррай, полицейскийрай ацIана. Волынский полкунин аскерри Знаменский майдандал кIватI хьанвай инсанриз гуьлле гана. 40-дав агакъна инсанар телеф, гзафбурул хирер хьана. Маса куьнейрани, майданрални демонстрантриз гуьлле гана. Рабочияр баррикадаяр тукьлуьруни гатлунна. Абуру гьакI карханаярни къазвай. Сад тир стачкада 300 агьзурдалай виниз инсанри иштиракзавай.

Госуларственный думадин вахтуналди тир комитетди гьукум вичин гьилиз къачузвайдакай малумарна. Генерал Хабалован гьилик квай хейлин полкари гьукумдиз акси экьечIнавайбурун тереф хьена. Вахтуналди тир комитетди генерал Л. Корнилов Петрограддин округдин къушунрин командующийвиле тайинарна. 27-февралдиз Петроградда яракъламиш хьанвай бунт кьиле фена. Рабочияр жергейрик хейлин къадарда аскерарни экечI хьувуна. Пачагьдиз, гьукуматдиз акси яз къарагъайбуру яракъар акъудзавай карханаяр къуна. Суддин идарадиз цIай яна. Генерал Матусов къена. Дустагьар азадна. 28-февралдиз гьукумат вичин везифайрикай азадна. Пачагьди тахтуникай отказна.

Гьа икI, империализмдин девирда сифте яз халкъдин инкъилабди гьалибвал къазанмишна ва адалай гуьгьуьниз кьиле фейи Октябрдин инкъилабди вири дуьнья кърарсатмишна.

Хабарар Тебрикна

Садазни сир туш, кье лезги халкъдин векилар Россиядин Федерациядин гзаф регионар яшамиш жезва ва абуру гьакьисагьвилелди анра зегьмет чIугвазава.

Ханты-Мансийский автономный округ - Юграддин Покачи шегьерда лезги хизанрин сагъ са магьлеяр арадал атанва. Абуру ина "Лезги халкъарин Виридуьньядин конгресс" региондин уртах общественный гьерекатдин отделенини кардик кутунва. Адан кьиле КПРФ-дин Покачи шегьердин комитетдин сад лагъай секретарь, РФ-дин Госдумадин депутат Николай Езерскийдин куьмекчи Абдуразаков Жалаудин акъвазнава.

Коммунистрин партиядин Покачи шегьердин комитетди Афгъанистандин ветеранрин Союздин отделенидихъ галаз санал аскерар-интернационалистар рикел хуьнин югъ общественность, шегьергьилияр, жегьилар галаз кьейдна.

Лугьун лазим я хьи, Покачи шегьердин Афгъанистандин ветеранрин Союз тешкилайдини коммунистар тир.

Лишанлу югъ аскерриз-интернационалистриз Покачи шегьердин администрациядин кьил Владимир Степура, Жалаудин Абдуразакова, Афгъанистанда къуллугъай Александр Сухорукова ва масабуру тебрикна.

Ахпа кIватI хьанвайбуру са декьикада кисна, идалай гуьгьуьниз абуру Ватан хвейбурун монументдал цуьквер эцигна.

Пешекаррин макан

Нариман КЪАРИБОВ

Россиядин яракьлу къуватар патал шофервиле пешекар гьазурун баратай ДОСААФ-дин автошколайри лайихлу чка къазва. Чи республикада лап хьсанбурукай яз гьисабзавай ихьтин автошкола Дербент шегьерда 1953-йисалай кардик ква.

И муькьвара ДОСААФ-дин тешкилатдин 90 йисаз талукъ шад мярекатдал шегьердин кьил Малик Баглиева гзаф йисара гьакьисагьвилелди кьвалахунай автошколадин директор Эфенди Къазиева шегьердин администрациядин патай Гьуьрметдин грамота вахкана.

Эфенди Къазиева суьгьбетзавайвал, махсус программадин бинедаллаз автошколади гьар пуд вацра 60-70 каш шоферар гьазурзава. Жегьил пешекарри къуллугъзавай аскервиле частарай автошколадин руководстводин ва муаллимрин коллективдин тIварцихъ хквезвай чухсагьулдин чарари чирвилерин ери винизди тирвиле гьакьиндай шагьидвалзава.

Автошколада мягькем чирвилер къачун ва ял гьун патал курсантриз къулай шартIар яратмишнава: кIелунинни-техникадин материалралди, компьютерралди тадаракламишнавай махсус кабинетралди гьар са десте таъмин я. Автошколадихъ вичин спортплощадка, автодром ава.

Дербент, Дагъустандин Огни шегьерин ва Дербент райондин военный комиссар Адил Къулиева суьгьбетзавайвал, автошколадин муаллими ва курсантри жегьилар ватанпересвиле руьгьдаллаз тербияламишуниз талукъ мярекатра, спортдин акъажунра активдаказ иштиракзава, хьсан нетижаарни къазанмишзава.

Дуьньядин халкъарин дидед чӀаларин югъ

Ругъдин акьалтӀ тийир чешме

Дагъви ШЕРИФ

Дагъустан Республикадин вири школайра, вузра, са жерге идарайра кьейдзавай, чаз виридалайни мукьва, метлеблу суварикай сад Дидед чӀаларин международный югъ я. ЧӀаларин югъ яз 21-февраль хкягъунихъни вичин метлеб, тарих ава. 1952-йисан 21-февралдиз Даккада чпин хайи чӀал госуударстводин са чӀал яз къабулуниз, ам хуьниз эвер гуз экъечӀай студентриз полициядин векилри гуьлле гана. ИкӀ, гьар йисуз а студентар эбеди яз рикӀел хуьнин лишан хьиз, и югъ са жерге уьлквейра кьейдзава.

Гьар са халкъдин ругъдин ирс хуьнин виридалайни зурба алат чӀал я. Гьа са вахтунда "гъвечӀи" чӀаларихъ чпин чӀехи месэлаярни ава. И юкьуз абуруз фикир гудай, а месэлайрал гьукмдин тайин кьурулушар желбдай, несилриз чпин хайи чӀал кӀанардай рекьер-хуьлер аквадай мумкинвал жезва.

Хайи чӀаларин йикъаз талукъ мярекатар Дагъларин уьлкведани кьиле фена. Бязи вузра ва мектебра ЧӀаларин гьафтеяр тешкилнавай. Конкурсар, кьугунар, конференцияр, семинарар ва концертар кьиле фена.

Дагъустанда кьван милли чӀалар, абурун кьетӀенвилер авай маса чка чилин шардал бажагъат ала. Гьавилай Дагъустанда и югъ сувар лап еке гьевесдивди кьиле тухузва.

Жавабдар везифа

21-февралдиз А.Тахо-Годидин тӀварунихъ галай Дагъустандин педагогикадин илимдинни ахтармишунрин институтди Махачкъаладин 1-нумрадин мектебдин актовый залда республикадин дидед чӀаларин муаллимрин конференция тешкилна. Педагогикадин НИИ-дин директор, РД-дин Халкъдин Собранидин депутат, тежрибалу муаллим **Гьамидуллагъ Исмаилович МЕГЪАМЕДОВА** конференциядиз атанвай муаллимар тебрикна, абуруз чӀаларин сувар мубаракна. Вичин рахунра ада муаллимар патал гзаф хийирлу меслятар гана. Кьилди кьачуртӀа, ада дидед чӀаларин гьар са муаллимдиз чпин хиве авай жавабдарвал гьиссуниз эвер гана.

- Кье чна сифте яз и тежерда конференция тухузва, - дидед чӀалар урус чӀалахъ галаз санал чирунин месэла кьарагъарзава ва, милли секцийриз пай хьана, кӀвалах даварда. Аялдиз гьи чӀал чириз хьайитӀани, дидед чӀалакай еке менфят жезва. Хайи чӀалар неинки сад-садахъ галаз алакьада жедай алат, гьакӀ абур халкъдин ругъдин чешмеярни я. Чна абур хвена, виликди тухвана кӀанда, - лагъана Гь.Мегьамедова.

Ам алай вахтунда хуьруьн ва шегьердин школайра дидед чӀалар чирунин са жерге месэлайрал, абур гьялуни режерал, ЕГЭ-яр вахузвай девирда хайи чӀалариз лазим фикир гунални акьвазна, меслятар гана. ЧӀаларин суварин сергьятра аваз кьиле фейи мярекат муаллимар патал методикадин, чпин фикирар раижунин ва ихтиярар хуьнин, тежрибадин лап хийирлу семинардиз элкьвена.

КватӀ хьанвайбурухъ элкьвена, профессор, академик Загьир Загьиров, школайрин муаллимар рахана. Ахпа абур милли секцийриз пай хьана.

Лезги чӀалан тарсар гузвай муаллимар ДНИИП-дин кьуллугъчӀар тир **Кьурбан АКИМОВАН** ва **Жаклина МЕЙЛАНОВАДИН** режервилек квай секцияда кватӀ хьана (*шкӀилда*). Абуру алай вахтунда аялриз лезги чӀал ва эдебият чирунин жигетдай гьалтзавай четинвилерикай, учебникрикай ва методикадин пособийрикай чпин фикирар раижна.

Гьар са секцияда муаллимри мектебра хайи чӀал чирунин карда авай четинвилериз, месэлайриз, учебникриз талукъ яз чпин фикирар чарчел кхьена ва жавабдар векилрив агакьарна.

Мярекатдин сифте паюна Гьамидуллагъ Мегьамедова кьейд авурвал, муаллимри агакьарай теклифарни фикирда кьуна, Дагъустан Республикадин Кьил Рамазан Абдулатиповал конференциядин махсус кьарар

ракьурдайвал я. Адахъ галаз "Лезги газетдин" сайтдилай таниш жедай мумкинвал ава.

Культура ва чӀал

Республикадин Милли библиотекада чӀаларин международный югъ ва урус халкъдин сувар Масленица кьейдунин лишан яз РД-дин культурадин министрстводи, Халкъдин яратмишунрин кӀвали (РДНТ) "Роль русского языка и языков народов Дагестана в формировании национальной и общероссийской идентичности" темадай илимдинни тежрибадин конференция кьиле тухвана. Аниз РД-дин культурадин министрдин заместитель, РДНТ-дин директор Марита Мугадова, Россиядин художникрин Союздин член Сергей Глебушников, Пермь шегьердай тир мугьман, "Солнечная радуга" ансамблдин режер Юрий Николаев, РАН-дин ДНЦ-дин ЧӀаланни литературадин институтдин директор Мегьамед Мегьамедов, урус чӀалал рахаз-

вай агьалийрин месэлайрай РД-дин Гьукматдин комиссиядин жавабдар секретарь, РД-дин Гьукматдин кьенепатан политикадин управленидин отделдин начальникийдин заместитель Наталья Евсеева, культурадинни искусстводин деятелар, чӀалан алимар, вузринни школайрин муаллимар, Россиядин халкъарин адетдин культурадин центрайрин директорарни пешекарар, вузринни сузурин студентар атанвай.

Мярекат ачухай Марита Мугадовади РД-дин культурадин министрдин патай кватӀ хьанвайбуруз ЧӀаларин международный югъ ва Масленица мубаракна. Ам кьилди урус чӀалаз талукъ са жерге месэлайрал акьвазна.

М.Мегьамедова урус ва Дагъустандин чӀаларин тарихдиз сейрна, яни абурун тарихдикай итижлу суьгьбетарна.

Мярекатдал рахай гьар са пешекарди кьилди темайрай чпин фикирар раижна. ИкӀ, С.Глебушкин милли парталрикай рахана, Н.Евсеева Дагъустанда чӀалан политикадин месэлайрал акьвазна, фольклордин фестивалринни суварин важиблубликай лагъана.

Россиядин халкъарин адетдин культурадин центрайрин векилри чкайрал чпи тухузвай кӀвалахдикай суьгьбетна.

Устад кӀелчӀар

Дагъустандин школайра 11-классра кӀелзавай аялрин арада Дагъларин уьлкведин писателрини шаирри дидед чӀалал теснифнавай эсерар лап хьсандиз кӀелунай республикадин 7-конкурс кьиле фена. И мярекатни тешкилатчӀийри Дидед чӀаларин международный йикъаз талукъарнавайди тир. Конкурсада иштиракун патал 30 райондай 62 ва шегьердай 26 арза атанвай.

Хуьрерин школайра кӀелзавай аялар патал конкурс Дагъустандин образование вилик тухунин институтда (ДИРО) ва шегьерда кӀелзавай ученикар патал Махачкъаладин 11-нумрадин гимназияда кьиле фена.

Жюридин членар ДГУ-дин, ДГПУ-дин, ДИРО-дин, А.Тахо-Годидин тӀварунихъ галай

ДНИИП-дин муаллимарни профессорар, писателарни шаирар тир. Кьейд ийин, лезги ученикрин арада 1-чкадиз Дербент шегьердин 15-нумрадин школада кӀелзавай **Кристина ХАИРБЕГОВА** (муаллим Регина **АЛИЕВА**) ва Герейханован хуьруьн 1-нумрадин школада кӀелзавай **Зайнаб ОСМАНОВА** (муаллим Шамсудин **МАГЪАМДАРОВ**) лайихлу хьана.

Жегьилрин теклифар

"Хайи чӀал виликди тухунин жигетдай кар алай месэлаяр" лишандик кваз Дуствилин кӀвале Дагъустандин вузрин студентрин иштираквал аваз конференция кьиле фена. ИштиракчӀийрин арада "Дуствилин кӀвал" ГБУ-дин директор Айида Алиева, "Дуствал" Общественный советдин председатель Бадрудин Ибрагьимов ва масабур авай.

Айида Алиевади и мярекат Кавказдин квахъзавай чӀаларал чан хкидай алатдиз элкьуьн мумкин тирдак умудар кутуна. Докладар гваз экъечӀай студентри Дагъустандин милли чӀалар, культураяр квахьунин месэла кьарагъарна ва кьилди ахва чӀалан туки нугъат квахьунал акьвазна.

Жегьилрин фикирдалди, хайи чӀалар хуьнин месэлада кар алай роль обществоди кьугъвазва. Обществодин, школа акьалтӀарзавайбурун, цийиз хизанар кутазвайбурун фикир хайи чӀаларал, культурайрал желбун чарасуз я. Дидед чӀалан тарсар гузвай вини дережадин чирвилер авай муаллимар герекзава, гьвечӀи аялар авай, еке шегьерра яшамеш жезвай чи ватангьлийрик ватанпересвилерин руьгь кутуна кӀанзава.

Мярекатдин эхирдай кватӀ хьанвайбуру ихьтин гуьруьшрин, мярекатрин важиблубликайни лагъана.

Муштулук

Дидед чӀаларин международный юкьуз Дондал алай Ростовда яшамеш жезвай ватангьлийрилай шад хабар агакьна - ана лезги чӀалан курсар кардик кутунва.

РД-дин милли политикадин министрстводи хабар гузвайвал, лезги чӀал чирунин курсар Дондал алай Ростовда авай чи ватангьлийрин землячестводи Даггоспедуниверситетдин Дагъустандин филологиядин факультет акьалтӀарнавай жегьил пешекар Вадим Адилован теклифдин тереф хуьналди ачухна.

Вадим Адилова кьейдзавайвал, Ростовда яшамеш жезвай ватангьлийрихъ галаз суьгьбетрай, абуруз садаз-садахъ галаз дидед чӀалал рахаз, чӀал чир хуьнин дережа кхажиз кӀанзавайди талум хьайидалай кьулухъ ихьтин курсар тешкилун фикирдиз атана.

Тешкилатди вичин вилик эцигзавай кьилин месэлайрикай сад хайи чӀалар, адетар, меденият хуьн, абур жегьилриз чирун я. Жегьил пешекардин гафаралди, курсариз кьез кӀан хьайибурун кьадар акурла, ам рикӀивай шад хьана. Землячестводин са офис чӀал чириз кӀанзавайбуруй ацӀана. "За хиве кьазва, эгер курсариз кьведайбурун кьадар мадни артух хьайитӀа, землячестводи вичин хусси такьатрихъ идалайни еке офис кирида кьада", - лугъузва Дондал алай Ростовда авай Дагъустандин халкъарин землячестводин РО-дин правленидин председатель Али-Асгьаб Гимбатова.

Дидед чӀаларин международный йикъан сергьятра аваз кьиле фейи мярекатар мадни ава. Абурукай "Лезги газетдин" кьведай нумрадай кӀелиз жеда.

Милли ругъдаллаз

Гьажни КЪАЗИЕВ

Дуьньядин халкъарин дидед чӀаларин йикъан сергьятра аваз 20-февралдиз Хасавюрт шегьердин 7-нумрадин юкьван мектебда лезги чӀалаз талукъарнавай мярекат кьиле фена. Ана "Лезги газетдин" кьилин редактор Мегьамед Ибрагьимова, адан заместитель, "Кьурушрин сес" газетдин кьилин редактор Муса Агьмедова, Хасавюрт шегьердин администрациядин финансин отделдин начальник Мегьамед Шагьвеледова, шегьердин депутатрин Собранидин депутат Азиз Азизова, 7-нумрадин юкьван мектебдин руководстводи, и цӀарарин авторди ва хейлин масабуру иштиракна.

Мярекат ачухдайла, Азиз Азизова кьейд авурвал, интернетди агьвалзавай XXI асирда акьалтзавай несилри милли адетриз, ругъдин ивирриз артух фикир гьуз-мач. И делилди хайи чӀаларин кьисметни хаталувилик кутазва. Ада хайи чӀалар хуьн ва еримлу авун патал хизанра аялрихъ галаз лезги чӀалал рахуниз, милли изданир подписка авуниз, гьвечӀи чӀалавай аялар милли адетрал рикӀ алаз тербияламушуниз эвер гана...

Лезги чӀалал акьатзавай изданир подписка авунин месэла Мегьамед Ибрагьимова ва Муса Агьмедовани кьарагъарна. Чпин рахунра абуру лезги чӀалал акьатзавай газетри, журналри чи ругъдин виридалайни важиблу такьат - чӀал хуьнин карда кьетӀен роль кьугъвазвайди кьейдна.

Мярекатдин сергьятра аваз и цӀарарин авторди Дуьньядин халкъарин дидед чӀаларин йикъан тарихдикай суьгьбетна ва алай вахтунда лезги чӀала авай са бязи месэлайрикай лагъана.

Хасавюрт райондин Кьурушрин хуьруьн 1 ва 2-нумрайрин юкьван мектебрай атанвай аялри лезги чӀалал кӀелай шиирар гуьруьшдин иштиракчӀийри хушдиз кьабулна. Абуруз мярекатдин тешкилатчӀийри пулдин премияр гана. Анал чпин шиирар мад кьурушви жегьил шаир Назим Фаталиева, Хасавюрт шегьердин 1-нумрадин юкьван мектебдин 7-классдин ученик Шамил Жемиева ва муаллим Акиф Лазимова кӀелна.

Лезги чӀалан сувар кьавалрин "Кьуруш" дестеди тамамарай маийри мадни гурлу авуна.

Мярекатдин эхирдай Мегьамед Шагьвеледова, виридаз дидед чӀаларин югъ тебрикуналди, шегьерда Дагъустандин чӀалариз талукъарнавай межлисар тешкилдай мумкинвал гайи Хасавюрт шегьердин руководстводиз, образованидин управленидин векилриз сагърай лагъана.

Кьейд ийин хьи, 20-февралдиз Хасавюртда ихьтин мярекатар маса миллетрини кьиле тухвана.

Месэла къарагъарзава

Тарихдин зурба имарат

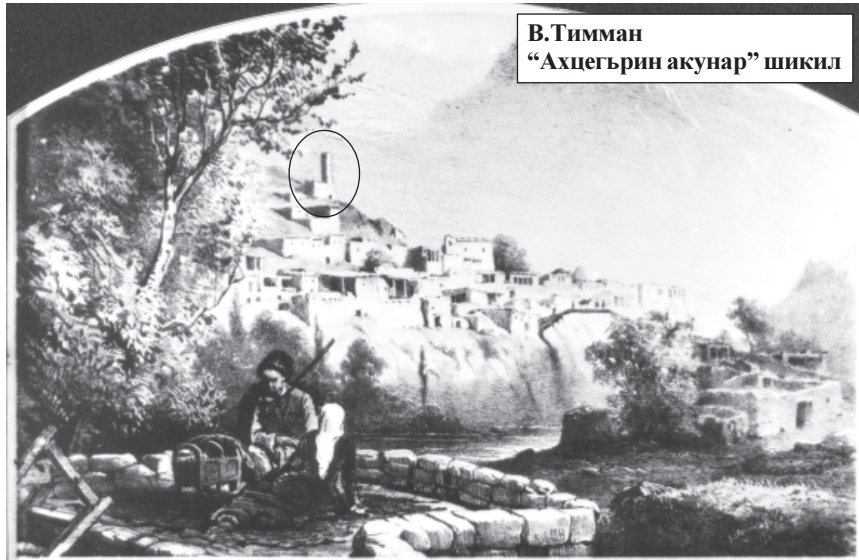
Ахцегърин къеле вучиз гъилляй-виляй везъенва?

1

юкьуз, къенепатан дараматарни кваз 9 вацра эцигна куьтыгъна. Ана аскерар, офицерар патал яшайишдин ва кваллахдай, барут хуьдай квалерилай алава яз килиса ва лазарет авай.

Ахцегърин къеледихъ галаз алакълу тарихдин делилар гзаф ава. 1848-йисан 12-сентябрдиз Рутула вичин муьруьдарни галаз Шамил пайда хъана. 10 агъзур муьруьддихъ галаз Шамила Ахцегърин къеле кьаз кланз члугур бягъсер бада фена. Гъа вахтунда къеледин начальник тир Фёдор Ротал женгина хер

сеферда сейрна, са-са квалеле кьекъевена, гурарай 2-мертебадиз, къавални акъахна. Гъайиф хьи, а девирдин вакъийарикай шагъидвалзавай гъарф-цлар ана амач. Руквади кьунва, ханва, кукварнава... Гъаятрикай, барут хуьдай кваликай ва маса дараматрикай малариз гатун кудай ракъиникай чуьнуьх жедай далдаяр хъанва. Гъаятар, метяй ягъиз, вергерни векъери кьунва. Шамилан кьушунривай чукурриз, муьтуьгъариз тахъай къеле - зурба имарат, яб тагуз, нетижада чклиз гзаф йисар я. Эхъ, чклизва, барбатл жезва, ам кицлеринни маларин тевледиз элкьвенва.

В.Тимман
"Ахцегърин ақунар" шикил

хъанай. Адан везифаяр тамамарун Новоселовал тапшурмишна. Барут авай квал Шамилан кьушунрин гуьллейар галукьуниқди хъиткьинна, гзаф аскеррал, абурун хизанрал хирер хъана.

1848-йисуз Ахцегърин къеле хуьнин ягъунриз талукъ яз театрдинни циркинин члехи са шумуд мярекат тешкилна. Абурукай са тамаша Императордин циркинини квалурна. Ахцегърин къеледиз флигель-адъютант, къеле хуьнин бягъсерин иштиракчи П.К. Мердера пуд актуин "Взятие Ахты" пьеса талукъарнава. Ам сегънеламишунал Александровский театрдин артистар, циркинин труппа, военный частар желбнавай. Сегънедиз II Алек-

Вучиз къеледиз фикир гузвач, вучиз ам къайдадиз хъизвач? Вучиз ихътин зурба дараматда са хийирлу кархана ахъайзавач? Несилар патал тарихдин ядигар имарат яз вучиз хуьзвач? Суалар, фикирар гзаф я, амма жавабар авач.

И къеледихъ галаз чи тарихдин зурба чинар алакълу я. Ана лезгийриз светский сифте школа, Самур округ патал школа-интернат хъана. Бес ана машгур гуькван ксар тербияламишна?! 1920-1930-йисара къеле дустагъдиз элкьурнай, 1980-йисара, гъар жуьре тадарак эцигна, къеледа радиозавод кардик кутуна. Ахпа халкъди ишлемишдай метягъар арадал гъидай завод хъана.

Ахцегърин край чирдай
музейда хуьзвай къеледин макет

сандрини тамашайди, "халкъ Ватандиз ва монархдиз вафалу яз тербияламишун" патал и тамаша са жерге театрра цлуд йисаралди квалурайдени малум я.

И къеледикай делилар тарихдин гзаф ктабра гъатнава - военный журналра, художникрин шикилра, шаиррин эсерра, Нина Ротан (къеледин начальниқдин руш, генералдин чинда аваз урусринни туьркерин дяведа телеф хъайи ахцегъви Алисултанан уьмуьрдин юлдаш) риклел хкунра... Абуру чав гъа вахтарин вакъияар гиссиз, гъакъикъи агъвалатрин шагъидар жез тазва. Абурай ахцегъвийрин девлетлу меденият, ацукьун-къарагъун, детар аквазва...

Нубатдин сеферда Ахцегъиз хъфейла, за ана авай урусрин къеледа мад

(КъатI ама)

Халкъ амай кьван...

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

21-февралдиз Ахцегъа Дидед члаларин йикъаз талукъарнавай гурлу мярекат кьиле фена. Ана гъаки публицист Нариман Гъажиеван 80 йисан юбилейни къейдна ва адан "Уьмуьрдин нехишар" ктабни раиж авуна.

Мярекат, чи дидед члал хуьнин важиблывиликай ва Нариман Гъажиеван уьмуьрдинни яратмишунин рекъикай гаф рахуналди, библиотекадин заведующий Гуьлжагъан Гъаниевади ачухна ва кьиле тухвана.

Бубайрилай пак ирс, аманат яз атанвай лезги члал хуьн ва ам жегъил несилрив агакъарун чи буржи я. Агъадихъ чна куь фикирдиз мярекатдин бязи иштиракчийрин рахунрай къейдер гузва.

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ, "Цийи дуьнья" газетдин кьилин редактор, РД-дин культурадин лайихлу работник: - Инсаниятдин виридалайни зурба яратмишун члал я, ада халкъдин сирлу код ава. Гъавилляй адав чун къайгударвилелди эгечлун лазим я. Тахъайтла, герек амачир куьгъне алат хъиз, ам муьрхъуь къада, къуьруь жеда...

Лида АГЪМЕДОВА, Ахцегърин 3-нумрадин мектебда лезги члалан муаллим: - "Зи члал пака рекъиз хъайитла, зун кье рекъиз гъазур я", - лагъанва Расул Гъамзатова. Чиди Кавказда Алпанистандин девиррилай авай члехи члал я. Адал дамахун, ам ишлемишунин сергъятар гегеншарун чи буржи я.

Абдулрашид РАШИДОВ, шаир, РФ-дин писателрин Союздин член, РД-дин культурадин лайихлу работник: - Зи дуст Нариманан 80 йисан юбилей милли члалар хуьнин суварал ацалтун лишанлу я. Дидед члал хуьнин женгчи, "Цийи дуьнья" газетдин даях тир ам уьмуьрда гъакъван медени, агъайна, савадлу кас я...

Уруж НУРМЕГЪАМЕДОВ, лезги члалал ва Н.Гъажиеван ятармишунрал рикл алай кас: - Къени тарци чуру емишар гъидач лугъуда.

Нариман Гъажиеван рагъметлу диде-бубани ва адан хизан-балаярни гъахътин лайихлур, чешнелубур я. "Уьмуьрдин нехишар" ктабда гъатнавай "Къад йис алатайла" повесть клелайла, зун лезги члалал ва эсердин автордиз мадни мукъва хъана.

Хайируллагъ ВЕЛИЕВ, райондин ветеранрин Советдин председатель: - Лезги члалал ктаб кхъена, ам вичин харжидихъ акъудна, халкъдив агакъарун члехи ватанпересвал я.

Халил ШАМХАЛОВ, зегъметдин ветеран: - Дидед члал хвена кланда лугъуз, гъатта лезги газет-журнал кхъин тийидайбурни пара ава. Зи дуст Наримана куру гафаралди ваь, лезги изданийрихъ галаз яратмишунин сих алакъа хуьналди, насигъатлу ктабар кхъиналди хъсан чешне квалурзава.

Гъемдуллагъ БАБАЕВ, шаир, артист, РД-дин культурадин лайихлу работник: - Хурудал женгинин орденар алаз хтай Ватандин Члехи дяведин активный иштиракчи Абдул бубадин тербиядик лимим хъанвай Нариман стха чаз гъалал зегъметдин фу незвай, халкъдиз намуслудаказ куьлугъунин чешне хъиз чида.

Агъмед ДАГЪЛАРОВ, Ахцегърин тарихдин музейдин директор, РД-дин культурадин лайихлу работник: - Агъзур йисарин девирра чи хайи члал араб, фарс, туьрк, урус ва маса члаларин таьсирдик хъана, амма садавайни ам я цлуруриз, я кьезилариз хъанач, женни ийидач!

Къеземет КЪЕЗЕМЕТОВ, райондин агъсакъларин Советдин председатель: - Уьзгъдаказ "Заз лезги члал чидач" лугъур лезгийрин гъавурда зун саклани гъатзавач. Лезгидиз лезги члал чир тахъун айибни я, гунагъни.

Мейрам РАМАЗАНОВА, Ахцегъ райондин муниципалитетдин пресс-куьлугъдин векил: - Жегъилриз лезги члал чир хуьн-тахъун дидебубадихъ галаз санал лезги тарсарин муаллимрилайни пара аслу я. Лезги члалал фасагъатдаказ рахазвай, кхъизвай Нариман Гъажиев чаз лезги интеллигенциядин чешне я.

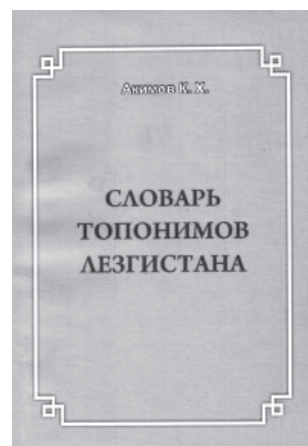
Мярекатдал рахунрин арада Ахцегърин мектебрин члехи класра клелзавай аялри чи машгур шаирар А.Саидова, И.Гуьсейнова, Б.Салимова, А.Къардаша ва масабур дидед члалакди теснифнавай эсерар клелна.

Мярекатдин эхирдай Нариман Гъажиева къейдна: - 80 йис - им уьмуьрдин фенвай рехъ веревирд ийидай вахт я. Лугъун хьи, намусдин вилик кье зун уьзгъ я. Вичин дуьвурлар тарихдин дерин кватара авай чи члал, бязибур лугъузвайвал, акъван фад рекъидач. Халкъ амай кьван члални амукъда. Анжах ам хвена, "эчлерикай" миьхна кланда.

Лезги топонимар

И йикъара лезги халкъдин тарихдал, культурадал риквивай машгур алим ва писатель Къурбан Акимова студентарни муаллимар патал "Лезги члалан топонимрин словарь" чагдай акъуднава. Авторди вич студент, хуьруьн школадин муаллим тир девиррилай инихъ феи, акур, ван хъайи чкайрин тварар сад-садав агудна, са жилдиник кваз чапнава. Михьи лезги хуьрерин, кламарин, тепейрин, булахрин тварарилай гъейри, ана агъулрин, архибрин, будухрин, жекрин, крызрин, рутулрин, табасаранрин, удинрин, хапугтрин, хиналугърин, цлахуррин, яни лезги члаларин хизандик акатзавай вири халкъарин топонимарни гъатнава.

Икьван члалалди лезги топонимар чи маса словарра куьрелди квалурнавайтла, кьилди ктаб гила сифте яз акъатнава.

Члалан олимпиада

Куругъли ФЕРЗАЛИЕВ

Усугъчайдин юкьван мектебда и йикъара 7-11-класра клелзавай аялрин арада хайи члалай Вирироссиядин олимпиададин муниципальный пай кьиле фена. Ана Авадан, Теки ва Къуруш хуьрер квачиз, райондин амай мектебрин ученикри иштиракна.

Ингъе кьенкьечви чкаяр кьурбур:

7-класс: 1 - Мегъамедов Мегъамед (Къалажух), 2 - Абдурагъимов Нуьгъибали (Усугъчай), 3 - Дашдемирова Гъафизат (Цийи Къаракуьре).

8-класс: 1 - Саруханова Сабрина (Усугъчай), 2 - Гъажиегова Сильвана (Каракуьре), 3 - Шихкеримова Багъханум (Цийи Къаракуьре).

9-класс: 1 - Пирметов Шумал (Усугъчай), 2 - Рамазанова Таира (Мискискар), 3 - Вурдуханова Жасмина (Миграгъ).

10-класс: 1 - Закиева Карина (Цийи Къаракуьре), 2 - Аразова Динара (Усугъчай), 3 - Жаватова Тамилла (Къалажух).

11-класс: 1 - Атлуханова Рамида (Цийи Къаракуьре), 2 - Саидова Рахсана (Усугъчай), 3 - Магъмудова Эльза (Къалажух).

Олимпиададин муниципальный паюна 1-чкаяр кьур 9-11-класра клелзавай ученикри Махачкъалада кьиле фидай республикадин паюна иштиракда.

Эцигунрин ва ремонтрин кваллахар

Хазран КЪАСУМОВ

Сулейман-Стальский районда эхиримжи йисара социальный, экономикадин ва маса рекъерай виликди гегъенш камар къачузва, хъсанвилехъ дегишвилер кыле физва. И кваллахри санлай район авадан, агъалийрин яшайишдинни дуланажагъдин шартлар хъсан хъуниз куьмекзава.

Районда эцигунрин, рекъерни куьчяр къайдадиз гъунин жигъетдай еке кваллах тухузва. Абуь акурла риклел Алибег Фатахован ширдин царар къевезва: "...Эцигзава, эцигзава, куьгънеди чуклур хъийиз, цийи хъийиз, эцигзава". Заз акл я хъи, и гафар къенин йикъара Къасумхуьрел ва райондин маса хуьрера тухузвай кваллахар, кыле физвай дегишвилер акурла къенва.

Районда эцигунрин рекъай 2016-йисуз тухванвай кваллахрикой ва и рекъай 2017-йисуз вилик акъвазнавай везифайрикой суьгъбет авун патал зун муниципальный райондин администрациядин капиталный эцигунрин управленидин начальник Низами Аслановахъ галаз гуьруьшмиш хъана.

- Асул гъисабдай чи управление эцигунрин, соцуьлтыбытдин, инженерный инфраструктурадин объектлар капиталнидаказ ремонт авунин, проектдинни сметадин документар гуьзурунин кваллахал машгъл я, - лагъана Н.Асланова. - 2016-йисуз и рекъерай санлай районда 88 196 000 манатдин, чи управлениди лагъайтла, 44 102 000 манатдин кымет авай кваллахар кылиз акъудна.

Чаз агъадихъ капиталный эцигунрин управлениди тухвай са бязи кваллахрал акъвазиз кланзава. Ик, райондин центрада 12000 квадратный метрдин майданра (рекъера, куьнейра, дараматрин патарив гвай майданра) асфальт цана.

Аминован тварунихъ галай ва Ми-

ра куьнейра 1250 квадратный метрдин майданда тротуарар туклуьрна, Мира куьнеда аллеядин эцигунар давамарна, обелискдилай "Пуд булахрик" фидай рехъ тухвана.

Эцигунрин рекъерай хуьрерин поселенийрин администрациярини хейлин кваллахар тухванва. Ик, Куьлан Сталдал С.Альдерован тварунихъ галай кылин куьнеда асфальт цана, Уллу Гъетягърин ва Цмуррин хуьрерин поселенийра муькъверин винелай фенвай рекъин участокар ремонтна, къайдадиз хкана.

Райондин школайра ва аялрин бахчайра авур кваллахрин къадарни тимиш туш. Ик, Цийи поселоқдин 2-нумрадин бахчада ремонтар авунва, адахъ алава квалалер акал хъувуна, Курхуьруьн аялрин бахчадин дараматдин къав дегишарна, Къасумхуьруьн 1-нумрадин СОШ-дин дараматдал 2 850 000 манатдин кымет авай ремонтрин кваллахар кылиз акъудна.

Гъакни умуми образованидин ва аялрин бахчайрин дараматра куьлуь ремонтар авуна, 2-нумрадин аялрин бахчадиз мебель къачуна.

Мадни, райондин центрадал газдин 10 шкаф (ГРПШ) дегишарна, Дагестанская куьнеда 1282 метрда газдин линия тухвана.

Хуьрера цийи микрорайонар арадал къевезва, аранни эцигунрин, газдин линияр тухунин, куьчярни рекъер къайдадиз гъунин рекъерайни кваллахар тухузва. Мисал яз, Сардархуьре цийи микрорайонда газдин линияр тухвана.

Муниципальный хсусиятда авай дараматар эцигунин ва капиталнидаказ ремонт хъувунин рекъерай авур кваллахрикой яз ихътинбуьр къалуьриз жеда. Эминхуьре эцигзавай 440 аялдиз чка авай къе мертебадин дараматдал алаатай йисуз 15 000 000 манатдин кымет авай эцигунрин, райцентрадал алай 2 мертебадин административный дараматдал 1 250 000

манатдин кымет авай капиталный ремонтрин кваллахар тамамарна. 3 мертебадин административный дараматда къазанхана (котельный) эцигна ва адан майдан клевирна.

Эцигунрин ва объектлар капиталнидаказ ремонт авунин рекъерай гъам райондин центрадал, гъам хуьрера авунвай кваллахар мадни ава.

- 2017-йисуз районда эцигунрин ва капиталный ремонтрин рекъерай ийидай кваллахдин план туклуьрнава, ам уьмуьрдиз кечирмишунив эгечини авунва, - лугъуьза Н.Асланова. - Асул гъисабдай, кваллахда кылин фикир тийин метлебдин федеральный "Юг России" ва республикадин "Социально-экономическое развитие районов и городов в РД" инвестиционный программаяр райондин мулкунал уьмуьрдиз кечирмишуниз гуда.

Кылди къачуртла, "Сардаркент-Даркуш-Казмаляр" водоводдал эцигунрин кваллахар давамарда. И кваллахар патал 2017-йисуз Россиядин Федерациядин ва Дагъустан Республикадин бюджетрай 50 миллион манат, Эминхуьруьн юкван школадин дарамат эцигуниз республикадин бюджетдай 40 миллион манат пул ахъайда.

Райондин бюджетдин такъатрин гъисабдай тухудай эцигунрин ва капиталный ремонтрин кваллахрин къадарни гзаф я. Ик, районда рекъера ва куьчейра асфальт цуниз 26,35 миллион, Ленинан куьнеда авай 2 мертебадин административный дараматда капиталный ремонтар авуниз 3,172 миллион, аялрин бахчаяр ремонт авуниз 3,54 миллион, районда газорегуляторный пунктлар ремонт авуниз 5,0 миллион ва умуми образованидин идарайра куьлуь ремонтар тухуниз 8,17 миллион манат пул ахъайда.

Эцигунрин ва капиталнидаказ ремонтар авунин рекъерай алай йисуз тухудай кваллахар мадни ава. Са гафуналди, район гуьрчег ва авадан хъунин жигъетдай вилик финин рекъе ава.

Чубанвилелай депутатвилел къван

Гъаж КЪАЗИЕВ

Тахт жува безетмишда, тахтунни - жуь.

(ХАЛКЪДИН МИСАЛ)

1947-йис. Докъузпара райондин Гарагърин хуьруьн сечкидин округдай Дагъустан АССР-дин Верховный Советдин депутатвиле Къурушрин хуьруьн К.Марксан тварунихъ галай колхоздин старший чубан, 1946-йисуз 677 хипекай 787 клел къачур Турабов Навруз Турабович хкъяна.

Н.Турабов депутатвиле хъагъай вахт адан хва Агъакерим Турабов риклел хкизва:

"1947-йисуз буба Азербайжандин чилерал алай къишлахра хуьзвай К.Марксан тварунихъ галай колхоздин хиперин фермадин заведующий тир. А йисара Дагъустандин гъайванар хуьзвай колхозрин кылин идара Хелилли лугъудай хуьре авай. Бубади, чубанар чуьлдиз фейила, гимреяр атлузвай. Бирдан ятахрал балкларал алаз пуд кас атана акъатна. Абуьру "Турабов Навруз чаз гъинай жагъида?" лагъана хабур къуна. Ада "ам зун я" лагъайла, атанвайбуьр аламан хъана амукъна. "Фермадин заведующийди гимре атлузва? Им вуч лагъай члал я?" - мягътелвилелди хабар къуна абуьру. "Я стхаяр, завай кваллах тавуна акъвазиз жедач, гъавилияй за гимреяр атлузва" - жаваб хгана бубади. "Ваз Куьрдемидай ша лагъанва. Чун вав и хабар агакъярун патал рекъе тунвайбуьр я", - лагъана атанвайбуьру. Дуьз лагъайтла, бубадин риклик са тимиш къван къалабулухнин акатна, адаз вичиз вуч себеб аваз эвернавайди тиртла чизвачир. Бубадиз, аниз фейила, вич ДАССР-дин Верховный Советдин депутатвиле хкъянавайди чир хъанай..."

Н.Турабов 1894-йисуз Къурушрин хуьре дидедиз хъана. Жаван яз, ада са шумуд йисуз варлу хипе хъанриз, гъа жергедай яз Жаватов Мирзеагъадизни чубанвална.

Къурушдал колхозар тешкилай йисуз Навруз Турабов колхоздиз гъахъна ва майишатда са шумуд йисуз чубанвална. Гугъуьнлай ада маларин фермадин заведующийвиле кваллахна.

Къурушвиьр дуьзенлухриз куьч хъайила, къуд колхоздилай Карл Марксан тварунихъ галай са колхоз тешкил хъувуна. А йисара майишатдихъ 30 агъзур лапаг авай. Навруз Турабовал ихтибарнавай фермада кваллахзавай чубанри гъар са хипелай 6-7 кило сар твазвай. Им Вини Къурушдал къачузвайдалай пудкъуд сеферда артух тир.

Навруз Турабов колхозда хипе хъанвилени хел вилик тухуник еке пай кутуна. Са шумуд йисуз адакай социализмдин акъажунрин квенквечини хъана.

Дяведин дар йисара ада гзафбуьруз недай суьрсетдин патахъай куьмекар гана, клевяй акъудна. Навруз Турабоваз неинки лезгийри, гъакл азербайжанвийрини еке гуьрмет ийидай, адал меслят гъидай.

1954-йисуз зегъметкеш пенсиядиз экъечнайн. Анжах кваллахдивай яргъа хъанач, ада Велибегов Мегъамеда регъбервал гуьзвай майвачивилин бригадада пуд йисуз зегъмет члугуна.

1957-йисуз рагъметлу Сейфедин Къулиева Цийи Къурушдал школа-интернат эцигиз эгечина. Ана гъилел михи, къастунал клеви, колхоздин мал вара-зара тийидай къаравулар эцигун къетина. Гзаф фикир авурдалай къулуьхъ и кар Навруз Турабовал ихтибарна ва 1962-йисалди ада вичин везифаяр намуслувилелди кылиз акъудна.

Навруз Турабова вичин уьмуьрдин юлдаш Гуьлуьмахъ галаз къуд хвани къе руш къвачел акъалдарна. Абуьрухъни туклуьвей хизанар хъанва. Навруз ва Гуьлуьм Турабоврин хтулрини птулри алай вахтунда гъарда вичин пешедай Ватандиз намуслуздакъ къуллуьгъзава.

Навруз Турабоваз хейлин йисара гъакъисагъвилелди зегъмет члугунай ДАССР-дин Верховный Советдин патай гуьрметдин грамотаяр, ругуд медаль, хурудал алклурдай знакар, пишкешар ва маса шабагъар гзаф гана.

Ам 1973-йисуз рагъметдиз фена.

Гъунара ахтармишда

Жасмина САИДОВА

1947-йисуз Испанияда пешекар-виленинни технический рекъерай гъазурлухвал ахтармишунин милли конкурс кыле фенай. Ам рабочий пешейрин машгълвал артухарунихъ ва пешекар образованидин нетижалу система туклуьриз куьмек гунихъ элкъуьрнавайди тир, гъикл лагъайтла, Дуьньядин къвед лагъай дяведилай гугъуьнлиз уьлкведа пешекар рабочийрин патахъай еке къитвал авай.

1983-йисуз пешекарвиленин бажарагъ ахтармишдай конкурсар тухун патал махсус тешкилат - International Vocational Training Organisation (IVTO) арадал гъанай.

2000-йисарин эвелдай IVTO-ди вичин лишанар дегишарна ва а члавалай къенин йикъалди WorldSkills International твар алаз дуьньядин хейлин уьлквейра, гъа жергедай яз Россиядани конкурсар, чемпионатар, гзаф къадар маса мярекатар тешкилзава.

Чна икван члавалдини са шумуд сеферда хабар гайивал, 26-февралдиз Ворлдскилс Россия гъерекатдин реги-

ондин чемпионат Дагъустандани башламишда.

WorldSkills Russia-дин "Жегъил пешекар" чемпионат Каспийск шегъердин къерехда авай А.Алиеван тварунихъ галай Спортдин дворецда 26-28-февралдин йикъара къвед лагъай сеферда кыле фида.

Мярекатдиз гъазурвал аквазвай жуьредикай, адан къетленвилерикай арбе юкъуз "Дагъустандин жегъилар" газетдин редакцияда кыле феи пресс-конференциядал республикадин журналистриз WorldSkills Russia гъерекатдин РД-да авай Региондин координационный центрадин директор Заур Омарова суьгъбетна.

Ада малумарайвал, алаатай йисав гекъигайла, алай йисуз чемпионатда къе сеферда артух пешейрай акъажунар кыле тухуда. Санлай къачурла, мярекатдин иштиракчийрин къадарни са шумуд сеферда гзаф хъанва. Идалайни гъейри, цинин йисан цийивал адакай ибарат я хъи, чемпионатдин сергъятра аваз школьникар патал тешкилнавай JuniorSkills гъерекатдин къетленвилерихъ галазни танишарда. И гъерекат аялар гъеле мектебра клелзавай вахтунда рабочий пе-

шейрал желб авуниз талуькди я. Гъакни, З.Омарован гафаралди, чемпионат кыле физвай йикъара аялар патал алава образованидин бизнесинкубатор жедай "Кванториум" технопаркдин презентация кыле тухуда.

Малум хъайивал, чемпионатда иштиракун патал рабочий пешейрай виридалайни хъсан студентар колледжри хкъазава. Чемпионатда квенквечичкаяр къурбуьруз 2019-йисуз Казанда кыле фин лазим тир Виридуьньядин 45-чемпионатда, гъакни маса уьлквейра жедай мярекатра иштиракдай мумкинвал ачух жеда. "Им зурба мярекат я. Виридалайни кар алайди вуч я лагъайтла, республикадин руководстводи, Гъукуматди чи жегъилриз рабочий пешейрин рекъерай виниз тир чирвилер ва тежриба къачудай мумкинвилер ачухун патал гзаф чалишмишвилер ийизва ва инлай къулуьхъни и кваллах гегъеншардайвал я", - малумарна Заур Залимовича.

Аялар ва студентар патал иллаки итижлуди хъун лазим тир и мярекатда иштиракиз кланзавайбуьруз алава деллар **860 419-84-48** нумрадай ва агъадихъ галай адресрай жагъида: www.uspehrd.com ва worldskills05.ru.

Етим аялрал къаюмвал авун суваб я

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

И мукъвара чун Ахцегь райондин администрациядин етим аялрал къаюмвалдай отделдин къилин пешекар **Земфира ГЪАМЗАТОВА-ДИХЪ** (*шикилда*) галаз гуьрушмиш хъана. Ада къейд авурвал, районда етим ва яшайишдин жигетдай иттижлу аялрал къаюмвалдай хиле кьуллугъчийри чпин векилвилер чкадин бюджетдай чара ийизвай пулдин такьатрин гьисабдай кьиле тухузва ва къвалахда къилинбуз яз агъадихъ галай месэляяр тайинарнава: хизанда къулайсуз гьалар арадал атунир вилик пад къун, етим аялар тайинарун ва абуруз кумекун, чпихъ диде-буба авай, амма госуларстводин патай кумекдихъ муьгътеж тир аялар чирун, яш тамам тахъанвайбурун ихтиярар ва итижар хуьн ва икI мад. Социальный етимвиле асул себеб

диде-буба ва я абурукай сад талукъ тир ихтияррикай маьгърум авун я. Аял хайи хизандин къулай шартлара яшмиш ва дуьздаказ тербияламиш хуьн, гьелбетда, хъсан я. Ихътин гьалар-шартлар авачир хизанар чи гьар йикъан гуьзчивилик ква, гележегда аялар обществодин активный членар хуьнин мураддалди абур къаюмвилек кутазва.

Вилик акъвазнавай везифайрин важиблвал аннамишуналди, къаюмвалдай отделди райондин прокуратурадихъ, къенепатан крарин отделдихъ, УСЗН-дихъ, КЦСОН-дихъ, хуьрерин администрациядихъ ва талукъ тир маса идарайрихъ галаз сих алакьада аваз къвалахзава. 2016-йисан нетижайрикай лагъайтIа, яшайишдин рекъай етимрин жергедик акатзавай кьве аял учетдиз къачуна. Алай вахтунда чи учетда яшар тамам тахъанвай 50 аял ава. Гьахъ-гьисабдин девирда 4 аял гьар жуьре себебрал-

ди гуьзчивиликай хкудна. Алатай йисуз чна чи гуьзчивилик квай вири аялрин яшайишдин шартлар ахтармишна ва талукъ тир актар тукьлуьрна. Етим аял, хизандиз къабулна, жуванди хъиз, хуьн, тербияламишун хътин суваб ва мергьяматлу кар нелай хъайитIани алакьдач. Амма чи арайра гьахътин жумарт ксарни тIимил авач. ИкI, хизандиз санлай кьве аял къачур са граждандиз чна 31 агъзур манатдилани гзаф пул гана. Кардик квай законодательстводихъ галаз къадайвал, исятда аялрал къаюмвалзавайбуруз гьар садаз вацра 4697 манат пул гузва.

Етим аялар яшайишдин къвалералди таьминаруни чи везифайрик акатзава. Чахъ чпиз яшайишдин къвалер гун лазим тир 9 етим аял ава. Шаз райондин администрацияди етим 2 аялдиз гун патал яшайишдин 2 дарамат маса къачуна. И кар патал 973 агъзурни 962 манат пул серфна. Диде-буба амачиз амукьна, бейкеф, зайиф хъанвай аял хвавилез ва я рушвилез къабулун виридалайни хъсан, амма аялдал къаюмвал авунин виридалайни четин правовой жуьре я. И вахтунда аял хвавилез къабулзавай ксарин хиве ихтияррихъ галаз санал тайин мажбурнамаярни гьатзава. Райадминистрациядин къаюмвалдай отделди аяллар хвавилез (рушвилез) къабулдиз къанзавай ксар гьисабдиз къачузва. Шаз чаз етим аялрал къаюмвал къачуз къанзавай ксарин патай 3 арза атана. Чна пудан терефни хвена.

Алай вахтунда аялар етимриз элкьуьнин асул себеб абурун диде-бубайрихъ дуьзгун ацукьун-къарагун тахъун я. Шаз чи районда диде-бубаяр чпин ихтияррикай маьгърум авур са дуьшуьшни хъанвач. Гьахъ-гьисабдин девирда аялрин ихтиярар хуьн таьминарун патал чна къарарин 35 проект гъазурна. 2016-йисуз чна тухвай къвалах Дагъустан Республикадин Общественный палатади, РД-дин илимдин ва образованидин Министерстводи ахтармишна ва райондин къаюмвалдай отделди тухузвай къвалах хъсанди яз гьисабна.

Куьч хьуникай мад сеферда

ХЦИ МЕСЭЛА

Шихмурат АГЪАКЕРИМОВ

Заз агъсакъалривай ван хъайивал, белки, виш йисар я жедеи Кьутунхъарин жемьтдихъ куьч хуьнин мурад аваз. И кар патал гзаф чкаяр къалурна чаз. Амма садни яшайишдин шартлариз лайихлуди хъанач. Сана яд, саниз рехъ авач ва икI мад. Эхиримжи йисара чи хуьруьнвийри иллаки гзаф чалишмишвилер авуна, амма чи тIалабунриз яб гудай, чаз кумекдай садни хъанач.

Алатай йисан ноябрдилай райондин администрацияди куьч хуьнин месэла вичин гьилиз къачунва. И сеферда Ахцегьрин ГЭС-дилаи агъуз Гьур тIвар алай участок теклифзава. Эгер кар кьиле фейитIа, хъсан чка я. Къвалав шегъре рехъ, газопровод, ГЭС-дин къанал, вацI гва. Ибур яшайишдиз чарасуз шартлар я. Амма абурухъ маса шартларни гала эхир.

Вишелей виниз къвалер авай хуьре кье, хуьтIуьн вахтунда, амайди анжах муьжуьд хизан я. Амайбур ацахъзавай хуьрйяй шегъерриз катнава. Такьатар, кумекар авай садкъеда са жуьре дехмеяр эцигнаватIани, гзафбур, пул гуз, чарабурун подвалра яшамиз жезва. Абурни

гзаф азиятдик ква. ЯтIани хуьруьз хтунин майил абурухъ авач. Хуьре я къвалах авач, я маса машгьулат. Эгер хуьр санал куьч жедайвал хъайитIа, чун шадвиледди рази жеда: жемьт санал аламукьда, хуьруьн тIварни квахъдач, районда амукьдай, лугъуза абуру.

Чаз райондай лугъузвайвал, куьч хуьниз серфзавай пул санлай чи гьиле твазвач. Ам паяралди ва вахтар эцигна вугузва. Хуьре амайбур начагъбурни набут пенсионерар я. Абурув хандаклар ядай пул вугуналди, Кьутунхъай Ахцегьиз фена, къван квай чиле хандаклар яна, бетонар тваз алакьдани? Абуруз кумекар ни гуда? Аниз физ-хкведай, материалар гьидай машина гьинай къведа? "УстIаррив эцигиз тада" лугъун регъят я. Кьутунхъа авайда Гьура авай устIаррал гьикI гуьзчивал ийида? Гуьзчивал тахъайтIа, материалар, гару тухвайбур хъиз, тарашна куьтягда. Бес шегъерра авайбуру вучда? Гьукуматди гузвай пул адан рекъеризни бес жедач.

Мадни са четинвал. Санлай эцигунрив эгечнавай пудкъад къваливай садавай садаз кумекизни жедач. Я санлай пудкъад бригада гьинай жагъурда? ШартIарни ахътинбур эцигнава хь, чпи къалурай вахтунда къвалах арадал гьиз тахъайтIа, процентарни эцигна, пулар вахчуз-

ва. Ихътин сесер чи япарихъ галуькьзава. Эгер абур дуьз вахер ятIа, мад сеферда Крыловаз рагъмет къевезва. Им халис сикрен вилик гичинда аваз тIуьн эцигдай мисал жезвачни?

Эгер куьчарун риклин сидкъидай хиве къазватIа, адет тирвал, чав гьукуматди вичи къвалер эцигна вугурай. Зи фикирдалди, гьар сад санихъ чкъанвай жемьтди, санал кватI хъхъана, чпин къуватралди цийи къвалер эцигун инанмиш жедай къвалах туш, вични вахтар эцигнаваз хъайила. Пул вугана, жувалай алакьдайвал мажалдивди, 4-5 йисан вахтунда эцигдай ихтияр ганвайтIа, гена мумкин къвалах тир. Я тахъайтIа лугъун: ма кьез пул, къанда тIа, - Гьуруз, къандатIа, - ягъуз, къандатIа шегъердиз алад. КъандачтIа, гьа алай чкадал гьарда вичелей алакьдайвал, бегенмиш чкадал жуван цийи яшайиш кутур. Чаз шикаятар хъийимир.

Ахътин фикирдал къевезва хь, им гишин аялдиз шехьмир, чан, ваз дидеи хапIа авуна гуда лугъуз машгьулардайвал, чазни лайлаяр язава, тухтамишзава. Жегилар галамачир къуьзекривай чпин къуватралди къвалер эцигиз тежерди чизва. Гьавилай четин шартIар эцигзава чи вилик. Деведин пар ламравай ялиз жедач.

"ЖедачтIа, - гудач!" - лугъуза жедеи.

Ван авуна Чи къилин винизвал

Нариман КЪАРИБОВ

Жув журналист, мухбир тирвилейни за чи багъри "Лезги газетдин" гьар са нумра шад хабар хъиз гуьзлемишзава. Къелемдин дустарин фикирри, абуру хъизвай мана-метлебдиз дерин, итижлу макъалайри зун шадарзава, жувакни хъийдай, газетдихъ галаз датIана алакьа хуьдай гьевес кутазва.

Газетдин алай йисан 4-нумрада (26-январь) чапнавай "Дережа мадни виниз акъудин!" макъалани гьа ихътинбурукай я. Газетдин цийи къилин редактор Мегьамед Ибрагьимова сифтени-сифте "Лезги газетдин" редакцияда 50 йисалай гзаф вахтунда (подчитчиквилелей къилин редакторвилел къедалди) къвалахай Агъариза Узаировичан гьакъиндай хуш келимаяр лагъанва. Ида цийи редактордин къанажагъдин, инсанвилеи дережадин къакъанвал, адан риклин михъивал къалурзава. Сагърай вич! Жувни пешекар журналист ятIани, Агъариза Узаировичан меслятри, тапшуругъри зазни гзаф кумекна.

Вичин макъалада къилин редактор М.Ибрагьимова "Лезги газетдин" дережа, адан гафунин кесерлувал инлай къулухъни къакъанди жедайдан гьакъиндай инанмишвал къалурзава.

И кар патал чнани - къелзавайбуруни чи фикирар лугъун, меслятар къалурун тIалабзава. "Лезги газет" чи вири халкъдин газет я. Халкъдин, гьар са къелзавайдан риклин гаф газет патал, адан коллектив патал эвелимжи чкадал хъана къанда.

Газетдихъ рикI кузвай гьар са касди милли печатдик вичин пайни кутун лазим я. И барадай зазни бязи теклифар гуз, меслятар къалуриз къанзава.

Къиблепатан Дагъустанда хуьруьн майишат вилик тухун патал чкайрин властрихъ галаз санал "Лезги газетдин" гзаф чалишмишвилер ийизва, и барадай итижлу макъалаяр чапзава. ЯтIани цийи багълар ва уьзъмлухар кутунин, салан майваяр, емишар къабулдиз, гьялдай карханаяр къачел ахкъалдарунин, ахъайзавай пулар, инвестицияр ишлемишзавай гьалдин месляйрикайни газетдин чинра къил-къилел алай макъалаяр хъана къанда.

Гзаф чкайра хъиз, чи лезги районрани, гьакI Дербент шегъердани куьчяр, рекъер лазим тирвал къайдадик квач.. И барадайни, чкайрал ахтармишиз, газетди "Рекъер. Абур гьи гьалда ава?!" рубрикайрик кваз мукъвал-мукъвал макъалаяр, реиддин материалар чап авуртIа, хъсан кар жеда.

Дагъустандин гзаф маса халкъар хъиз, лезгийри багъманчивилел, магьсулдарвилел ва саларбанвилел, гьакIни ата-бубайрилай инихъ хипехъанвилелни машгьул хъайиди я. Са вахтара малдарвилеи и хиле виниз тир къазанжиярни гузвай, чубанвилеи пешедиз гуьрметзавай. Зи рикIел хъсандиз алама, Докъузпара райондин Къурушрин хуьруьн виликан пуд колхоздихъ (К.Марксан, Тельманан ва Ф.Энгельсан тIварар алай) 100 агъзурдалайни гзаф лапагар авай. Гьайиф хь, гила хуьруьн майишатдин и важиблу хилез фикир хгузмач. Яйлахар чахъ лап гегеншбур ава. Белки, лапагар хуьртIуьз хуьдай къишлахар саки амачирвилей, я тахъайтIа, тIимил хъанвайвилей ятIа лугъуда за. "Хипехъанвал хийирлу хел я", "Хипехъанвал къачел ахкъалдарин" рубрикайрик кваз газетди пешекаррин, виликан ва гилан хипехъанрин макъалаяр, рикIел хунаар чап авун меслят аквазва заз.

Дагълух са районда авайла, хипехъанвилеи хийирлувилейкай, ам къачел ахкъалдарунин лезимвилейкай республикадин Къил Рамазан Абдулатиповани месэла къарагъарна. Эгер чкайрал и важиблу кардик къил кутадай, ам гьиле къадай ксар (инвесторар ва карчиярни) хъайитIа, гьукуматдин дережадани кумекар гудайди къейдна ада.

Чи газетди районрин собранирин депутатрин крарикай, абуру чпин хиве авай везифаяр тамамарзавай, сечкийрин тапшуругъар къилиз акъудзавай гьалдикай кьериз-цIаруз хъизва. И кардизни фикир гана къанда.

Газетдиз акъатзавай критикадин макъалайризни талукъ тир идарайривай, ксаривай къабулнавай серенжемрин гьакъиндай жавабар тIалабун ва абур "Чаз жаваб гузва", "Газетди кумек гана" ва маса рубрикайрик кваз чап хуьвунихъни еке метлеб ава.

Газетди яшайишдиз, сагъламвилеиз, образованидиз ва маса хилериз талукъ яз махсус чинар гузва. Аялар патални "Чубарук" чин кардик ква. Лап вижевай кар я. Зи фикирдалди, абурал "Жегилвал", "Яшлугурун ким", я тахъайтIа "Лезги ким", "Тебиат ва чун" ва маса махсус чинарни вацра садра хъайитIани алава хъхъайтIа, хъсан жеда.

24 чиникай гила 16 чин хъхъанва, вични гьафтеда садра акъатзавай газетдивай, адан журналиствилин коллективдивай и четин девирда къенин чи уьмуьрдин вири терефриз лазим тир гьалда фикир гуз хуьн мумкин туш. Амма лап важиблу месэлайриз, халкъдин дерди-балайриз ара датIана фикир гун, халкъдиз, коллективриз, къелзавайбуруз гьаммиша мукьва хуьн чи виридан - гьам газетдин кьуллугъчийрин, гьамни абурун умудлу кумекчияр тир мухбирин пак тир везифайрикай я. "Лезги газетдин" маналувал, метлебувал, кесерлувал, гьакI тиражни гьикъван хкаж хъайитIа, гьакъван чи халкъдин къилин винизвал я.

ГАЗЕТ КХЫИЗВАЙБУРУН ДАФТАРРАЙ

Абдул АШУРАГЪАЕВ

Ахцегъ вацлуз

Чи бубайрин игитвилер, сир хъайи,
Хуьзва вуна гьунарлу тир еришда.
Безекар хъиз, илгъамда са пир хъайи,
Тунва абур на лепедин гимишда.
Югди-ийфди авахъзава
Вун са нефесдал,
Нурар вегъез куклуьнай чи
Илгъам-гьевесдал.
Зи Ахцегъ вацл, вун тарих я,
Несилрин эсер,
Тикрарзавай чи бубайрин
Риклерин гьиссер.

Девирар физ, алат хъана вахтарни,
Гьич садрани на ви сефер дегишнач.
Гьисснатлани гъалибвилин бахтарни,
На вун артух дамах къачуз вердишнач.
Алаш-булаш вахтундани
Вак кума намус.
Квадарнавач вафалувал,
Жуьрэтни са клус.
Гъайбатлу я ви лепеяр
Къе, алаз целхем.
Зи Ахцегъ вацл, гъакъван ширин,
Риклиз я мелгъем.

Вахъ авайди ачух буьлуьл гуьгуьл я,
Гъазур хъанвай гъар са рикел гел ийиз.
Вун дередин цуькверикай са гуьл я,
Гъил вегейтла, кичле я заз хъел ийиз.
Ваз килигиз тух жезвач зун,
Гъевесдин бейгуьш.
Зазни чидач, куьз ятла вун
Икьван риклиз хуш.
Затл аватла, яраб валай
Заз авур таьсир?
Зи Ахцегъ вацл, гъил къачу на,
Зак кватла тахсир.

Цийи Фригъ

Лга ЭНВЕР

Лгар

Хъсан ксар авай чина,
Женнетдин нур авай чина,
Зияратар мадни ина
Авайди тир, зи хуьр Лгар.

Мугъмандиз генг рекьер ачух,
Чина даим хуш хъвер ачух,
Алван-алван цуьквер артух
Авайди тир, зи хуьр Лгар.

Гъава ина хуш ва азгар,
Начагъдини жедай къумбар,
Хеб-мал хуьдай ясти дагълар
Авайди тир, зи хуьр Лгар.

Баябан я, амачиз кас,
Уьруьшрал ви ацукъна пас,
Вун риклевав даим за яс
Чугвазава, зи хуьр Лгар.

Гъил къаз квализ идай теклиф,
Кумачир кас кимик, гъайиф.
Ятлан, мецел алаз тариф,
Кхъизва ваз за члал, Лгар.

Вуч лугьуда?!

Кевевайдан кхъазмач гъил,
Гъарда вичихъ члугвазва цил,
Стха вахал тирла пехил,
Девирдиз на вуч лугьуда?!

Дидед чина акъвазна руш,
Къалай рекьер бегенмиш туш,
Хамда хвейи мал хъиз сархуш,
Хъанвайдаз на вуч лугьуда?!

Гьиссзава за зи риклин тлал,
Чразвайла кабаб хъиз цлал,
Эгер ятла Ватан патал,
Идаз члехи бахт лугьуда!

Чидач квез!

Нида авай даим гъарам тикедин,
Тарашзавай девлетар чи уьлкведин,
Виждан тлуьна куьтягъзавай лекеди,
Нефсиниз куьз бес я лугьуз чидач квез!

Руьгъ миьхи туш, рикле ава гъаразар,
Суьгуьрда тваз, япал яда авазар.
Ватандикай фикир тийир саймазар,
Нефсиниз куьз бес я лугьуз чидач квез!

Нафт амачир лампади хъиз гьисзава,
Вучиз икьван куь ниятар писзава,
Куь муртадвал за - Энвера гьиссзава,
Нефсиниз куьз бес я лугьуз чидач квез!

“Инсандиз ваь...!”

Чинал бириш дерин хъанва,
Жегилвал фад къакъатна.
Дустариз зун серин хъанва,
Гъилляй къуллугъ акъатна.

Инсандиз ваь, къуллугъдиз
Икрамзава вирида.
Юкь алгурна буйругъдиз,
Паб, руш вуьз кирида.

“Вучиз ик! я?” суалдиз
Жаваб авач гуьз жедай.
Хъанвайтла гъахъ дуьньяда,
И терс хесет куьз жедай.

И няс адет виринра
Дигмиш хъанва фарашдиз.
Дувул гъахъна деринра,
Къуллугъзава угърашриз.

Ахцегъ

Шихмурат АГЪАКЕРИМОВ

Хайи члал

Лезги члалахъ вичин тарих, диб ава,
Адахъ вичин халкъ, вичин сагъиб ава.
Хайи члал зи дидед гъил хъиз къезил я,
Чи девлет я, лезги халкъдин къизил я.

Лавгъа хъана вич лезги яз хайиди,
Члал дегишун акъазвани медени?
Диде я ваз уьмуьрни члал гайиди,
Бес лезгидал раханачни дидени?

Члал квадарай инсандин мез куьруь я,
Члал руьгъни я, гуьгуьлни я - вири я.
Зи хайи члал, зи лезги члал, багъади,
Зав, дидеди лайлай ягъиз, рахайди.

Яшайишда пуд затл ава чаз масан:
Сад диде я, сад хайи члал, сад Ватан.
Вучиз гъейри члал акъазва ваз хъсан?
Хайи члалаз ая гуьурмет, эй инсан!

Къутунхъар

Мирзе ДАГЪУСТАНЛИ

Регуьв жемир, кхъихъ газет!

“Лезги газет” я чи арха!
Гъич са касни жемир яргъа!
Савадвилин я ам даях,
Лезгистандин я ам дамах!
Ам пара квез жеда куьмек!
Ам жеда квез ишигъни экв!
А илчи жеда багъа мугъман,
Гъар са тлалдин я ам дарман!
Лезги члалан члехи устад,
Чи гуьгуьлар ийидай шад.
Къерех жемир, кхъихъ газет,
Ви утагъда жеда гуьурмет!
Мирзедиз я багъа кагъаз!
Лезги члалан хци алмаз!
Ша тежен чун ажуз миллет!
Регуьв жемир, кхъихъ газет!

Чи Къасумхуьр

Дегиш хъана куьгъне уьмуьр,
Атана чаз цлийи девир,
Акъаз амач а куьгъне хуьр,
Шегьер хъанва чи Къасумхуьр!

Кеферпатай Чирагъ вацлу,
Къебледиьхай Арагъ вацлу
Женнет багълар ийиз къацу,
Шегьер хъанва чи Къасумхуьр!

Стлал Сулейман - райондин тлвар,
Уьмуьр пис туш, я бахтатар!
Пара бул я савдагарар,
Шегьер хъанва чи Къасумхуьр!

Терсепулдал тлавусдин муг,
Килигуналди вилер жеч тух.
Гъар безекди ийиз ашукъ,
Шегьер хъанва чи Къасумхуьр!

Чи Куьредин ам я меркез,
Нариманав - мърдин терез.
Гъахълу уьмуьр ийиз эвез,
Шегьер хъанва чи Къасумхуьр!

Дагъустанли пара шад я!
Ина халкъдин мурад сад я!
И макан чи муьгуьббат я!
Шегьер хъанва чи Къасумхуьр!

Цийи хуьр

Айдын БАЛАБЕГОВ

Фана дуьнья

И дуьньядал зегъмет члугъаз,
Зун дидеди хайиди я.
Садрани заз тагуз бахтар,
Уьмуьрдани кайиди я.

Я вах хъанач, я са арха,
Захъ рикл кудай са фугъара.
Диден буба фена суруз,
Стхани хва къена вахтсуз.

Язух ша зун, азиз Аллагъ,
Уьмуьрдикай хъанва икрагъ.
Авай пабни къейи члавуз
Зун дуьньяда хъанва ялгъуз.

Члехи дидед тлвар алай вах,
Са ви рикл тир куьзайди захъ.
На веледар туна ялгъуз,
Вучиз фена вунни суруз?..

Рагъмет хуьй ваз, чан азиз вах.
Жегил итим къейи члавуз,
Йифди-югъди зегъмет члугъаз,
Веледар на тунач ялгъуз...

Къуьзуь къаргъа

Зи риклевай миьхи хиял
Са къаргъадиз лугьун хъана.
Чир тавуна гафун мана,
Адазни хъел атун хъана.

Экъисна заз вагъши вилер,
Ажугъдалди ик! лагъана:
Квахъ, тухумир на зи зегъле,
Чил кумаз квачик, - лагъана.

Къаргъадикай атанач хъел,
Гъикл лагъайтлан инсан я ман.
Къиле акул авачтла, квел
Фидатла лагъ вуна гиман.

Фад чуьруьтна ада итим,
Вич дуьньядал хъана етим.
Гила ама куьзуь къаргъа,
Марифатдиз пара яргъа...

Къулан Стлал

Саидагъмед АБДУРАШИДОВ

Седакъет Керимовадиз

Ша, азиз вах, вун Ахцегъиз тадиз,
Ахцегъа гурлу мярекат ава.
Къимет гайитла чун авай гъалдиз,
Аллагъдиз шукур, берекат ава.

Бажарагълу вах, къанажагълу руш,
Вун галай чи халкъ садрани жеч буш.
Шарвилидин суварик, Ахцегъа жедай,
Лув гана къведа цаварай и къуш.

Авайвили чахъ вун хътин арха,
Четинвилериз рум гудай зурба,
Лезги халкъ даим вилик тухузвай.
Сагърай вун хътин вахни мерд стха.

Самурдихъ къадар къуватар хуьрай,
“Сувар” хътин вахъ суварар хуьрай,
Дуьньядин винел гъич тахъай къадар,
Вахъ чилин шардал архаяр хуьрай.

Мубарақдайла Шарвилдид сувар,
Гъич тахъай жуьре шад жеда халкъар.
Ирид чилерал, ирид цаварал
Амуькда даим Лезги рушан тлвар...

Семедан къиса

Дагъдин хуьре яшайиш,
Шартлар авач лагъана,
Семед фена гурбатдиз,
Гъич сагърайни талгъана.

Са варз-къе варз алатна,
Яшамеш жез Дербентда.
Пис акуна яшайиш
Ина авай адетда.

Куьч хъайитла айгъана
Яшамеш жез Бакуда,
Ана хъсан яшайиш
Ава луьза акурда.

Гзаф вахтар инани
Акъуднач мад Семед.
Инайни фад хъфиниз
Жагъурна са къемеда.

Урусатдиз фейитла,
Гзаф регъят жеда заз.
Са виклегуьвал авуртла,
Пулни гзаф къведа заз.

Къекъвена кас, къекъвена,
Шумуд шегьер чир хъана.
Виридлайни хъсанди
Жуван хайи хуьр хъана.

Рутул райондин
Хъуьлуьдрин хуьр

Тажидин ЖЕНЕТОВ

Инсаф тахъайла

Валлагъ, дустар, затни акъач вилериз,
Рикл хиялрик квайла даим гьиссерин.
Йифен ахвар квахъна, яргълар рекьериз,
Арзайриз физ, язух хъанва квачерин.

Векъин маркуниз раб вегъей гьисаб я
Дерди лугьун патал жуван регъбердиз.
Рехъ атлур къван квачерни мез къазаб я,
Вуж хуьй сагъиб килигдай и тегъердиз?

Муьмин ксар гъелекиз бед хиялрив,
Дуллух къачуз, къуллугъ авун турус туш.
Мез ширин яз, къил хуьз члур ниятрив,
Шариатда мусурмандин намус туш.

Лезндик квачир кас - шивцел пурара
Тахъуй, яллагъ, факъир фидай риклелай.
Къияматдин квал къисметна сурава,
Вич фидайди чир хуьй сиратл муькъвелай.

Чилел инсанар пай хъанва къатариз,
Садбур ава жаза гуьзвай къансузар.
Муькуьбур тахсирсуз чпин чанариз
Гузвай жаза къабулзавай жансузар.

Асирар къвез, физвайди хъиз тарихдиз,
Уьмуьрдини ян гузава рагъдандихъ.
Халкъдиз жедай регъбер - камил арифдиз,
Регъим гвай кас хуьрай жуван Ватандихъ.

Им уьмуьр туш, ик! физвайди инсанрин.
Йиф-ксуз, къуз шикаятар кхъизва.
Аял вахтар тиртлани чеб нуксарин,
Ярагъ Тажидина рикел хъизва.

Булах

Булах авахъзавай уьруьш сефилдиз
Жедач. Чуьлдай ви манидин ван жеда.
Рехъди фидай вирибурун гуьгуьлдиз
Ви къайи яд дадмиш ийиз клан жеда.

Жергедавай дурнаяр хъиз, кварар гваз
Жегъл рушар мугъман жеда булахдиз.
Садав садан адахлидин хабар гваз,
Чирда рикин сирер вичин уртахдиз.

Тлебиатдин суфрадал хупл аквадай
Хъана вавай ихътин бине жагъури!
Авахъзава вун багъларин арадай,
Къил гъамиша вал къарудаз юзури.

Заз бахт хъана ви гъамгадкай дадмишдай,
Къарих члавуз дад жеда вахъ шежердин.
Инсан патал чилин девлет багъишдай,
Тариф авун хас я Абукевсердин.

Агъа Ярагъ

Къетлен фикир

Шикил - ДГТУ-дин сайтдай

ЭЛКЪВЕЙ СТОЛ

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Алатай гьафтада Махачкъалада, Даггостехуниверситетда, "Жегилрин уьмуьрда физический ва ахлакъдин культурадикай" темадай элкъвей стол киле фена. ДГТУ-дин къугъунар вилик тухунин рекъай илимдинни методикадин центрахъ (директор Ш.Шихалиев) галаз санал мярекат тешкилай бур шегъердин администрациядин спортдин, туризмдин ва жегилрин крарин рекъай комитет, ДГТУ-дин физический культурадин кафедра ва РД-дин образованидин ва илимдин министерстводин "РДЮСШ" ГБОУ тир.

Къейд авун лазим я хьи, винидихъ твар къунвай вузда спортдин, къилди къачуртла, жегилри ГТО комплексдин нормаяр вахкунин, футбол вилик тухунин, футболдин технологири ва са жерге маса месэлайрай 2002-йисалай ДГТУ-дин илимдинни методикадин центрадин директор, профессор, чи ватангъли, газетдихъ галаз датлана алакъа хуьзвай Шамил Шихалиеван гуьзчивилик ва адан еке пай кваз элкъвей столар, конференцияр, семинар-совещанияр, диспутар

мукъвал-мукъвал тешкилун хъсан адетдиз элкъвенна.

Мярекат ачухай ДГТУ-дин тербиядин ва социальный къвалахдин рекъай проректор Марина Мегъамедовади спортдихъ инсандин бедендин сагъламвал, гьакни инсандин къилих арадал атунал гьалтайлани еке метлеб авайди къейдна. Спортди гьакъикъатдани инсандин сагъламвал мягъкемарзавайди, уьмуьрда гьалтзавай гзаф четинвилерал регъятдаказ гъалибвал къазанмишиз алакъдай инсанар тербияла-мишзавайди алава хъвуна.

Элкъвей столдин иштиракчийри Ш.Шихалиева, Махачкъаладин администрациядин спортдин, туризмдин ва жегилрин крарин рекъай Комитетдин къилин пешекар Мегъамед Омардаева, "Юность России" ОГФСО-дин (Общественно-государственное физкультурно-спортивное объединение) ДРО-дин председатель Аминулла Рабаданова, РФ-дин лайихлу тренерар тир Александр Маркарова ва Абуталиб Куршалиева авур докладдин бинедаллаз физический культурадин ва алай аямдин жегилрин рубгъдинни ахлакъдин тербиядин месэлаяр веревирдна, къарагъарнавай месэлайрай жегилриз тербия гунин къвалахдиз артух фикир гун лазим тирди къейдна.

Куьрелди...

АЗАДКАЗ КЪУРШАХАР КЪУН

Са шумуд югъ идалай вилик Каспийскда, Али Алиеван тварунихъ галай Спортдин дворецда, азадказ къуршахар къунай Загалав Абдулбекован призар патал киле феи республикадин дережадин акъажунра Махачкъаладай ва Хасавюртдай тир спортсменри сад хътин къадар къизилдин медалар къазанмишна. 1-чкайриз агдадихъ галай спортсменар лайихлу хъана: Саид Газимегъамедов (57 кг, Хасавюрт), Адам Оздорбиев (61 кг, Хасавюрт), Муршид Муталимов (65 кг, Махачкъала), Муртуз Муслимов (70 кг, Махачкъала), Шамил Мусаев (97 кг, Хасавюрт), Мегъамедгъажи Нурасулов (125 кг, Махачкъала).

Чаз малум хъайивал, акъажунра 61 кг-дин заланвал авай спортсменрин арада чи ватандаш, Махачкъалада, Гь.Гьамидован школада, вердишвилер къачузвай Рустам Къараханова буьруьнждин медал къазанмишна.

Акъажунра 1-5-чкаяр къур пагъливанри, гъа гьисабдай яз Р.Къарахановани, алай йисан майдиз СКФО-дин къвенквечивал патал Хасавюртда киле фидай акъажунра иштиракда.

ДЗЮДО

14-15-февралдиз Махачкъалада, "Труд" стадиондал кардик квай волейболдин центрада, Афгъани-

станда телеф хъайи аскерар-интернационалистар рикел хкунзи бахшна жаванрин арада дзюдодай республикадин къвенквечивал къазанмишун патал акъажунар киле фена. Ана гъам гадайри, гъамни рушари чпин устадвални алакъунар къалурна. Ингье къвенквечияр: меркезвийр тир Мегъамед Лабазанов (60 кг), Мегъамед Ибрагъимов (66 кг), Омар Алиев (73 кг), Мегъамед Ризванов (90 кг), Вацлав Давудов (100 кг), Паша Хархачаев (100 кг-дилай артух заланвал авайбурун арада), гьакни Хасавюртдай тир Шамил Ибрагъимов (81 кг).

Рушарин арада лагъайтла, Махачкъаладай тир Айшат Пирбурдагъовади (48 кг), Мадина Муратдиновади (57 кг), Амина Абакаровади (70 кг), Фаиза Хидировади (78 кг), Аминат Усманиевади (78 кг-дилай артух заланвал) ва Хасавюртдай тир Убайганат Алигъажиевади (63 кг) 1-чкаяр къуна.

БОКС

14-18 февралдиз Хасавюртда, Гь.Гьамидован тварунихъ галай спортдин комплексда, 1999-2000-йисара дидедиз хъанвай жаванрин арада республикадин къвенквечивал къазанмишун патал киле феи акъажунра заланвилин 10 категориядай 100-далай виниз боксерри чпин къуватар алцумна.

Къвенквечи чкайриз лайихлу хъайи спортсменри алай йисан мардиз СКФО-дин къвенквечивал къазанмишун патал Нальчикда киле фидай акъажунра иштиракда.

Райондин Кубокдин сагъиб

ДЗЮДО

Са тимил йикъар идалай вилик Мегъарамдхуьре Советрин Союздин Игит Абас Исрафилован тварунихъ галай 1-нумрадин ДЮСШ-дин спортзалда дзюдодай 2003-2004 ва 2005-2007-йисара дидедиз хъанвай жаванрин арада (командаяр командайрихъ галаз) райондин Кубок къазанмишун патал акъажунар киле фена.

И мярекатда "Физический культурадин ва спортдин отдел" МКУ-дин директор Мирзегъасан Агъамирзоева, Мегъарамдхуьруьн 1-нумрадин ДЮСШ-дин директор Тимур Исакова, адан заместитель Марат Гъажиева, Мегъарамдхуьруьн 2-нумрадин ДЮСШ-дин директор Жамидин Къазиагъмедова, тренерар тир Наби Мегъамеднабиева, Ариф

Шагъгъуьсейнова, Омар Шагъмарданова, Аким Пенжалиева, Тельман Халидова ва масабур ру иштиракна, акъажунра лагъайтла райондин 100-дав агъакна жаван спортсменри чпин устадвал къалурна.

Къизгиндаказ киле феи бгъсера 1-чкадиз Мегъарамдхуьруьн А.Исрафилован твару-

нихъ галай 1-нумрадин ДЮСШ-дин команда лайихлу хъана. 2 ва 3-чкаяр, талукъ тирвал, Бутхуьруьн-Къазмайрин ва Мегъарамдхуьруьн райондин 2-нумрадин ДЮСШ-дин командайри къуна.

Гъалибвал къазанмишай командадиз райондин Кубок, призерри медаларни грамотагарана.

57 бягъсина - 54 гъалибвал

БОКС

Хазран КЪАСУМОВ

Мукъвара Каспийск шегъерда 2001-2003-йисара дидедиз хъайи жаванрин арада боксдай Дагъустан Республикадин къвенквечивал патал акъажунар киле фена. Ана 44 кг-дин заланвилей бягъсиниз экъечлай 16 спортсмендин арада Сулейман-Стальский райондин 1-нумрадин ДЮСШ-дин (директор Сергей Мирзалиев) Кварчагърин хуьре кардик квай филиалда бажарагълу тренер, спортдин мастервиле кандидат Альберт Межидован гъилик вердишвилер къачузвай Багъир ХАНМЕГЪАМЕДОВА 3-чка къуна. Адаз медал, III дережадин диплом ва спортдин форма гана.

И йикъара жаван боксер Б.Ханмегъамедов ва адан тренер А.Межидов муниципальный райондин спортдин, туризмдин ва жегилрин крарин рекъай комитетдин председатель Надир Эфендиева къабулна, абуруз райондин Къил Нариман Абдулмуталибован ва вичин патай къазанмишнавай агалкун мубаракна, комитетдин патай Багъираз Гуьурметдин грамота ва заргарри гъазурнавай гапур гана.

Гуьруьшдилай гуьгъуьниз чаз тренер А.Межидовахъ ва жаван боксердихъ галаз мукъувай таниш жедай мумкинвал хъана.

А.Межидов, Б.Ханмегъамедов ва Н.Эфендиев (чапла патаяхъ эрчи патаяхъ)

Кварчагъа боксдай 2001-йисуз ачухай филиалда тренер А.Межидован ученикрин арада къве кас РФ-дин спортдин мастерар, Дагъустан Республикадин, СКФО-дин, Россиядин къвенквечивал патал тухвай акъажунрин, Вирироссиядин турниррин гъалибчиярни призерар ава. Абурукай сад Багъир Ханмегъамедов я. Ада Кварчагърин юкъван школада 9-класда клелзава, гъа са вахтунда филиалда боксдай вердишвилер къачуз 8 йис я. Алакъунар, агалкунарни Багъирахъ авазва. Идан патаяхъ боксердин медалри, грамотайри, дипломи, кубокри, къиметлу пишкешри шагъидвалзава. Къилди къачуртла, Б.Ханмегъамедов 2 сеферда Дагъустандин Къиблепата зонадин, 2 сеферда респуб-

ликадин дережадин акъажунрин, 2015 ва 2016-йисара Астрахань шегъерда тухвай Вирироссиядин турниррин гъалибчи, 2016 ва 2017-йисара Дагъустан Республикадин къвенквечивал патал киле феи акъажунрин 3-призер я.

Тренер А.Межидова чаз лагъайвал, санлай къачурла Багъира икъван чъавалди рингда 57 бягъс тухвана, абурукай 54-да гъалибвал къачуна.

Алай вахтунда Альберт Межидован гъилик жегил 12 ва жаван 18 боксерди вердишвилер къачузва, чпин устадвал хкажзава.

Альберт Межидовахъ тренервилин къвалахда, Б.Ханмегъамедовахъ ва амай боксеррихъ турнирри мадни чхеи агалкунар хъун чи мурад я.

"Дагъустан" - 4 - чкадал

ВОЛЕЙБОЛ

ЧИ КОРР.

Алатай киш ва гъяд йикъара Каспийскда, Али Алиеван тварунихъ галай Спортдин дворецда, волейболдай Россиядин чемпионатдин къилин Лигадин 16-турдин сергъятра аваз Махачкъаладин "Дагъустан" ва Чечнядин "Грозный" командаяр къугъвана. Къунши къве республикадин командайрин алакъунриз тамашиз атанвай болельщикрин къадар гзаф тир. Киш юкъуз киле феи къугъуниз тамашиз РД-дин Къил Рамазан Абдулатипов, РД-дин Къилин ва Гуькуматдин администрациядин руководитель Исмаил Эфендиев,

Дагъустандин Гуькуматдин вице-премьерар тир Анатолий Къарибов ва Рамазан Алиев, республикадин са шумуд министерстводин киле авай ксарни атанвай.

Сад лагъай юкъуз киле феи къугъунра дагъустанвийрин команди 3:2 (22:25, 31:29, 18:25, 25:19, 23:21), гуьгъуьнин юкъуз лагъайтла, 3:0 (25:15, 25:23, 25:22) гъисабралди гъалибвал къазанмишна. Идахъ галаз сад хъиз "Дагъустан" команда (авай 57 очкодал 3 очко алава хъхъуналди) 4-чкадал хкаж хъана. "Грозный" команда алай вахтунда виридалайни кланел ала.

Нубатдин, 17-турдин, къугъунар 25 ва 26-февралдиз "Дагъустан" командади меркезда Москвадин государстводин технический университетдихъ (МГТУ) галаз киле тухуда.

понедельник, 27 февраля

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ
 08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
 08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
 11:40 Местное время. Вести-Дагестан
 14:40 Местное время. Вести-Дагестан
 17:20 Местное время. Вести-Дагестан
 17:40 «Мы»
 17.55 «Творить добро».
 18.15 Акценты. Аналитическая программа Ильмана Алипулатова
 18.45 Реклама
 20:45 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК
 07.00 Время новостей. Итоги
 07.50 **Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» Т/о «Заслуженный артист РСФСР Урудж Абу-бакаров»**
 08.35 Мультфильм 0+
 08.50 Д/с «Путешествия на край света»
 09.20 «Спортивный уик-энд»
 09.45 Х/ф «Дама с собачкой»
 11.25 Концерт Оркестра народных инструментов
 12.05 «Парламентский вестник»
 12.30 Время новостей Дагестана
 12.50 Х/ф «Небесный тихоход»
 14.30 Время новостей Дагестана
 14.50 Х/ф «Дни летные»
 16.30 Время новостей Дагестана

ПЕРВЫЙ
 5.00 Доброе утро.
 9.00 Новости.
 9.20 Контрольная закупка.
 9.50 Жизнь здорово!
 10.55 Модный приговор.
 12.00 Новости.
 12.15 Наедине со всеми.
 13.20 Время покажет.
 14.00 Новости.
 14.15 Время покажет.
 15.00 Новости.
 15.15 Время покажет.
 16.00 Мужское/Женское.
 17.00 Давай поженимся!
 18.00 Первая Студия.
 20.00 Пусть говорят.
 21.00 Время.
 21.35 Т/с «Штрафник».
 23.40 Вечерний Ургант.
 0.15 Оскар-2017.
 2.00 Х/ф «Лучший любовник в мире».
 3.00 Новости.
 3.05 Х/ф «Лучший любовник в мире».
 3.50 Наедине со всеми.

РОССИЯ 1
 5.00 Утро России.
 9.00 Вести.
 9.15 Утро России.
 9.55 О самом главном.
 11.00 Вести.
 11.40 Вести. Местное время.
 11.55 Т/с «Каменская».
 14.00 Вести.
 14.40 Вести. Местное время.
 14.55 Т/с «Тайны следствия».
 17.00 Вести.
 17.20 Вести. Местное время.
 17.40 Прямой эфир.
 18.50 60 минут.
 20.00 Вести.
 20.45 Вести. Местное время.
 21.00 Т/с «Екатерина. Взлет».
 23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым.
 1.25 Х/ф «Мастер и Маргарита».
 3.20 Т/с «Дар».

НТВ
 5.10 Т/с «Адвокат».
 6.00,10.00,13.00 Сегодня.
 6.05 Д/с «Таинственная Россия».
 7.00 Деловое утро НТВ.
 9.00 Т/с «Возвращение Мухоморова».
 10.20 Т/с «Пасечник».
 12.00 Суд присяжных.
 13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 14.00 Место встречи.
 16.00 Сегодня.
 16.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
 17.30 Говорим и показываем
 18.35 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 19.00 Сегодня.
 19.40 Т/с «Пес».
 21.40 Т/с «Учитель в законе. Схватка».
 23.35 Д/ф «Революция live».
 0.30 Место встречи.
 2.10 Д/с «Живые легенды».
 2.55 Судебный детектив.
 3.55 Авиаторы.
 4.20 Т/с «Курортная полиция».

ДОМАШНИЙ
 6.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.
 7.30 Домашняя кухня.
 8.00 6 кадров.
 8.25 По делам несовершеннолетних.
 11.25 Давай разведемся!
 14.25 Т/с «Женский доктор 2».
 16.10 Т/с «Женский доктор».
 18.00 Т/с «Доктор Хаус».
 18.55 6 кадров.
 19.05 Т/с «Женский доктор 2».
 21.00 Т/с «Двойная сплошная 2».
 23.00 Рублево-Бирюлево.
 0.00 6 кадров.
 0.30 Мелодрама «Партия для чемпионов».
 4.00 Женская консультация.
 5.00 Домашняя кухня.
 5.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР
 6.00 Настроение.
 8.00 Х/ф «За витриной универмага».
 9.50 Х/ф «Барышня и хулиган»
 11.30,14.30 События.
 11.50 Х/ф «Барышня и хулиган».
 13.45 Мой герой.
 14.50 Город новостей.
 15.10 Д/ф «Иосиф Сталин. Убить вождя».
 15.55 Тайны нашего кино».
 «Тегеран-43».
 16.30 Естественный отбор.
 17.25 Т/с «Мама-детектив».
 19.30 События.
 20.00 Петровка, 38.
 20.20 Право голоса.
 22.00 События.
 22.30 Союзники России. Спецрепортаж.
 23.05 Без обмана». «Мягкий сыр»
 0.00 События. 25-й час.
 0.30 Д/с «Династия».
 1.25 Х/ф «Раненое сердце».
 5.00 Д/ф «Александр Кайдановский. По лезвию бритвы».

вторник, 28 февраля

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ
 08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
 08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
 09:00 Канал национального вещания «Магудере» (на агульском языке)
 11:40 Местное время. Вести-Дагестан
 14:40 Местное время. Вести-Дагестан
 17:20 Местное время. Вести-Дагестан
 17:40 Наболевший вопрос. «Детская онкология»
 18.05 Защитникам Отечества. Концерт
 20:45 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК
 07.00 Время новостей Дагестана
 07.15 Передача на табасаранском языке «Мил»
 08.00 Мультфильм 0+
 08.30 Время новостей Дагестана
 08.45 Д/с «Путешествия на край света»
 09.20 Х/ф «Магнат»
 11.40 «Линия судьбы»
 12.30 Время новостей Дагестана
 12.55 «Дагестан туристический» Широкая Масленница
 13.20 Д/ф «Есть такая мечта»
 13.50 «Промпрогресс»
 14.30 Время новостей Дагестана
 14.50 Х/ф «Первоклассница»
 16.10 Мультфильм 0+
 16.30 Время новостей Дагестана

ПЕРВЫЙ
 5.00 Доброе утро.
 9.00 Новости.
 9.20 Контрольная закупка.
 9.50 Жизнь здорово!
 10.55 Модный приговор.
 12.00 Новости.
 12.15 Наедине со всеми.
 13.20 Время покажет.
 14.00 Новости.
 14.15 Время покажет.
 15.00 Новости.
 15.15 Время покажет.
 16.00 Мужское/Женское.
 17.00 Давай поженимся!
 18.00 Первая Студия.
 20.00 Пусть говорят.
 21.00 Время.
 21.35 Т/с «Штрафник».
 23.40 Вечерний Ургант.
 0.15 Д/ф «На кочках пальцев».
 1.40 Х/ф «В постели с врагом».
 3.00 Новости.
 3.05 Х/ф «В постели с врагом».
 3.30 Наедине со всеми.
 4.25 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1
 5.00 Утро России.
 9.00 Вести.
 9.15 Утро России.
 9.55 О самом главном.
 11.00 Вести.
 11.40 Вести. Местное время.
 11.55 Т/с «Каменская».
 14.00 Вести.
 14.40 Вести. Местное время.
 14.55 Т/с «Тайны следствия».
 17.00 Вести.
 17.20 Вести. Местное время.
 17.40 Прямой эфир.
 18.50 60 минут.
 20.00 Вести.
 20.45 Вести. Местное время.
 21.00 Т/с «Екатерина. Взлет».
 23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым.
 1.45 Х/ф «Мастер и Маргарита».
 3.45 Т/с «Дар».

НТВ
 5.10 Т/с «Адвокат».
 6.00,10.00,13.00 Сегодня.
 6.05 Д/с «Таинственная Россия».
 7.00 Деловое утро НТВ.
 9.00 Т/с «Возвращение Мухоморова».
 10.20 Т/с «Пасечник».
 12.00 Суд присяжных.
 13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 14.00 Место встречи.
 16.00 Сегодня.
 16.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
 17.30 Говорим и показываем
 18.35 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 19.00 Сегодня.
 19.40 Т/с «Пес».
 21.40 Т/с «Учитель в законе. Схватка».
 23.35 Д/ф «Революция live».
 0.30 Место встречи.
 2.10 Квартирный вопрос.
 3.05 Судебный детектив.
 4.05 Авиаторы.
 4.25 Т/с «Курортная полиция».

ДОМАШНИЙ
 6.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.
 7.30 Домашняя кухня.
 8.00 6 кадров.
 8.25 По делам несовершеннолетних.
 11.25 Давай разведемся!
 14.25 Т/с «Женский доктор 2».
 16.10 Т/с «Женский доктор».
 18.00 Т/с «Доктор Хаус».
 18.55 6 кадров.
 19.05 Т/с «Женский доктор 2».
 21.00 Т/с «Двойная сплошная 2».
 23.00 Рублево-Бирюлево.
 0.00 6 кадров.
 0.30 Мелодрама «Кабы я была царица...» (Россия - Украина).
 4.15 Женская консультация.
 5.15 6 кадров.
 5.35 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР
 6.00 Настроение.
 8.10 Доктор И...
 8.45 Х/ф «Дуэнья».
 10.35 Д/ф «Татьяна Васильева. У меня ангельский характер».
 11.30,14.30 События.
 11.50 Т/с «Чисто английское убийство».
 13.40 Мой герой.
 14.50 Город новостей.
 15.10 Прощание. Александр Белявский.
 15.55 Тайны нашего кино».
 «Мимино».
 16.30 Естественный отбор.
 17.30 Т/с «Мама-детектив».
 19.30,22.00 События.
 20.00 Петровка, 38.
 20.20 Право голоса.
 22.30 Осторожно, мошенники! Новые боги.
 23.05 Прощание. Александр Белявский.
 0.00 События. 25-й час.
 0.30 Д/с «Династия».
 1.25 Х/ф «Дилетант».
 5.05 Петровка, 38.
 5.20 Мой герой.

среда, 1 марта

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ
 08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
 08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
 09:00 Канал национального вещания «Очар» (на кумыкском языке)
 11:40 Местное время. Вести-Дагестан
 14:40 Местное время. Вести-Дагестан
 17:20 Местное время. Вести-Дагестан
 17:40 «Игры разума».
 18.00 Коллекция костюмов народов России Сергей Глебушкин
 18.15 Брейн-ринг
 20:45 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК
 07.00 Время новостей Дагестана
 07.10 Передача на ласком языке «Аьрши ва агьлу»
 07.50 Мультфильм 0+
 08.30 Время новостей Дагестана
 08.45 Д/с «Путешествие на край света»
 09.20 Х/ф «Пограничная полоса»
 11.20 «Vivat, Academi!»
 12.30 Время новостей Дагестана
 12.55 «Правовое поле»
 13.30 «Угол зрения»
 14.00 Д/ф «В горах мое сердце»
 14.30 Время новостей Дагестана
 14.50 Х/ф «Дикая собака динго»
 16.30 Время новостей Дагестана
 16.50 Х/ф «Весна»

ПЕРВЫЙ
 5.00 Доброе утро.
 9.00 Новости.
 9.20 Контрольная закупка.
 9.50 Жизнь здорово!
 10.55 Модный приговор.
 12.00 Новости.
 12.15 Наедине со всеми.
 13.20 Время покажет.
 14.00 Новости.
 14.15 Время покажет.
 15.00 Новости.
 15.15 Время покажет.
 16.00 Мужское/Женское.
 17.00 Давай поженимся!
 18.00 Первая Студия.
 20.00 Пусть говорят.
 21.00 Время.
 21.35 Т/с «Штрафник».
 23.40 Вечерний Ургант.
 0.15 Д/ф «Григорович. Юрий Грозный».
 1.20 Х/ф «Осада».
 3.00 Новости.
 3.05 Х/ф «Осада».
 3.30 Наедине со всеми.
 4.25 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1
 5.00 Утро России.
 9.00 Вести.
 9.15 Утро России.
 9.55 О самом главном.
 11.00 Вести.
 11.40 Вести. Местное время.
 11.55 Т/с «Каменская».
 14.00 Вести.
 14.40 Вести. Местное время.
 14.55 Т/с «Тайны следствия».
 17.00 Вести.
 17.20 Вести. Местное время.
 17.40 Прямой эфир.
 18.50 60 минут.
 20.00 Вести.
 20.45 Вести. Местное время.
 21.00 Т/с «Екатерина. Взлет».
 23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым.
 1.35 Х/ф «Мастер и Маргарита».
 3.35 Т/с «Дар».

НТВ
 5.10 Т/с «Адвокат».
 6.00,10.00,13.00 Сегодня.
 6.05 Д/с «Таинственная Россия».
 7.00 Деловое утро НТВ.
 9.00 Т/с «Возвращение Мухоморова».
 10.20 Т/с «Пасечник».
 12.00 Суд присяжных.
 13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 14.00 Место встречи.
 16.00 Сегодня.
 16.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
 17.30 Говорим и показываем
 18.35 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 19.00 Сегодня.
 19.40 Т/с «Пес».
 21.40 Т/с «Учитель в законе. Схватка».
 23.35 Д/ф «Революция live».
 0.30 Место встречи.
 2.15 Дачный ответ.
 3.10 Судебный детектив.
 4.05 Авиаторы.
 4.20 Т/с «Курортная полиция».

ДОМАШНИЙ
 7.00 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.
 7.30 Домашняя кухня.
 8.00 6 кадров.
 8.25 По делам несовершеннолетних.
 11.25 Давай разведемся!
 14.25 Т/с «Женский доктор 2».
 16.10 Т/с «Женский доктор».
 18.00 Т/с «Доктор Хаус».
 18.55 6 кадров.
 19.05 Т/с «Женский доктор 2».
 21.00 Т/с «Двойная сплошная 2».
 23.00 Рублево-Бирюлево.
 0.00 6 кадров.
 0.30 Мелодрама «Гадкий утенок».
 4.10 Женская консультация.
 5.10 6 кадров.
 5.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР
 6.00 Настроение.
 8.10 Доктор И...
 8.45 Х/ф «Покровские востры».
 11.30,14.30 События.
 11.50 Т/с «Чисто английское убийство».
 13.40 Мой герой.
 14.50 Город новостей.
 15.10 Прощание. Александр Белявский.
 16.00 Тайны нашего кино».
 «Зимний вечер в Гаграх»
 16.30 Естественный отбор.
 17.30 Т/с «Мама-детектив».
 19.30,22.00 События.
 20.00 Петровка, 38.
 20.20 Право голоса.
 22.30 Дикая денги. Владимир Брыцалов.
 0.00 События. 25-й час.
 0.30 Д/с «Династия».
 1.20 Х/ф «Как Вас теперь называют?»
 3.25 Д/ф «Звербури меня, если сможешь»
 4.55 Петровка, 38.
 5.10 Мой герой.

четверг, 2 марта

ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ
 08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
 08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
 09:00 Канал национального вещания «Турчидаг» (на ласком языке)
 11:40 Местное время. Вести-Дагестан
 14:40 Местное время. Вести-Дагестан
 17:20 Местное время. Вести-Дагестан
 17:40 «Масленица» в Дагестане. Концерт
 18.45 Реклама
 20:45 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК
 07.00 Время новостей Дагестана
 07.15 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
 08.00 Мультфильм 0+
 08.30 Время новостей Дагестана
 08.45 Д/с «Путешествие на край света»
 09.20 Х/ф «Короткое замыкание»
 11.20 Д/ф «Кавказские истории. Новолак 2011»
 11.45 «Аутодафе»
 12.30 Время новостей Дагестана
 12.30 Время новостей Дагестана
 12.50 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный» Республика Северная Осетия-Алания представляет: «Осетинские этюды»

ПЕРВЫЙ
 5.00 Доброе утро.
 9.00 Новости.
 9.20 Контрольная закупка.
 9.50 Жизнь здорово!
 10.55 Модный приговор.
 12.00 Новости.
 12.15 Наедине со всеми.
 13.20 Время покажет.
 14.00 Новости.
 14.15 Время покажет.
 15.00 Новости.
 15.15 Время покажет.
 16.00 Мужское/Женское.
 17.00 Давай поженимся!
 18.00 Первая Студия.
 20.00 Пусть говорят.
 21.00 Время.
 21.35 Т/с «Штрафник».
 23.40 Вечерний Ургант.
 0.15 На ночь глядя.
 1.10 Х/ф «Все без ума от Мэри».
 3.00 Новости.
 3.05 Все без ума от Мэри.
 3.35 Наедине со всеми.
 4.30 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1
 5.00 Утро России.
 9.00 Вести.
 9.15 Утро России.
 9.55 О самом главном.
 11.00 Вести.
 11.40 Вести. Местное время.
 11.55 Т/с «Каменская».
 14.00 Вести.
 14.40 Вести. Местное время.
 14.55 Т/с «Тайны следствия».
 17.00 Вести.
 17.20 Вести. Местное время.
 17.40 Прямой эфир.
 18.50 60 минут.
 20.00 Вести.
 20.45 Вести. Местное время.
 21.00 Т/с «Екатерина. Взлет».
 23.15 Поединок.
 1.15 Х/ф «Мастер и Маргарита».
 3.15 Т/с «Дар».

НТВ
 5.10 Т/с «Адвокат».
 6.00,10.00,13.00 Сегодня.
 6.05 Д/с «Таинственная Россия».
 7.00 Деловое утро НТВ.
 9.00 Т/с «Возвращение Мухоморова».
 10.20 Т/с «Пасечник».
 12.00 Суд присяжных.
 13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 14.00 Место встречи.
 16.00 Сегодня.
 16.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
 17.30 Говорим и показываем
 18.35 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 19.00 Сегодня.
 19.40 Т/с «Пес».
 21.40 Т/с «Учитель в законе. Схватка».
 23.35 Д/ф «Революция live».
 0.30 Место встречи.
 2.15 Д/ф «Наталья Крачковская: я искала тебя 25 лет»
 3.00 Судебный детектив.
 4.00 Авиаторы.
 4.25 Т/с «Курортная полиция».

ДОМАШНИЙ
 6.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.
 7.30 Домашняя кухня.
 8.00 6 кадров.
 8.25 По делам несовершеннолетних.
 11.25 Давай разведемся!
 14.25 Т/с «Женский доктор 2».
 16.10 Т/с «Женский доктор».
 18.00 Т/с «Доктор Хаус».
 18.55 6 кадров.
 19.05 Т/с «Женский доктор 2».
 21.00 Т/с «Двойная сплошная 2».
 23.00 Рублево-Бирюлево.
 0.00 6 кадров.
 0.30 Комедия «Артистка из Грибова».
 3.15 Женская консультация.
 5.15 6 кадров.
 5.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР
 6.00 Настроение.
 8.20 Доктор И...
 8.55 Х/ф «Нежданно-негаданно».
 10.35 Д/ф «Ю.Богатырев. Украденная жизнь».
 11.30,14.30 События.
 11.50 Т/с «Чисто английское убийство».
 13.40 Мой герой.
 14.50 Город новостей.
 15.10 Дикая денги. Владимир Брыцалов.
 16.00 Тайны нашего кино».
 «Пираты XX века»
 16.30 Естественный отбор.
 17.30 Т/с «Мама-детектив».
 19.30,22.00 События.
 20.00 Петровка, 38.
 20.20 Право голоса.
 22.30 10 самых... Самые бедные бывшие жены.
 23.05 Д/ф «Москва. Посторонним вход воспрещен».
 0.00 События. 25-й час.
 0.30 Д/с «Династия».
 1.25 Х/ф «История любви и ножей». (Италия).

пятница, 3 марта

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11.40 Местное время. Вести-Дагестан
14.40 Местное время. Вести-Дагестан
17.20 Местное время. Вести-Дагестан
17.40 Мир Вашему дому
18.00 Точки роста. Гергубельский район
18.20 «10 минут в Дагестане». Документальный фильм
18.30 Вести-дежурная часть
20.45 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на аварском языке «Паданги галамалг заманги»
08.00 Обзор газеты «Хакыккат»
08.10 Мультфильмы 0+
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/ф «Путешествие на край света»
09.20 Х/ф «Бумбараш»
11.40 Пятничная проповедь. Прямая трансляция из Центральной Джума-мечети г. Махачкала
12.10 «Профессионал»
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 «Агросектор»
13.20 «Вернисаж»
13.45 «На виду спорт»
14.30 Время новостей Дагестана

14.50 Х/ф «В степи» 12 +
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Х/ф «Весенняя сказка»
18.10 «Наши дети» 6+
18.45 Передача на кумыкском языке
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «Подробности»
20.45 «Здоровье»
21.20 Д/ф «Секреты бабушкиного сундука»
21.45 «Обзор дагестанских СМИ»
21.55 «Наши приоритеты»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей Махачкала
23.20 «Время молодых»
23.50 Д/ф «Дагестанский характер»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халк гетмес»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 Жизнь здорово!
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости.
12.15 Наедине со всеми.
13.20 Время покажет.
14.00 Новости.
14.15 Время покажет.
15.00 Новости.
15.15 Время покажет.
16.00 Мужское/Женское.
17.00 Жди меня.
18.00 Вечерние новости.
18.45 Человек и закон.
19.50 Телеигра «Поле чудес».
21.00 Время.
21.30 Голос. Дети.
23.15 Вечерний Ургант.
0.00 Д/ф «The Beatles против The Rolling Stones».
1.05 Х/ф «Значит, война!»
2.55 Х/ф «Тони Роум».
4.55 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном.
11.00 Вести.
11.40 Вести. Местное время.
11.55 Т/с «Каменская».
14.00 Вести.
14.40 Вести. Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время.
17.40 Прямой эфир.
18.50 60 минут.
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время.
21.00 Юморина.
23.20 Х/ф «Мой чужой ребенок».
1.20 Х/ф «Одинокий ангел».
3.25 Т/с «Дар».

НТВ

5.10 Т/с «Адвокат».
6.00, 10.00 Сегодня.
6.05 Д/с «Таинственная Россия».
7.00 Деловое утро НТВ.
9.00 Т/с «Возвращение Мухоморова».
10.20 Т/с «Пасечник».
12.00 Суд присяжных.
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
17.30 Говорим и показываем.
18.35 ЧП. Расследование.
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Пес».
22.45 Д/ф «Революция live».
0.45 Место встречи.
3.25 Судебный детектив.
3.25 Запах боли. (18+).
4.15 Т/с «Курортная полиция».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.
7.30 6 кадров.
7.55 По делам несовершеннолетних.
9.55 Мелодрама «Идеальный брак».
18.00 6 кадров.
18.05 Т/с «Доктор Хаус».
19.00 Мелодрама «Лжесвидетельница».
22.55 Д/ф «Дочки-матери».
23.55 6 кадров.
0.30 Х/ф «Не ходите, девки, замуж».
1.55 Мелодрама «Материнская любовь». (Индия).
5.00 Домашняя кухня.
5.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Д/ф «Последняя весна Николая Еременко».
8.45 Х/ф «Охотники за головами».
11.30 События.
11.50 Х/ф «Охотники за головами».
14.30 События.
14.50 Город новостей.
15.15 Х/ф «Охотники за головами».
17.35 Х/ф «Давайте познакоимся».
19.30 В центре событий.
20.40 Право голоса.
22.00 События.
22.30 Х/ф «Игрушка» (Франция).
0.25 Д/с «Династия».
2.00 Петровка, 38.
2.20 Х/ф «Лучшее во мне» (США).
4.35 Д/ф «Сергей Маковецкий. Неслучайные встречи».

суббота, 4 марта

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ

08.20 Реклама
08.25 Дагестан спортивный
08.45 «Масленица» в Дагестане. Концерт
09.16 Реклама
11.20 Местное время. Вести-Дагестан
РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халк гетмес» «Древние страницы моего аула. Селение Доргели»
07.55 Обзор дагестанских СМИ
08.05 Мультфильм 0+
08.30 Время новостей Дагестана

08.45 «Здоровье»
09.20 Х/ф «Прощайте, голуби!»
10.50 «Наши приоритеты»
11.20 «Мой малыш»
12.00 «Время молодых»
12.30 Фестиваль «Воспевшие Дагестан»: Табарсаранский театр: «Зов истоков»
13.30 Х/ф «Зеленая карета»
15.40 Мультфильм 0+
16.00 «Здравствуй, мир!»
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 «Парламентский вестник»
17.20 Дагестанское кино. Х/ф «Чегери»
18.50 Золотая коллекция фильмов о родном крае» Д/ф «Дагестанские ритмы»
19.30 Время новостей Дагестана
19.50 «Чистое сердце» 6+

20.00 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный» Калининград: «Тайны замков Пруссии»
21.00 Приветия и поздравления в программе «Полифония» 6+
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Х/ф «Горская новелла»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 «Мой малыш» 6+
01.25 Фестиваль «Воспевшие Дагестан»: Табарсаранский театр: «Зов истоков»
02.20 Х/ф «Зеленая карета»
04.05 Золотая коллекция фильмов о родном крае» Д/ф «Дагестанские ритмы»
04.35 «Чистое сердце» 6+
04.50 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный» Калининград: «Тайны замков Пруссии»
05.45 Х/ф «Чегери»

ПЕРВЫЙ

5.45 Т/с «Анна».
6.00, 10.00, 12.00 Новости
6.10 Т/с «Анна».
8.00 Играй, гармонь любимая!
8.45 М/с «Смешарики. Новые приключения».
9.00 Умницы и умники.
9.45 Слово пастыря.
10.15 Д/ф «Тюльпанов. Кошка на раскаленной крыше»
11.15 Смак.
12.15 Д/ф «Юрий Сенкевич. Жизнь как удивительное приключение».
13.15 Идеальный ремонт.
14.15 Х/ф «Три плюс два».
16.15 Голос. Дети.
18.00 Вечерние новости.
18.15 Кто хочет стать миллионером?
19.10 Минута славы.
21.00 Время.
23.30 Сегодня вечером.
23.30 Прожекторперисхиттон
23.35 Х/ф «Бердман».
1.45 Х/ф «Мы куличи зоопарк»
4.05 Модный приговор.
5.05 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1

5.10 Х/ф «Золотые небеса».
7.10 Живые истории.
8.00 Вести. Местное время.
8.20 Россия. Местное время.
9.20 Сто к одному.
10.10 Семейный альбом.
11.00 Вести.
11.20 Вести. Местное время.
11.40 Измайловский парк.
14.00 Вести.
14.20 Х/ф «Я все преодолел».
18.00 Субботний вечер.
20.00 Вести в субботу.
21.00 Х/ф «Третья жизнь Дарьи Кирилловны».
0.50 Х/ф «Полцарства за любовь».
2.50 Т/с «Марш Турецкого».

НТВ

5.00 Их нравы.
5.35 Т/с «Агент особого назначения».
7.25 Смотр.
8.00 Сегодня.
8.20 Устами младенца.
9.00 Готовим с А. Зиминых.
9.25 Умный дом.
10.00 Сегодня.
10.20 Главная дорога.
11.00 Еда живая и мертвая.
12.00 Квартирный вопрос.
13.05 Подем, подем!
14.00 Двойные стандарты.
15.05 Своя игра.
16.00 Сегодня.
16.20 Однажды...
17.00 Секрет на миллион.
19.00 Центральное телевидение.
20.00 Ты супер!
22.30 Ты не поверишь!
23.25 Международная пирамида.
0.25 Т/с «Формат А4».
2.55 Еда без правил.
3.45 Судебный детектив.
4.45 Авиаторы.

ДОМАШНИЙ

6.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.
7.30 6 кадров.
8.10 Д/с «2017: предсказания».
9.10 Х/ф «Птица счастья» (Россия - Беларусь).
13.20 Детектив «Подруга особого назначения».
17.30 Домашняя кухня.
18.00 Д/с «Настоящая Ванга».
19.00 Т/с «Великолепный век. Империя Кесем».
0.00 6 кадров.
0.30 Комедия «Баламут».
2.20 Рублево-Бирюлево.
5.20 6 кадров.
5.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

5.45 Марш-бросок.
6.15 АББГ Дейка.
6.45 Х/ф «Игрушка» (Франция).
8.40 Православная энциклопедия.
9.10 Х/ф «Королевство Кривых Зеркал».
10.25 Х/ф «Дорогой мой человек».
11.30 События.
11.45 Х/ф «Дорогой мой человек».
12.50 Х/ф «Благословите женщину».
14.30 События.
14.45 Х/ф «Благословите женщину».
17.15 Х/ф «Домохозяин».
21.00 Постскриптум.
22.10 Право знать!
23.40 События.
23.55 Право голоса.
3.00 Союзники России. Спецрепортаж.
3.35 Т/с «Инспектор Морс» (Великобритания).

воскресенье, 5 марта

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ

10.20 Местное время. Вести-Дагестан. События недели. Информационно-аналитическая программа
РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 «Мой малыш»
07.45 Мультфильмы 0+
08.00 «Здравствуй, мир!» 6+
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Х/ф «Горская новелла»

10.00 Приветия и поздравления в программе «Полифония» 6+
11.20 «Чистое сердце» 6+
11.30 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный» Калининград: «Тайны замков Пруссии»
12.30 «Наши дети» 6+
13.00 Х/ф «Благочестивая Марта»
15.40 Концерт фортепианной музыки. Солист Олег Полянский
17.20 Д/ф «От Гюлистана до наших дней»
18.20 «Спортивный уик-энд»
18.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» «Послание Главы РД НС»

19.30 Время новостей Дагестана. Итоги
20.20 Творческий вечер Мусы Оздоева
22.30 Время новостей Дагестана. Итоги
23.20 «Парламентский вестник»
23.40 Х/ф «Молодая жена»
01.20 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» «Послание Главы РД НС»
01.55 «Спортивный уик-энд»
02.15 Д/ф «От Гюлистана до наших дней»
03.10 Концерт фортепианной музыки. Солист Олег Полянский
04.35 Х/ф «Благочестивая Марта»

ПЕРВЫЙ

5.50 Т/с «Анна».
6.00, 10.00, 12.00 Новости.
6.10 Т/с «Анна».
8.15 М/с «Смешарики. Пинкод».
8.25 Часовой.
8.55 Здоровье.
10.15 Непутевые заметки.
10.35 Пока все дома.
11.25 Фазенда.
12.00 Новости.
12.10 Д/ф «Я всегда смотрю на звезды».
13.10 Д/ф «Открытие Китая»
13.40 Д/ф «Теория заговора»
14.35 Т/с «Курортный роман».
18.30 Д/ф «Лучше всех!»
Рецепты воспитания».
19.30 Лучше всех!
21.00 Воскресное «Время».
22.30 Х/ф «Сноуден».
1.05 Х/ф «На обочине».
3.25 Модный приговор.
4.25 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1

5.05 Х/ф «Когда цветет сирень».
7.00 М/с «Маша и медведь».
7.30 Сам себе режиссер.
8.20 Смехопанорама.
8.50 Утренняя почта.
9.30 Сто к одному.
10.20 Местное время. Вести - Москва. Неделя в городе.
11.00 Вести.
11.20 Смеяться разрешается
14.00 Вести.
14.20 Х/ф «Блестящей жизни лепесток».
16.15 Х/ф «Слезы на подушке»
20.00 Вести недели.
22.00 Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым.
0.00 Дежурный по стране. М. Жванецкий.
0.55 Валентина Терешкова. Чайка и Ястреб.
1.55 Т/с «Женщины на грани»

НТВ

5.10 Т/с «Агент особого назначения».
7.00 Центральное телевидение.
8.00 Сегодня.
8.20 Потеря «Счастливого утра»
9.25 Едим дома.
10.00 Сегодня.
10.20 Первая передача.
14.10 Подем, подем!
12.00 Дачный ответ.
13.05 Наш ПотребНадзор.
14.10 Подем, подем!
15.05 Своя игра.
16.00 Сегодня.
16.20 Следствие вели...
18.00 Новые русские сенсации.
19.00 Итоги недели.
20.30 Х/ф «Куркуль».
22.35 Т/с «Час Волкова».
0.35 Т/с «Время Синдбада».
3.45 Судебный детектив.
4.45 Авиаторы.

ДОМАШНИЙ

6.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.
7.30 6 кадров.
7.50 Комедия «Синьор Робинзон». (Италия).
10.00 Детектив «Подруга особого назначения».
14.10 Мелодрама «Лжесвидетельница».
18.00 Д/с «Настоящая Ванга».
19.00 Мелодрама «Когда зацветет багульник».
22.45 Д/ф «Чайка на орбите».
23.45 6 кадров.
0.30 Комедия «Женитьба Балзыминова».
2.20 Мелодрама «Волшебный бриллиант». (Индия).
5.10 6 кадров.
5.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

5.50 Х/ф «Родная кровь».
7.35 Фактор жизни.
8.05 Короли эпизода. Ирина Мурзаева.
8.55 Х/ф «Бархатные ручки».
10.55 Барышня и кулинар.
11.30 События.
11.50 Д/ф «Евгений Матвеев. Эхо любви».
12.35 Х/ф «Медовый месяц».
14.30 Московская неделя.
15.00 Боевик «Крутой».
16.50 Х/ф «Где живет Надежда?»
20.40 Х/ф «Перчатка Авроры»
0.20 События.
0.35 Петровка, 38.
0.50 Х/ф «Давайте познакоимся».
2.45 Д/ф «Самые влиятельные женщины мира. Жаклин Кеннеди».
4.20 Д/ф «Людмила Хитяева. Команду парадом я!»
5.10 Мой герой.

МАТЧ ТВ С 27 ФЕВРАЛЯ ПО 5 МАРТА

ПОНЕДЕЛЬНИК

6.30 Д/с «Заклятые соперники».
7.00, 7.25, 8.55, 12.00 Новости.
7.05 Спортивный репортаж.
7.30, 12.05, 15.20 Все на Матч!
9.00 Кубок тура.
9.30 Поле битвы.
10.00 Футбол. Чемпионат Франции. «Марсель» - ПСЖ.
12.35 Профессиональный бокс.
15.05 Дневник Всемирных зимних военных игр.
15.15, 17.45 Новости.
15.50 Смешанные единоборства. Календарь 2017.
17.15 ЕвроТур. Обзор матчей недели
17.50 Все на Матч!
18.20 Спортивный репортаж.
18.40 Континентальный вечер.
19.10 Хоккей. КХЛ. 1/4 финала конференции «Запад». «Витязь» (Московская область) - СКА (Санкт-Петербург).
21.55 Церемония закрытия Всемирных зимних военных игр. Трансляция из Сочи.
22.55 Футбол. Чемпионат Англии. «Лестер» - «Ливерпуль».
0.55 Все на Матч!
1.30 Х/ф «Тонки «Пушечное ядро»».
3.25 Спортивный репортаж.

ВТОРНИК

6.30 Д/с «Заклятые соперники».
7.00, 7.25, 8.55, 12.00 Новости.
7.05 Спортивный репортаж.
7.30, 12.05, 16.25 Все на Матч!
9.00 Кубок тура.
9.30 ЕвроТур. Обзор матчей недели
10.00 Смешанные единоборства. Новые битвы.
14.05 Победы февраля. Специальный репортаж.
14.35 Новости.
14.40 Лыжный спорт. ЧМ. Женщины. 10 км.
16.00 Десятка!
16.20 Футбол.
16.55 Футбол. Кубок России.
18.55 Новости.
19.00 Все на Матч!
19.25 Футбол. Товарищеский матч.
21.25 Футбол. «Легенда о Красном Драконце». (Гонконг).
23.05 Все на Матч!
23.50 Волейбол. Лига чемпионов.
1.45 Баскетбол.
3.35 Смешанные единоборства.
5.00 ЕвроТур. Обзор матчей недели.
5.30 Победы февраля. Специальный репортаж.
6.00 Д/с «Вся правда про...»

СРЕДА

6.30 Д/с «Заклятые соперники».
7.00, 7.25, 8.55, 14.05 Новости.
7.05 Спортивный репортаж.
7.30 Все на Матч!
9.00 Кубок тура.
9.30 Победы февраля. Специальный репортаж.
10.00 Х/ф «Чемпион». (США).
12.05 Все на Матч!
12.35 Смешанные единоборства. Bellator.
14.10 Арбитры. Live. Специальный репортаж.
14.40 Лыжный спорт. ЧМ. Мужчины. 16.20 Новости.
16.25 Все на Матч!
16.55 Футбол. Кубок России.
18.55 Арбитры. Live. Специальный репортаж.
19.25 Футбол. Кубок России. 1/4 финала. «Локомотив» (Москва) - «Тосно».
21.25 Победы февраля. Специальный репортаж.
22.00 Новости.
22.10 Все на футбол!
22.40 Футбол. Кубок Германии. 1 0.40 Все на Матч!
1.25 Гандбол. Чемпионат России. «Ростов-Дон» - «Кубань» (Краснодар).
3.15 Волейбол.
5.15 Д/ф «Век чемпионов».

ЧЕТВЕРГ

6.30 Д/с «Заклятые соперники».
7.00, 7.25, 8.55, 11.30 Новости.
7.05 Спортивный репортаж.
7.30 Все на Матч!
9.00 Кубок тура.
9.30 Д/с «Жесткий спорт».
10.00 Новости.
10.10 Д/ф «Век чемпионов».
11.35 Все на Матч!
12.05 Т/с «Бойцовский срыв».
14.00 Новости.
14.05 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины.
15.50 Все на Матч!
16.20 Десятка!
16.40 Континентальный вечер.
16.55 Хоккей. КХЛ. 1/4 финала конференции «Восток».
19.25 Новости.
19.30 Кубка Гагарина. Лучшие. Специальный репортаж.
20.00 Все на Матч!
21.00 Д/ф «Молодые тренеры. Россия»
22.30 Д/с «Жесткий спорт».
23.00 Все на Матч!
23.45 Х/ф «Боевые ангелы». (Гонконг).
1.55 Лыжный спорт. ЧМ. Эстафета. Женщины.
2.50 Лыжный спорт. ЧМ. Прыжки с трамплина. Мужчины.
3.45 Х/ф «Чемпион». (США).
5.40 Д/с «1+1».

ПЯТНИЦА

6.30 Д/с «Заклятые соперники».
7.00 Новости.
7.05 Спортивный репортаж.
7.25 Новости.
7.30 Все на Матч!
8.55 Новости.
9.00 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины.
10.45 Все на футбол!
11.45 Новости.
11.50 Все на Матч!
12.20 Биатлон с Дмитрием Губерниевым.
12.50 Биатлон.
14.30 Лыжный спорт. ЧМ.
16.20 Новости.
16.25 Все на Матч!
17.00 Д/ф «La Liga Карпино».
17.30 Все на футбол! Афиша.
18.30 Шлеменко. Live. Специальный репортаж.
18.50 Новости.
18.55 Континентальный вечер.
19.25 Хоккей. КХЛ. 1/4 финала конференции «Запад».
21.55 Смешанные единоборства.
0.00 Все на Матч!
0.45 Баскетбол.
2.45 Лыжный спорт.
4.00 Все на футбол!
5.00 Смешанные единоборства.

СУББОТА

6.30 Смешанные единоборства. Новые битвы.
7.00, 9.30, 11.25, 12.30 Новости.
7.05 Все на Матч! События недели.
7.35 Т/с «Бойцовский срыв».
9.35 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины.
11.30 Все на футбол! Афиша.
12.35 Биатлон. Кубок мира.
13.25, 15.15, 19.05 Новости.
13.30 Д/ф «La Liga Карпино».
14.00 Д/ф «Молодые тренеры. Россия».
14.20 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Мужчины.
15.20 Все на Матч!
15.40 Наш русский бомбардир. Александр Кержаков.
16.00 Росгосстрах.
18.45 Спортивный репортаж.
19.15 Все на Матч!
20.20 Новости.
20.25 Футбол. Футбол. Чемпионат Англии. «Ливерпуль» - «Арсенал».
22.25 Новости.
22.30 Арсенал Аршавина. Специальный репортаж.
23.00 Все на Матч!
23.45 Х/ф «Никогда не сдавайся 2».
1.40 Лыжный спорт. ЧМ. Женщины. 30 км.

ВОСКРЕСЕНЬЕ

6.30 Смешанные единоборства. Новые битвы.
7.00, 7.35, 8.55, 9.50 Новости.
7.05 Все на Матч! События недели.
7.40 Биатлон.
9.05 Биатлон. Кубок мира.
9.55 Смешанные единоборства.
11.10, 13.00, 15.20, 19.05 Новости.
11.20 Биатлон. Кубок мира.
13.05 Д/с «Жесткий спорт».
13.35 Биатлон. Кубок мира.
15.25 Все на Матч!
16.00 Комментаторы. Владимир Маслаченко.
16.20 Новости.
16.25 Росгосстрах.
18.25 После футбола с Георгием Черданцевым.
18.55 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. Терек (Грозный) - «Уфа».
20.55 После футбола с Георгием Черданцевым.
21.55 Новости.
22.00 Смешанные единоборства. Новые битвы.
23.00 Все на Матч!
23.45 Х/ф «Самородок». (США).
2.30 Д/ф «Александр Карелин. Поединок с самим собой».
3.30 Смешанные единоборства

РАДИО

ИСЛЕН, 27-ФЕВРАЛЬ

12.10 «Дагустан». Хабарар
12.35 «Хважамжам».

САЛАСА, 28-ФЕВРАЛЬ

12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Карчи Дагустан».

АРБЕ, 1-МАРТ

12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Девирар».

ХЕМИС, 2-МАРТ

12.10 «Дагустан». Хабарар. Газетин обзор
12.30 «Вахт ва жегилар».

ЖУБМЯ, 3-МАРТ

12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Исламдин сес».

КИШ, 4-МАРТ

10.43 «Гьяфетдин нетижар»
10.50 Концерт.

ГЬЯД, 5-МАРТ

10.43 «Кард». Аялар патал программа

Роспотребнадзордин управлениди хабар гузва

Гъазурайди - Н.РАШИДОВ

Роспотребнадзордин Дагъустанда авай управлениди гъар гъафтада тухузвай ахтармишунрай аквазвайвал, 6-февралдилай 12-февралдалди Дагъустан Республикада ОРВИ-дик (острая респираторная вирусная инфекция) ва

гриппдик азарлу хъайи 4630 дуйшуьш регистрация авунва. Гъа жергедай яз азарлу хъанвайбурун чехи пай -3004 кас - 14 йисал къведдалди яшда авай аялар я. Гъафтеда азарлу хъайибурун 40 % (2 агъзурни 190 дуйшуьш) Махачкъаладал гьалтна.

Роспотребнадзордин Дагъустандин Управлениди рикел хкизва

ва тагъкимарзава: инсанрихъ фадфад галуьзавай азарар чуклун тавун патал массовый серенжемар тешкилзавай, гзаф инсанар кватл жезвай чкайрал са артух фин тийин, эгер физ хъайитла, махсус маскаяр гьалдин. Мадни, хуси михивилерал амал ийин, гилер мукьвал-мукьвал, запун ишлемишуналди, чухуьн ва ик мад.

МВД-дин пресс-кьуллугъдин материалрай

Ришвет къачудайла, къуна

16-февралди Дагъустан Республикадин МВД-дин хуси хатасузвал хуьдай кьуллугъчийри РФ-дин ФСБ-дин Дагъустанда авай управленидин ва Дагъустандин ГИБДД-дин гуьзчивалдай отделдин кьуллугъчийрихъ галаз санал тади гьалда гел жагъурдай серенжемар кьиле тухудайла, шофердивай 70 000 манат ришвет къачудайла, Къизилюртдин ОГИБДД-дин кьуллугъчи къуна. Малум хъайивал, ада шофердивай къакъуднавай праваяр, делилар санани къейд тавуна, иесидив вахканвай. Материал кватлнава.

Дагъустан Республикадин МВД-ди кьуллугъдиз талукъ ахтармишунар кьиле тухузва. Амур куьтягъ хъайила, полициядин кьуллугъчи ОВД-дай акъудда, кардик квай законодательстводин бинедаллаз жавабдарвиллиз члугвада, адан чехибуруз туьмбуьгъ ийида.

Шофер телеф хъана

15-февралди йифен сятдин 9-даз Къарабудакхент районди физвай рекъе Махачкъаладай тир 45 йиса авай агъалиди вичив гъай "ВАЗ-26703" автомашин кьаршидиз къезвай рекъиз акъудна. Нетижда ам Леваша райондай тир 27 йиса авай жегилдин "Мерседесда" акъуна.

Рекъера гьерекар авунин къайдаяр члурай "ВАЗ-21703" автомашиндин шофер телеф хъана. Залан хирер хъайи "Мерседесдин" шофер ва адан пассажир Леваша райондин больницадиз аватна.

Больницадиз аватна

16-февралди йикъан сятдин 2-даз Избербаш шегьердин Буйнакский куьчеда "ВАЗ-21069" маркадин рулдихъ галай 57 йиса авай шегьерэгълиди рекъера гьерекар авунин къайдаяр члурна, ада гьалзавай автомашиндин рулдихъ 46 йиса авай шегьерэгъли галай "ВАЗ-21120" автомашинда акъуна. Нетижда залан хасаратвилер хъайи "Жигулидин" шофер Избербаш шегьердин центральный больницадиз аватна.

Авариядиз талукъ яз материал кватлнава. Тахсиркар, жавабдарвиллиз члугвада.

Рулъ хуьз тахъана...

17-февралди Дербент шегьерда, Гагаринан тварунихъ галай куьчеда "ВАЗ-2114" маркадин автомашин гьалзавай 29 йиса авай шегьерэгълидивай рулъ хуьз хъанач. Нетижда адан машин, рекъий акъатна, ракъун жугъунда акъуна. Авариядин нетижда шофердал залан хирер хъана ва ам Дербент шегьердин центральный больницада къаткурна.

Мусибатдин авария

18-февралдин йифиз Хасавюрт райондин Новокостек хуьруьн патав мусибатдин авария хъана. Рекъера гьерекар авунин къайдаяр члурай шофердив гъай "ВАЗ-2114" маркадин машин кьаршидиз вичин рекъий къезвай маса автомашинда акъуна. Нетижда пуд кас телеф (къве шоферни са пассажир), вад касдиз залан

хасаратвилер хъана. Хасаратвилер хъайибурукай 4 аялар тир, виридалайни гьечидан 3 йисни хъанвачир.

Тажуб жедай кар я, гьикъван лугъзватлани, тагъкимарзаватлани, эсер жезвач хьи, жезвач!

* * *

Тади гьалда гел жагъурдай серенжемар тухудайла, полициядин кьуллугъчийри Къизлярдин 46 йиса авай агъалидивай 13,59 грамм наркотик жагъана.

Шак физвайди Къизляр шегьердин полициядин отделдиз хкана. Законсуздаказ наркотикар гъай касдилай уголовный дело къарагъарун патал материал кватлнава.

* * *

15-февралди Махачкъалада, Шамилан куьчедай къуна, полициядин отделдиз хкай 25 йиса авай шегьерэгълидивай, ахтармишайла, 0,07 грамм "Спайс" жагъана. Россиядин Федерациядин УК-дин 228-статьядин 1-паюнин бинедаллаз (наркотикар законсуз къачунай, хуьнай ва маса гунай) уголовный дело къарагъарна, силсидин гьерекар тухузва.

* * *

Гъа и юкъуз Къаякент райондин полициядин кьуллугъчийри шак физвай са автомашин ("ВАЗ-111730" маркадин) аквазарна ахтармишайла, адан багажничкин са пипляй 15,43 грамм марихуана жагъана. Шак физвай 24 йиса авай жегил гада полициядин отделдиз хкана. Ада вичин тахсир хиве къуна.

Авунвай тахсиркарвиллиз килигна адалай Россиядин Федерациядин УК-дин 228-статьядал бинеламиш хъана (наркотикар законсуз къачунай хуьнай, санай-санитухунай...), уголовный дело къарагъарнава.

* * *

16-февралди Махачкъалада Аметхан Султанан куьчедай полициядин отделдиз шак физвай 45 йиса авай итим хкана. Ахтармишайла, адавай 0,07 грамм "дезоморфин" жагъана. Адалайни РФ-дин УК-дин 228-статьядин 1-паюнал асаслу яз уголовный дело къарагъарнава.

* * *

15-февралди Тарумовский райондин полициядин кьуллугъчийри "Неоплан-122" автобусда авай пассажирар ахтармишайла, Мегъармдхуьруьн райондай тир 26 йиса авай пассажирдивай 4,31 грамм наркотик (гашиш) жагъана.

Касдиз гьалал хъанач. Адалай, РФ-дин УК-дин 228-статьядин 1-паюнал бинеламиш хъана, уголовный дело къарагъарнава.

* * *

Гъа и юкъуз Новолак райондин полициядин кьуллугъчийри чпин ОМВД-диз Хасавюрт шегьердай тир 26 йиса авай са жегил хкана.

Шак физвайди ахтармишайла, адавай 0,68 грамм героин жагъана. Материал кватлнава.

Наркотикар законсуздаз маса къачунай, хуьнай, алвер авунай... уголовный рекъий жавабдарвиллиз члугъзавайди чизватлани, бязибуруз эсер жезвач. Ахпа, ракъара гъатайла, лугъудайвал, тлуб сара къазва, амма геж жезва!

Туйкъуьл хабар

И йикъара Махачкъалада рикл кьарсурдай, туйкъуьл хабар чкъана. Малум хъайивал, алапай гьяддин йифиз шегьердин Редукторный поселокда I Петрдин проспектдин 38-нумрадин квалерин патавай иеси авачир кичиери кукварнавай 9 йиса авай са рушан мейит жагъана. (Лугъзвайвал, ам диде-бубадиз авайни авачир са велед тир).

Россиядин силсидин комитетдин Дагъустан Республикада авай Управленидин векил Расул Темирбегова "Дагъустан" РИА-диз хабар гайивал, мусибатдин дуйшуьшдиз килигна, Россиядин Федерациядин УК-дин 293-статьядин 2-нумрадин 2-паюнал бинеламиш хъана, уголовный дело къарагъарнава.

"Ихътин акалтайай члур кар арадал атуьнин себеб, - лугъзва Р.Темирбегова, - Махачкъала шегьердин яшайишдин квалеринни коммунальный майишатдин управленидин жавабдар кьуллугъдал алай ксари чпин хиве авай везифаяр законди истемизшавайвал кьилиз акъуд тавун я. Алай вахтунда агъвалатдай кьил акъудун патал серенжемар къабулзава".

Уголовный делодай силсидин тухун давам жезва.

Камалдин хазинадай Гаф - яцлу, рахун куьруьди жен

"Инсан патал гаф, члал зурба алат я, аскердив гъай яракъ хъиз, - кхъенай Максим Горькийди. - Гьикъван а яракъ хъиди, гужлуди хъайитла, аскерни гъакъван къуватлуди жеда". Члал, чи рахунар иллаки куь жанлу ийизва? Мисалри, мис-квалри, гекъигунри, камаллу гафари - ибарайри, ранг ядай такъатри ва ик мад. Виш, агъзур йисарин тарихда халкъди, адан бажарагълу векилри - шайри, писателри, философри, алмирри (ва ик мад) тагъсирдай, итижлу, дерин манадин камаллу гзаф гафар, ибараяр арадал гъанва. Абура инсаниятдин уьмуьр, тежриба, акъул-камал умумиламишнава. Мисалар, камалдин хазинадин ибараяр гафарин къадакъар я, гъавайда лагъанвач. Кимерал фейила, уьмуьрдин укьуьцуру акунвай бязи агъсакъалар гьикл рахадатла, фикир це садра: гъар са ихтилат, суьгъбет мисалралди, камалдин ибаралди акалтарда, яни къадакъ хъияда. Ахътин ксари чпел фикир желбда, абурухъ яб акализ клан жеда - межлисра шагъар, тамадаярни гъабур я. Куьрелди, камалдин хазинадин гафар дувулар деринра авай гуьзел цуьквер я лугъуда. Амур келуналди, эзберуналди ахмакъ акъуллу жедач, амма акъуллудав дериндай фагъум-фикириз тада. Камаллу гафар кела, ишлемиша, рахунар жанлу ая, кватла, хъсанбур, газетда чапдайвал, чални агакъара. Ихътин гафар, ибараяр кхъин, запас патал кватлун гзаф хийирлу я. Чехи педагог А.Дистервега лагъайвал, "и меслятдал чи илимдин машгъур гзаф векилри амалдай".

- ✓ Камаллу гаф, ибара гъамиша куьруьди жеда.
- ✓ Вичихъ виниз тир чирвилер авай инсандикай са члавузни кьуллугъдин ва я девлетрин рекъий вине авай касдин лукл жедач.
- ✓ Куьгъуьр вичин валан пуназ хъфидайвал, инсандизни вичин хайи ерияр, хуьр-квал багъа я.
- ✓ Вичин къуватрихъ инанмиш тир рекъе инсандихъ са гъихътин ятлани алакун, агалкъун жеда.
- ✓ Регъимлу, мергъяматлу, руьгъ мягъкем хъун патал инсанди гъар юкъуз са мандихъ хъайитлани яб акалун, хъсан шикилдиз (картинадиз) килигун, мумкинвал аватла, са камаллу ибара келун, чирун лазим я.
- ✓ Япарилай гзаф вилерихъ агъана кланда.
- ✓ Ахмакъдаз меслят къалурун буьркъудав гуьзгуь вугай мисал я.
- ✓ Буш, пичли крариз еке метлеб гудайди важиблу крапра вич бушди жеда.
- ✓ Женг члугъаз такланбурун вилик рекъер чеб чпелай ачух жедач.
- ✓ Эгер вахъ дуст аватла, адал мукьвал-мукьвал кьил члугъаз ая, тахъайтла, а рекъиз, жигъирдиз цаз-къалгъан акъатда.
- ✓ Секинзава лугъуз, там ичлизвайди хъиз межер - ана пеленг ксанваз хъун мумкин я.
- ✓ Туьтуьх, клалхан вучиз гуьтлуь я? Гаф садлагъана, тади кваз акъат тавун патал.
- ✓ Бязи вахтара сирер дустаризни ихтибарна виже къведач - гъа дустарихъ чпин дустарни ава эхир.
- ✓ Гъамиша кар - квалах идара ийизвайди жез чалишмиш хуьхъ, са ни ятлани, вилик кутуна, гьалзавайди жез - ваъ.
- ✓ Эгер вун гъакъикъат авайвал лугъуз гъазур хъанватла, балкандиз пурар яна, квачер уьзенгра тур (яни женгиниз гъазур хуьхъ (урусри лугъудайвал, "За правду - матку - прямо на Камчатку!").)
- ✓ Патахъ кларас - рандади, ахмакъ инсан халкъди дуйзар хъийида.
- ✓ Намуссуздан хуьнлуьк-къван, чин члулава жеда.
- ✓ Къизилдин тлвал, аса аваз жедалди, къизилдин рикл хъайитла, хъсан я.
- ✓ Къуватлуди - садан, алим агъзурдан винел гъалиб жеда.
- ✓ Члар вегъейтлани, жанавурди вичин хасият дегушардач.
- ✓ Кланвал, муьгъуьббат вилера жеда.
- ✓ Акъуллуда фагъум-фикирдалди ахмакъдаз хва жеда.
- ✓ Кицлихъ галаз дуст хуьхъ, амма тлвал гъилияй вегъез тахъуй.
- ✓ Вич хътинди гьалтайла, ахмакъдаз хвеша жеда.
- ✓ Тахтунлай стул хъсан я: стулдал вавай ацукъиз жеда, тахт лагъайтла, вал ацукъда.
- ✓ Кламашаз виринра мехъерар я.
- ✓ Уьрдегдин шарагдиз, какада амаз, яд чизва.
- ✓ Къецлидан серинни къецлиди жеда.
- ✓ Эгер рикл буьркъуь ятла, вилеризни аквадач; рикл биши ятла, япаризни ван къведач.
- ✓ Эрчи вилиз чапла вил кландач, гъавилияй абурун арада нер экъечлнава.
- ✓ Гзаф халкъ гъина аватла, акъул-камални гъана пара ава.
- ✓ Илимдин сифте кьил-акъул, акъулдин кьил сабур я.

(Кватлайди - Ш.Ш.)

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин печатдин ва информациядин министерство

367018, Махачкыла, Насрутдинован пр., 1 "а"

КЪИЛИН РЕДАКТОР
М.И. ИБРАГЪИМОВ

Тел/Факс. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

Газет алакадин, информационный технологийрин ва массовый коммуникацийрин хиле гуьзчивал авунин рекъый Федеральный къуллугъдин Дагъустан Республикада авай Управлениди 2016 йисан 12 декабрдиз регистрация авуна.

Регистрациядин нумра ПИ ТУ 05-00358

Макъалаяр редакцияди туькьур хъйизва. Макъалайриз рецензияр гузвач ва абур элкьвена вахузвач. Редакциядинни макъалайрин авторрин фикрар сад тахун мумкин я.

РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:

367018, Махачкыла, Насрутдинован проспекти, 1 "а". Печатдин къвал

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ

М.А. АГЪМЕДОВ

65-13-55

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
СОВЕТНИК

Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ

65-02-81

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ

Д.Б. БЕЙБАЛАЕВ

65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН

Н.М. ИБРАГЪИМОВ

65-02-81

ЭКОНОМИКАДИН

Ж.М. САИДОВА

65-00-59

КУЛЬТУРАДИН

Э.Д. ШЕРИФАЛИЕВ

65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН

М.А. ЖАЛИЛОВ

65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН

А.Х. ГЪАМИДОВ

65-00-63

БУХГАЛТЕРИЯ

65-00-62

КАССА

65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР

М. МАГЪАМДАЛИЕВА

ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ

Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

НУМРАДИН РЕДАКТОР

Р. РАМАЛДАНОВА

Газет йиса 52 сеферда акъатзава

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249

Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00

Чап ийиз вахкана - 17.40

Газет "Лотос" ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкыла,

Пушкинан куьче, 6.

Тираж 9090

Ⓒ - И лишандик квай материалар

гъакъидихъ чапзавайбуру я.

Ⓓ - Икъван яшар хъанвайбуру къелрай

НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты

"Лезги газет"

УФК по РД

Отделение - НБ РД г.Махачкала

БНК - 048209001

ИНН - 0561051314/КПП - 057101001

Р/Сч - 40601810100001000001

Л/Сч - 20036 Ш60090

Чал хуьнин мураддалди

ЧИ КОРР.

"ЛЕКИ" фондуни акъалтзавай несилар хайи чалал рикл алаз члехи хъун патал Советрин девирдин мультфильмаяр лезги члалаз элкьурзава.

Датлана дегишвилер кыле физвай XXI асирда члалаз хас тир къетненвилер гьикл хуьда? Ихътин суал лезги члалан дестедик акатзавай халкъарин этнокультура хуьн къилин везифадиз элкьвенвай "ЛЕКИ" фондуни къарарна.

Месэла гъалун патал абур Советрин девирдин виридалайни хъсан мультфильмаяр лезги члалаз элкьурзун теклифнава. Мультфильмаяр къатлуз регъят я

ва абур акъалтзавай несилриз хъсанвал, эдеб, сада-садаз, яшдиз члехидаз гьурмет ийиз чирзава.

И проектдин куратор Руслан Мегътиханова маса активистрихъ галаз санал къвалахунин нетижада (абурун арада гъам гъевескарар, гъамни пешекарар ава) лезги члалаз 7 мультфильм гъазурнава. И кардик лезги члалан муаллим Куругъли Ферзалиева ва технический къвалахар (режиссура, текстер къелун) чпел къачур волонтерри еке пай кутуна.

Проектдал машгъл жезвайбуруз мультфильмаяр интернетда эцигунилай гъейри, телевиденидин канпрай къалурдай ниятарни ава.

Хайи члалан къайгъуда авай гъар садавай чи бицлекар патал ийизвай и члехи къвалахдик чпин пайни кутаз жеда. И жигъетдай герек тир малуматар фондуни сайтдай (fondleki.ru) жагъида.

Чал хазина я. Ихътин къвалахар авуналди, чаз а хазина саламатдиз гележегдин несилривни агакъардай мумкинвал ава. Ша чна и карда вирида къуватар сад ийин!

Къегъалвиллиз къимет гана

Виклегъ пожарныйярддин Гьукуматдин Председателдин заместитель Билал Омарова тебрикна

ЧИ КОРР.

И йикъара Москвада Россиядин МЧС-дин иллаки тафаватлу хъайи къуллугъчийриз наградаяр гуниз талукъ мярекат кыле фена.

ФПС-дин (федеральная пожарная служба) Дагъустан Республикада авай пожарный частунин 5-отряддин отделенидин командир Рейзудин БАЛАМИР-ЗОЕВ ва гъа и отряддин шофер

Азиз РАМАЗАНОВ "Телеф жезвайбуру къутармишунай" медалдиз лайихлу хъана.

Дагъустандин виклегъ пожарныйриз наградаяр Россиядин МЧС-дин регъбер Владимир ПУЧКОВА вахкана. Риклел хкин, абур, чпин чандилайни гъл къачуна, 5-ПСЧ-дин дежурный къаравулрин личный состав автоматрин гуьллейрин хурукай жудна, кыникийкай къутармишна. Баркалла чпиз!

Конкурс!

Урус члалал шиирар

Дагъустан Республикадин урус члаланни культурадин центри урус члалал шиирар къизвай жегъилрин арада цли сифте яз "Урус члалал лап хъсан шиир" твар алай конкурс кыле тухузва. Адан нетижаяр гъилевай йисан майдин вацра, Славянрин кхьинрин ва культурадин суварин мярекатрин вахтунда къада. Лап хъсан эсерар чи республикадин урус члалал акъатзавай къилин изданийра чапда.

Конкурсда чи мектебрин 5-

11-классра къелзавай аялривай, школайра-интернатра тербия, аялрин яратмишунрин къвалера чирвилер къачузвайбурувай, вузринни колледжрин студентривай, Махачкъаладин епархиядин Гъяд йикъан школада къелзавайбурувай иштиракиз жеда.

Конкурсдин материалар компьютердал къватна, электронный почтадай реке тун лазим я. Материалар 1-февралдилай 1-майдалди къабулзава.

Адрес: (ruscrk_rd@mail.ru).

Цийи рубрика

Девирдин шиклар

Карикатурадиз баян гайиди Муса АГЪМЕДОВ я

Са тлумил хъвер

Шад инсан гьалтун хъсан я. Гъина хъайитлани - межлисда, рекъе хуьле - виринра. Сугъл жедач, гуьгьулар ачухарда, югъ гьикл акъатнатлани чир жедач. Хъвер, зарафат, анекдот галачиз, рагъ алай югъни чимелди хъиз аквада. Хъуьруьни инсан гуьрчегарда - чиниз рагъ аватай хъиз жеда. А патал алай касдин кефи хун лап регъят я - хкладай хътин са гаф лагъ - килиг адан чин садлагъана гьикл члур жедагъа. Амма хвешивал кутун, хъуьруьрун, гуьгьулар ачухарун - им гзаф четин кар я, гъар нелай хъайитлани алакни ийидач. Рикл ачух, рикл шад, туькьулвал квачир, пехил тушир кас хъана къанда. Месела, и жигъетдай А.С.Пушкинакай гзаф кхьинар ава: ам межлисрин шагъ тир, ада гзаф машгъл ксарикай анекдотар къватдай ва ярар-дустариз ахъайдай лугъуда. - Потёмкинакай, Аракчеевакай, Раевскийдикай ва масабурракъайни.

Бязи ктабра, газетра кхъизвайвал, хъуьруьнихъ инсан сагъламардай, бязи члур уьзуьрриз "твал ядай" гъунар ава лугъуда: "хъуьруьнрин терапия", "хъуьруьнрин панорама" гафарни гъавайда арадал атанва. Четин кар туш хьи, йикъа са шумудра хъуьруьхъ. Хъуьруьнихъ пул гузвач къван. Члур крарал, татугайвилерал хъуьруьхъ, башибузуквилерал, гъахъсузвилерал, ахмаквилерал, кимивилерал хъуьруьхъ - са къадар регъят жеда. Бажарагълу шаир Алирза Саидова гъавайда кхъеначир:

Хъуьруьни, хва, цлурурда мурк,
Къадарда тлал бедендавай.
Хъуьруьни гагъ акъудда, хва,
Гъуьлягъни кваз тлеквендавай.
На хъуьруьнин нур, чан дуст,
Какатайвал пайиз тахъуй.
Хъвер ви риклин илчи я, дуст,
Гъар риклинихъ ракъуз тахъуй...

Ажеб хъсандиз лагъанвачни гафунин члехи устадди! Гъелбетда, хъвер низ хъайитлани багъишиз жедач. Сатира, юмор, хъвер - ибуру члалан зурба алатар - такъатар я. Абурун гъавурда акъан тийидайди уьмуьрда еке бахтуникай магълум кас я, лагъанва са камалгълиди. Къез чидай, ван хъайи хъсан шейэр чални агакъарайтла, жеда.

Ш.Ш.

Дидеди хъиз туьнбуьгъзава:
- Я Букар, за ваз, география хъсандиз чир хъурай лагъана, еке глобус къачунва. Вуна лагъайтла, ам саймишни ийизвач - руквади къунва.

- Завай сагъ са зурба Чилин шардилай руг михъиз жеч къван, - жаваб гана гадади.

Гъасана, пул къватна, са машин къачуна - Тифлисдин гуьзел чкайриз сиягъат авун фадлай адан мурад тир. Руставелидин майдандин патавай фидайла, еке спелар квай са гаишникди, писпи яна, ам акъазарда. Патав атана, рулдихъ галайдаз са тлуб къалурда (яни са манат акъуда лагъай члал я).

- Я юлдаш старшина, за рекъера гьерекатунин къайдаяр члурнач къван?

- Эй къацло, вуна къайдаяр члурдалди, бес зи аялар гишила ацукъдани? - лугъуда гаишникди. (Им советрин девирда хъайи кар тир, манатдихъ къимет авай. Гъар садавай манат къачуртлани, йикъа гъиниз акъатзава! Гъа са вахтунда старшина са къадар "мергъяматлуни" я - манат гзафни туш, гъар са шоферди гуда).

Ветврач жез къанзавай са студент чуьлдиз нехирбандин патав къведа ва адаз са кал ракъиник ацукънаваз аквада.

- Ахмакъ кал я, - лугъуда студентди. - Эгер зун кал тиртла, сериндик ацукъдай.

- Гъелбетда, кал тиртла, ви кыле акъулни гзаф жедай! - хъуьруьнарда нехирбанди.

"Лезги газетдин" коллективди Казим ва Светлана Казимовриз играми хала
ТАМАМ
рагъметдиз финихъ галаз алакълу яз башсагълугъвал гузва.